

Betænkning om

Teaterstøtte i Danmark

Betænkning nr. 1373
Afgivet af Teaterudvalget

Betænkning om Teaterstøtte i Danmark
Afgivet af Teaterudvalget
Betænkning nr. 1373
Kulturministeriet 1999

Omslagsbillede:
Bo Larsen og Lene Vestergård
i BaggårdTeatrets 'Forbandelsen',
sæson 1998/99
Manuskript og instruktion: Søren Skjold
Foto: Palle Berg

Oplag: 1000
ISBN: 87-90801-26-1

Publikationen kan købes hos boghandelen eller
Statens Information
Postboks 1103
1009 København K
Tlf. 33 37 92 28
Pris: 80 kr., inkl. moms

Kulturministeriets adresse:
Nybrogade 2
1203 København K
Tlf. 33 92 33 70

Postadresse:
Kulturministeriet
Postboks 2140
1015 København K
E-post kum@kum.dk
Hjemmeside www.kum.dk

Betænkningen kan ses på ministeriets hjemmeside.
Elektronisk udgave: ISBN 87-90801-28-8

Trykkeri:
Svanemærket:

1. Indledning	7
Kommissorium	7
Udvalget og udvalgets arbejde	8
2. Sammenfatning	10
3. Baggrund og hovedlinjer	18
Udbud og efterspørgsel	19
Undersøgelsen 'Teaterfrekvens 1999'	23
Flere end 5 mio. teaterbilletter ???	24
En sammenligning med biografmarkedet	25
Teatrets økonomi	26
Teatrets geografi	28
Teaterudvalgets overvejelser om teaterloven	31
Hvad er teater?	32
Teaterrådet	33
4. Støtte til producenterne	35
De producerende teatre	35
Det Kongelige Teater	35
Landsdelsscenerne	36
Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab	39
Egnsteatrene	40
De små storbyteatre	43
De teaterrådsstøttede teatre	46
Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater	47
Voksenteatret	49

Børneteater	55
Statusbeskrivelse	55
Teaterudvalgets overvejelser om børneteater	60
Danseteater	61
Statusbeskrivelse	61
Teaterudvalgets overvejelser om danseteater	64
Musikdramatik	65
Statusbeskrivelse	65
Teaterudvalgets overvejelser om musikdramatik	67
Teaterudvalgets overvejelser om tværkulturelt teater	68
Amatørteatret	69
Teaterudvalgets overvejelser om amatørteatret	70
5. Flexibilitet og mobilitet i teaterstrukturen	71
A. Teaterlovens formålsbestemmelser	75
B. Flerårige aftaler mellem tilskudsyderne og institutionsteatrene	77
C. Teaterledelser og -bestyrelser	78
D. Institutionsteatrenes bestyrelser	80
E. Opslag af egnsteatre/små storbyteatre	81
F. Regionsteatre	81
G. De mindre teatre i Storkøbenhavn	82
H. Forskning og laboratorievirksomhed	83
6. Formidlingen: Publikum og arrangørerne	85
Statusbeskrivelse	85
Teaterabonnementsordningen eller billettilskudsordningen	87
Refusionsordningen	96
Billetnet	99
Teaterforeningerne og andre turnearrangører	99

Garantifonde for turneteater	102
Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater	102
Teaterudvalgets overvejelser om formidling	103
Hvilke forestillinger skal kunne få tilskud?	103
Formidlingen af teater for børn og unge	105
Tilskud til abonnementsbilletter	106
Abonnementets udformning	107
Billetnet	109
Amternes rolle	109
Turnearrangørerne	110
International formidling	111
Udformning af støtterejerne	112
7. Økonomi og ansvarsfordeling mellem tilskudsyderne	114
Statusbeskrivelse	114
Amterne	114
Hovedstadens Udviklingsråd	115
Kommunerne	116
Staten	116
Teaterrådet	118
Samlede økonomiske konsekvenser	122
BILAG	127

I. Indledning

I februar 1999 nedsatte kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen et lovforberedende udvalg, der skulle analysere de nuværende teaterstøtteordninger og komme med forslag til forenklinger. Udvalgets overvejelser og forslag foreligger i denne betænkning. Kommissoriets tekst er gengivet nedenfor.

KOMMISSORIUM

Teaterudvalget skal analysere den nuværende brede vifte af teaterstøtteordninger. Udvalget skal komme med forslag til, hvordan man kan forenkle de eksisterende støtteordninger. Målet er større overskuelighed på teaterlovens område og en klarere ansvarsfordeling mellem stat, amter og kommuner. Udvalget skal i den forbindelse vurdere hvorvidt den eksisterende lovgivning på området skal revideres. Udvalget skal bl.a. belyse følgende spørgsmål:

- Hvordan sikrer og styrker vi bedst et kvalitetsudbud af teater til både børn og voksne i hele landet?
 - Hvordan fremmer vi eksperimenter og nytænkning i dansk teater samtidig med, at det bedste i dansk teatertradition fastholdes og videreudvikles?
 - Kan støtte til fremme af publikums teaterinteresse forbedres?
 - Hvordan kan man bedst støtte det turnerende teater? Er der behov for et turnerende danseteater?
 - Kan Teaterrådet overtage flere af statens opgaver på teaterområdet?
 - Hvordan kan den offentlige støtte til teater bedst koordineres og afgrænses over for tilgrænsende områder (revy, kabaret, artistforestillinger etc.), sådan at mulighederne for udvikling på tværs af de traditionelle genrer ikke hindres?
-

På baggrund heraf skal udvalget fremkomme med forslag, som kan tilføre dansk teaterliv størst mulig dynamik med udgangspunkt i et uændret bevillingsniveau. Det Kongelige Teater og aftalen om DST er ikke omfattet af udvalgets kommissorium.

Udvalget kan under sit arbejde rådføre sig med særligt sagkyndige inden for de enkelte områder af teaterlivet.

Udvalget skal afslutte sit arbejde den 1. august 1999.

UDVALGET OG UDVALGETS ARBEJDE

Udvalget var sammensat af 7 medlemmer:

- Afdelingschef Poul Bache, Kulturministeriet (formand)
- Skuespiller Bodil Alling, kunstnerisk leder for Egnsteatret Gruppe 38, Århus
- Teaterrådsformand Litten Hansen
- Teaterchef Mogens Holm, Taastrup Teater
- Lektor Jørgen Hvidtfelt, formand for Danmarks Teaterforeninger
- Skuespiller Lane Lind, rektor for Skuespillerskolen ved Odense Teater
- Mag.art., dramaturg Claus Lyngø.

Desuden har udvalget haft tilknyttet en konsulent, lektor Stig Jarl, Institut for Teatervidenskab og Kunsthistorie, Københavns Universitet.

Til udvalget har været knyttet et sekretariat fra Kulturministeriet:

- Fuldmægtig Suzanne Hovmand
- BA i teatervidenskab Randi Svendsen
- Kontorfuldmægtig Kirsten Zandersen.

Vi har afholdt 9 møder i perioden 5. marts til 29. juli 1999. På et tidligt tidspunkt, den 12. april, holdt vi en høring for at lade os informere og inspirere. Til høringen inviterede vi et bredt spekter af repræsentanter fra dansk teaterliv, der kunne fortælle om deres ideer og tanker om teaterområdet, naturligvis i relation til kommissoriet. En liste over de inviterede til høringen fremgår af bilag F.

Som grundlag for udvalgets arbejde har sekretariatet indsamlet et omfattende talmateriale om dansk teater. En del af dette materiale præsenteres i betænkningen i en række tabeller, der skal belyse teatrets økonomi og aktivitetsniveau, også på områder hvor der ikke i forvejen findes statistik. Sekretariatet har lagt et stort

arbejde i at gøre disse tabeller så nøjagtige som muligt, men med udvalgets relativt korte arbejdsperiode har det ikke været muligt at trænge til bunds i alle statistiske detaljer. Derfor indgår der i adskillige tabeller tal, der er baserede på skøn. Den usikkerhed, der er forbundet dermed, mener vi dog ikke kan ændre de hovedtendenser, som tabellerne angiver. De nødvendige forbehold fremgår i øvrigt af tabelteksterne.

2. Sammenfatning

Dette afsnit indeholder en sammenfatning af udvalgets konklusioner og forslag. Baggrunden for de enkelte forslag fremgår af betænkningens øvrige kapitler.

Udvalget står med to undtagelser enigt bag disse forslag. Undtagelserne vedrører to forslag om tidsbegrænsning af institutionsteatrenes ledelse og om udbud af egnsteatre/små storbyteatre, som et af udvalgets medlemmer ikke har kunnet tilslutte sig. Det er vigtigt for os at understrege, at forslagene udgør en helhed, som er et resultat af omhyggelig afvejning af en lang række forskellige hensyn. Vi er – med de to nævnte undtagelser – enige om, at denne helhed af forslag vil kunne skabe bedre rammer for dansk teater. Vi er ikke nødvendigvis enige om de enkelte delforslag, hvis de søges gennemført isoleret uden for den samlede pakke.

Vi skal endvidere understrege, at forslagene er fremsat med de begrænsninger, som fremgår af kommissoriet. Udvalget har ikke skullet beskæftige sig med Det Kongelige Teater og ordningen for Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab. Det er således væsentlige dele af dansk teater, som vi ikke har skullet forholde os til. Vi har med andre ord ikke taget stilling til hele den danske teaterstruktur, og det begrænser i sagens natur rækkevidden af vore forslag.

Dertil kommer, at vi er blevet pålagt at fremsætte vore forslag inden for en uændret bevillingsramme. Dette har vi søgt at overholde, idet vi har taget bevillingerne for 1999 som udgangspunkt. Det betyder imidlertid ikke, at vi finder, at de nuværende bevillinger på alle områder har den fornødne størrelse. Særlig skal vi gøre opmærksom på, at Teaterrådet har påpeget, at rådet mangler yderligere 5 mio. kr. for at undgå lukning af kunstnerisk værdifulde teatre.

I kapitel 3 foreslår vi:

- At kabareten betragtes som en del af teaterbegrebet. Derudover bør det fortsat være Teaterrådet, der afgør, hvad der er professionelt teater. Den nuværende kabaretpulje på 1 mio. kr. fra tipsmidlerne bør overflyttes til Teaterrådets rådighedsbevilling.

I kapitel 4 om produktionsstøtte foreslår vi:

- At det nuværende statstilskud til landsdelsscenerne på 60,4 mio. kr. fremover fordeles efter fordelingsnøglen: Aarhus Teater: 40 pct., Odense Teater: 31 pct., Aalborg Teater: 29 pct. Hermed sker der en udligning, der tager hensyn til såvel befolkningsunderlagets størrelse som de indbyrdes forskellige traditioner for at drive teater i provinshovedstæderne. Det vil medføre, at statstilskuddet til Aalborg Teater kan forhøjes med over 2 mio. kr., mens statstilskuddene til Aarhus Teater og Odense Teater reduceres. Det skal fortsat være et krav, at amterne bidrager med et tilskud, der er mindst lige så stort som statstilskuddet.
- At minimumsbeløbet for egnteatre fastsættes til 2,5 mio. kr. i år 2000, fordi vi finder, at dette er, hvad der som minimum kræves i tilskud for at drive et lille, men fuldt kvalificeret og professionelt fuldtidsegnsteater.
- At indføre en minimumsgrænse for det kommunale tilskud til små storbyteatre på 2,5 mio. kr. (i år 2000-niveau). Vi anbefaler, at ministeriet ved kommende forhandlinger om rammeaftalerne fastlægger statstilskuddets størrelse ud fra en vurdering af udbuddet af små storbyteatre i den enkelte kommune, og at Teaterrådet inddrages som rådgiver ved denne vurdering.
- At Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teaters (RBOT) bestyrelse får det fulde teaterfaglige ansvar for ordningen, hvilket nødvendiggør en styrkelse af den teaterfagkyndige repræsentation i bestyrelsen. Samtidig foreslår vi RBOT'en gjort obligatorisk for amterne, og ordningen ændret sådan, at den alene omfatter turneteater for børn og unge. Opsøgende turneteater for voksne henvises til støtteordningerne for voksenturneteater.
- At der oprettes et nyt turneteater. Turneteatret skal dels producere egne turneforestillinger, dels indkøbe forestillinger til turne fra andre producenter, ikke mindst fra landsdelsscenernes og Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskabs (DST) repertoire. Teatret ansætter for en tidsbegrænset periode en kunstnerisk leder, der er ansvarlig for teatrets egenproduktion, koproduktioner og indkøb af turneforestillinger fra andre producenter.

- At den bevilling på 1 mio. kr. årligt, der er afsat til børneteater produceret af Det Danske Teater/Den Jyske Opera, anvendes til andre børneteaterformål.
- At Peter Schaufuss Balletkompagni bliver regionsteater i Ringkjøbing Amt. Teatret bør naturligvis fortsat turnere. For regionsteaterforslaget se under kapitel 5.
- At Hovedstadens Udviklingsråd sikrer musikdramatikken og den moderne dans ved at optage et musikdramatisk teater og et danseteater i Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab med funktioner både som producerende teater og som åben scene. Samtidig bør det overvejes, om disse genrer kan indeholdes i samme teaterhus.
- At Teaterrådets nuværende bevilling til danseteater fra tipsmidlerne på 10 mio. kr. gøres til en finanslovsbevilling.
- At den musikdramatiske pulje, der er væsentlig for den fremtidige støtte til hele området, opretholdes. Teaterrådet bør fortsat samarbejde med Musikrådet om denne opgave.

I kapitel 5 om fleksibilitet og mobilitet i teaterstrukturen foreslår vi:

- At landsdelsscenernes forpligtelse til at give plads til opera og ballet ændres til en forpligtelse til at give plads til *dans*.
- At Kulturministeriet sammen med institutionsteatrene og Teaterrådet ved den kommende revision af teaterloven overvejer begrundelserne for konstaterede forskelle i teatrenes formålsbeskrivelser.
- At landsdelsscenerne og Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskabs teatre i aftalerne med tilskudsyderne fastlægger målsætninger for, hvordan udviklingsforpligtelsen agtes opfyldt. Tilsvarende flerårige aftaler bør indgås mellem de øvrige institutionsteatre og de pågældende tilskudsydere. I flerårsaftalerne bør institutionsteatrene tilsvarende redegøre for, hvorledes de øvrige målsætninger i teaterloven planlægges opfyldt. Som tilskudsyder bør staten benytte Teaterrådet som rådgiver ved fornyelse af disse aftaler.
- At teatrene som målsætningernes 'særlige initiativer' bl.a. giver plads til samarbejde med andre teatre og teatergrupper, fx et danse- eller børneteater. Dette krav bør også omfatte Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskabs teatre.
- At Teaterrådet i dets årlige beretning bør forholde sig til institutionsteatrenes beretninger.
- At man ved ansættelsen af teaterchefer ved institutionsteatrene er opmærksom på muligheden for at udnævne en kunstnerisk ledelse med flere chefer. Ved tea-

tre, der har flere scener, kunne man have en teaterleder, der har et selvstændigt kunstnerisk ansvar for en mindre scene med en særlig profil. Eller en landsdels-scene kunne for en periode samarbejde med et eksisterende børneteater med egen kunstnerisk ledelse eller udnævne en børneteaterchef med selvstændigt kunstnerisk ansvar for at producere børneteater inden for landsdelsscenes rammer.

- At det fastlægges i teaterloven, at teatercheferne ved institutionsteatre maksimalt kan være ansat som leder 12 år ved det samme teater, og at stillingerne skal besættes ved opslag. Kulturministeren bør, efter indstilling fra et teaters bestyrelse og med Teaterrådets anbefaling, kunne dispensere fra 12-års-grænsen. Ved institutionsteatrene forstås landsdelsscenerne, DST-teatrene, Det Danske Teater, Den Jyske Opera samt de nye institutionsteatre, regionsteatre og det nye turneteater, vi foreslår. Et af udvalgets medlemmer, Bodil Alling, kan ikke tilslutte sig dette forslag.
- At det i teaterloven fastlægges, at Teaterrådet for en fireårig periode udpeger et teaterfagkyndigt medlem af bestyrelserne for institutionsteatrene. Genvalg skal ikke kunne finde sted. Teaterrådet udpeger endvidere et teaterfagkyndigt medlem til ansættelsesudvalget, når institutionsteatrene skal besætte stillingen som teaterchef. Teaterrådet bestemmer selv, om disse teaterfagkyndige personer skal udpeges inden eller uden for kredsen af rådets medlemmer.
- At institutionsteatrenes vedtægter gennemgås med henblik på evt. revision.
- At kommunerne (og i hovedstadsregionen Hovedstadens Udviklingsråd) forpligtes til at opslå egne teater-/storbyteaterbevillinger senest efter 12 år (3-4 kontraktperioder). Teaterrådet skal fungere som konsulent for tilskudsyderne ved sådanne opslag. Ved opslag får tilskudsyderne mulighed for at tage stilling til alternativer til et eksisterende egns- eller storbyteater. Det skal understreges, at der ikke er nogen hindringer for, at tilskudsyderne vælger at fortsætte med det eksisterende teater. Opslaget giver imidlertid kvalificerede, men måske mindre etablerede teatre mulighed for at søge og evt. opnå egns-/storbyteaterstatus. Et af udvalgets medlemmer, Bodil Alling, kan ikke tilslutte sig dette forslag.
- At der kan gives regionsteatre statstilskud efter samme princip som egnteaterstøtte, dvs. 50 pct. refusion fra staten indtil en overgrænse, der ligger 3 mio. kr. over den maksimale egnteaterstøtte. Supplerende støtte til et regionsteater kunne være en naturlig opgave for amterne eller et samarbejde mellem flere kommuner, og aftaler om etablering af regionsteatre kunne være en del af de kommende frivillige kulturaftaler. Der kan kun støttes ét regionsteater i hvert amt og kun i amter uden landsdelsscener, der dækker regions-

teatrets funktion i deres område. Et regionsteater skal betragtes som et institutionsteater og omfattes af de retningslinjer, som vi i øvrigt foreslår for institutionsteatre.

- At der bør arbejdes for en større geografisk spredning af DST-teatre, sådan at der kommer et eller flere yderligere teatre med denne status uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner. Kulturministeriet kan fremme denne udvikling ved i kommende aftaler med Hovedstadens Udviklingsråd at give økonomiske incitamentter til at optage sådanne teatre i ordningen.
- At Hovedstadens Udviklingsråd overtager ansvaret for de små storbyteatre i Frederiksberg og Københavns Kommuner samt for egnsteatrene i hovedstadsregionen. Det er dog en forudsætning for overtagelsen af egnsteatrene, at der fortsat kan gives støtte efter egnsteaterreglerne, dvs. med 50 pct. statsrefusion, til teatre i hovedstadsregionen uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner. Dermed sikres et incitament til at sprede teatrene over hele hovedstadsregionen.
- At Teaterrådet får en pulje til kunstnerisk forskning og laboratorievirksomhed, som kan bidrage til dansk teaters udvikling. Puljen finansieres af et bidrag fra teatrene på 0,3 pct. af al statslig teaterstøtte til teatre, hvilket giver en pulje på ca. 2 mio. kr. årligt. Puljen skal kunne søges af alle teatre og teaterfolk. Det er vigtigt at understrege, at oprettelsen af denne pulje ikke reducerer den forpligtelse til egen kunstnerisk udvikling, som påhviler ethvert statsstøttet teater og især institutionsteatrene.

I kapitel 6 om formidlingen, dvs. publikum og arrangørerne, foreslår vi:

- At de gældende vejledende retningslinjer for, hvad der er teater i teaterlovens forstand, ophæves og erstattes af mere simple retningslinjer.
- At refusion af køb af børneteaterforestillinger som hidtil skal kunne gives til forestillinger, som enten er produceret med støtte under teaterloven, eller som er godkendt som professionel scenekunst af refusionsudvalget. Professionelt teater for børn bør undtagelsesvis kunne omfatte forestillinger med mindre indslag af andre sceniske former af ikke-kommerciel art. Således kan en teaterforestilling for børn tænkes at indeholde fx artistiske indslag, som ikke bør forhindre refusion. Den rene artistforestilling bør derimod ikke refusionsgodkendes.
- At reglerne og praksis for refusionsgodkendelsen tilrettelægges sådan, at den fungerer smidigt og ubureaukratisk over for teatrene, og sådan, at teatrene så vidt muligt kan få vurderet deres forestillinger, inden de udbydes til salg, uanset hvornår forestillingerne produceres.

- At refusionsudvalget ud fra en vurdering af det enkelte teaters professionelle niveau kan godkende et teater som refusionsberettiget i en periode, sådan at teatret i den pågældende periode ikke skal have de enkelte forestillinger godkendt.
 - At reglerne om refusion til børneteater og om billettilskud til ungdomsbilletter udformes sådan, at der ikke er overlapninger, der medfører utilsigtede merudgifter eller de på anden måde er uhensigtsmæssige.
 - At billettilskuddet til de dyreste billetter med en pristalsreguleret pris over 250 kr. fjernes. Teatret kan herefter enten selv finansiere abonnementsrabatten på disse billetter, eller billetterne kan sælges i abonnement uden rabat, hvilket kan begrundes med, at der er tale om forestillinger, der typisk tiltrækker et meget stort abonnementsalg.
 - At teaterledelserne bør have frihed til at tilrettelægge en prispolitik, der giver det størst mulige billetsalg. De bør således frit kunne give rabatter ud over billettilskud og abonnementsrabatter, hvis dette kan fremme salget, og det er uhensigtsmæssigt, at teatrene i Storkøbenhavn efter DST-reglerne ikke kan give fx grupperabatter efter eget ønske.
 - At man bør fastholde, at billettilskud til abonnementsbilletter skal kræve et abonnement, der som minimum skal omfatte mindst tre forestillinger, som er 'teater i teaterlovens forstand'. Vi finder ikke, at mulighederne for et landsdækkende abonnement kan fremmes ved ændring af reglerne for billettilskudsordningen, men påpeger, at det er tilladt efter de gældende regler at vælge et abonnement med tre forestillinger fra teatre i tre forskellige byer. Det er op til administratorerne af billettilskudsordningen at sørge for, at dette også kan lade sig gøre i praksis. Vi vil her opfordre til, at man forsøgsvis etablerer en sådan praksis enten inden for et amt eller i samarbejde mellem to eller flere amter. Vi finder ikke, der er grund til lovbundet at inddrage Det Kongelige Teater under billettilskudsordningens regler. Da Det Kongelige Teaters abonnementsordning er finansieret af statens tilskud til teatret, er der ikke grund til, at teatret skulle modtage billettilskud under den landsdækkende billettilskudsordning.
 - At det sikres, at tilslutning til Billetnet kan ske på økonomiske vilkår, der er rimelige og realistiske for teatrene. Der kan være risiko for, at Billetnet udvikler sig til et reelt monopol på løssalg af teaterbilletter, som i kraft af høje priser gør det vanskeligt for små eller nye teatre at kunne sælge billetter i løssalg i væsentligere omfang.
 - At amterne får mulighed for at supplere teaterfællesudvalget med teaterfagkyndige personer, der er uafhængige af udbyderne i amtet. Teaterfællesudvalget bør
-

i øvrigt fortsat sammensættes af repræsentanter for de udbydere, der er godkendt under billettilskudsordningen i amtet, og amtet kan fortsat vælge at supplere disse med repræsentanter for amtskommunen og/eller repræsentanter for organisationer, der gennemfører teateraktiviteter over amtsgrænserne.

- At amterne efter indstilling fra teaterfællesudvalget får mulighed for at godkende andre billettilskudsudbydere end teaterforeninger og stationære teatre, hvis det kan være med til at fremme et kvalitativt teaterudbud i amtet. Flere udbydere vil kunne medvirke til at skabe et større og mere varieret udbud af turneteater, ikke mindst i de amter, hvor tilbudene i dag er få eller ensidige.
 - At amterne får mulighed for efter indstilling fra teaterfællesudvalget at anvende en del af billettilskuddet til en udviklings- og garantipulje for turnearrangører, der er godkendt som udbydere under billettilskudsordningen, fx efter samme model som den Vestsjælland anvender i dag.
 - At Kulturministeriet i forbindelse med frivillige kulturaftaler efter rådgivning fra Teaterrådet indgår aftale med amter om en særlig regional formidlingsindsats for teatret. Det kunne fx være en særlig indsats for teater i børnenes institutioner, forsøg med nye markedsføringsinitiativer eller forsøg med teater-/danske-konsulenter.
 - At alle turnearrangører, som er godkendt under billettilskudsordningen, får et formidlingstilskud på 3.000 kr. pr. forestilling, finansieret af staten og amterne. Ved antallet af forestillinger forstås her det antal forskellige produktioner, en turnearrangør tager på programmet i en given sæson, uanset antallet af opførelser.
 - At der oprettes et teaterinformationscenter, i lighed med musikens MIC og litteraturens LIC. Centret oprettes ved at omdanne Teatercentrum, der i forvejen har betydelig ekspertise på en række områder, som under alle omstændigheder skal indgå i centrets arbejde. I stedet for det nuværende Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater bør det nye informationscenter ledes af en bestyrelse. Det er væsentligt, at den ekspertise, der er opbygget i Teatercentrum, fastholdes, og at der skabes samarbejde med de øvrige organisationer. Vi anbefaler, at Kulturministeriet – med hensyntagen til alle aktører på området – nedsætter en arbejdsgruppe, der med udgangspunkt i erfaringerne fra litteratur-, musik- og billedkunstområderne skal komme med forslag til et sådant centers opgaver og organisation.
 - At Kulturministeriet i forbindelse med den kommende ændring af teaterloven gennemgår hele regelsættet for billettilskud og abonnement med henblik på de nødvendige forenklinger og afklaring af mulige misforståelser.
-

I kapitel 7 om økonomi og ansvarsfordeling mellem tilskudsyderne foreslår vi:

- At Teaterrådets opgaver ændres væsentligt som konsekvens af vore forslag. Disse ændringer betyder samlet en forøgelse af rådets forpligtelser, og som noget nyt vil rådet få visse opgaver i relation til institutionsteatrene. Samtidig vil rådets arbejde med vurdering af, hvilke forestillinger der kan godkendes til billettilskud som teater i teaterlovens forstand, blive mindre byrdefuld. Vi finder ikke, at disse ændringer bør give anledning til ændringer i sammensætningen af rådet, men man bør overveje sekretariatets resurser og rollefordelingen mellem sekretariat og råd i lyset af den nye opgaveprofil.
- At kontaktudvalget opretholdes. Kontaktudvalget skal fungere som et teaterfagkyndigt udvalg, der – ud over at være valgforsamling – skal være dialogpartner for Teaterrådet i spørgsmål om teatrets udvikling og muligheder. Kontaktudvalget har tillige rollen som teaterpolitisk aktør over for offentligheden og det politiske system. Herved vil Teaterrådet i mindre grad skulle fungere som 'kamporgan' i teaterpolitiske anliggender og i højere grad kunne være rådgiver for ministeren. Heraf følger, at Kontaktudvalgets sammensætning skal afspejle dansk teaterliv i sin helhed, herunder også Det Kongelige Teater.

I kapitel 7 har vi endvidere opgjort de samlede økonomiske konsekvenser af vores forslag.

3. Baggrund og hovedlinjer

Teatrets relation til samfundet er synlig på en helt anden og mere direkte måde, end det er tilfældet for de fleste øvrige kunstarter. Teater er levende kunst, som kun finder sted i direkte kommunikation mellem kunstnerne på scenen og publikum i salen. Her indtager teatret – sammen med musikken – en helt speciel position. Teatret taler til alle sanser og bruger mange sprog: både ord, bevægelse, musik og billede. I teatret tales det danske sprog både konkret og poetisk, og teatret bidrager dermed til at bevare og udvikle sproget som en af de absolutte grundstene i vores kulturelle identitet. Teater er et mellemmenneskeligt mødested med rum for oplevelse og erkendelse af den slags, som vi har mere og mere brug for på vej ind i en tid, der vil blive domineret af elektronisk kommunikation.

Konkurrencen med andre medier handler om publikums tid og penge. Den kommercielle kulturindustri optager en stadig større del af befolkningens fritid, og i betragtning af det voksende tilbud i fritidssfæren er det bemærkelsesværdigt, at det er lykkedes teatret at fastholde dets position i samfundet.

Teater er en dyr kunstart. Den direkte kommunikation i tid og rum kræver et betydeligt personale. Synligt for publikum er måske kun skuespillere, sangere eller dansere, men bag scenen bæres aftenens forestilling af et betydeligt antal mennesker i vidt forskellige funktioner, og forestillingen er resultatet af et langvarigt opbygningsarbejde, der har inddraget mange flere: instruktører, scenografer, dramatikere og en lang række andre fag. Teaterforestillingen består ikke blot af de optrædende, men også af fx lys, lyd, dekorationer, kostumer; og de mange små

detaljer stiller hver aften krav til omhyggelig organisering og mange menneskers præcise samarbejde. Teater er derfor løntung produktion, og teatervirksomheden er følsom over for ændringer i overenskomster, arbejdstidsregler, pensionsordninger mv. Det er ikke muligt at opnå rationaliseringsgevinster hverken på scenen eller i teknikken. I den øgede konkurrence om publikums opmærksomhed vælger flere teatre tværtimod ofte at spille med på de andre mediers vilkår og satse på stort og dyrt teknisk udstyr.

I modsætning til fx filmen, hvor en publikumssucces også betyder en økonomisk succes, da de væsentligste udgifter jo er afholdt, inden filmen har premiere, kan man på teatret sagtens være i den umiddelbart groteske situation, at det af økonomiske grunde ikke er muligt at forlænge en forestilling, der ellers kører med udsolgte huse. Billetsalg alene kan ikke dække de løbende omkostninger til det store maskineri og nødvendige personale.

Af disse grunde er det vigtigt at tilrettelægge en teaterpolitik, der sikrer udviklingsmuligheder og åbenhed over for teaterkunstens mange udtryk – herunder de udtryk, som vi ikke kan kende endnu.

UDBUD OG EFTERSPØRGSEL

Udbuddet af og efterspørgslen på teater kan beskrives dels på baggrund af oplysninger om teatrenes kapacitet og planlagte forestillinger, dels på baggrund af realiserede tilskuertal. Mere overordnet kan efterspørgsel endvidere kortlægges på baggrund af undersøgelser af befolkningens teatervaner.

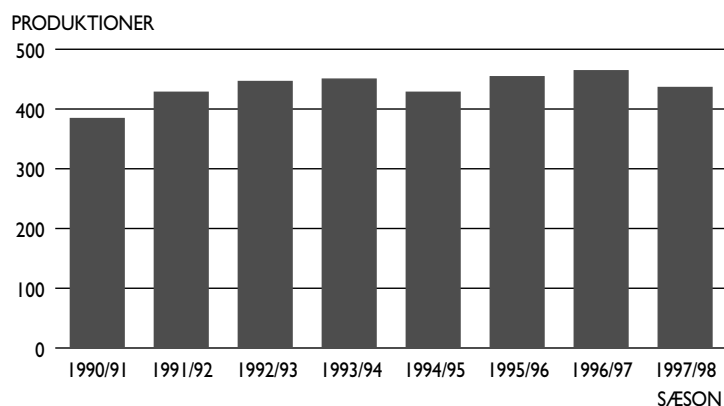
Når Danmarks Statistik offentliggør sin årlige teaterstatistik, giver det ofte aviserne anledning til at bemærke, at nu er tilskuertallet til teater igen faldet, uden at det rigtig gøres klart, at statistikken alene omfatter en begrænset del af dansk teaters virksomhed, nemlig de teatre, der modtager støtte til produktion af forestillinger i henhold til teaterloven. Teatre, der ikke modtager nogen form for offentlig støtte, samt teatre, der alene modtager indirekte støtte gennem teaterabonnements- eller børneteaterrefusionsordning, er ikke omfattet af statistikken.

En evt. publikumsvandring fra et statsstøttet teater, dvs. et teater, der modtager produktionsstøtte i henhold til teaterloven (fx det nu lukkede Amagerscenen), til et teater, der ikke modtager produktionsstøtte (fx Privat Teatret), vil således i statistikken fremstå som et reelt fald i teaterbesøget, da Privat Teatret ikke er omfattet af teaterstatistikken.

Danmarks Statistik har produceret sin teaterstatistik for hver sæson siden 1980/81, og den giver – på trods af enkelte ændringer i opgørelsesprincipperne, der ikke gør tallene før og efter sæson 1993/94 helt sammenlignelige – et udmærket billede af de statsstøttede teatres virksomhed i perioden.

Som det ses af nedenstående diagram, er der tale om en mindre stigning i antallet af produktioner i 90'erne. Fra 296 produktioner i 1980/81 over et højdepunkt med kulturby-sæsonen 1996/97's 464 produktioner til den seneste sæson, 1997/98, med 436 produktioner. Antallet af opførelser har varieret mellem 10 og 12.000 pr. sæson, idet det dog ikke siden sæson 1991/92 har ligget under 11.700. Antallet af tilskuere til de statsstøttede teatre er faldet siden begyndelsen af 1980'erne. Sæson 1981/82 topper med 2,9 mio. tilskuere, og sæson 1990/91 har det laveste antal tilskuere med 2,2 mio. Seneste opgjorte sæson, 1997/98, har et tilskuertal på 2,4 mio.

Virksomheden ved statsstøttede teatre, sæson 1990/91 - 1997/98

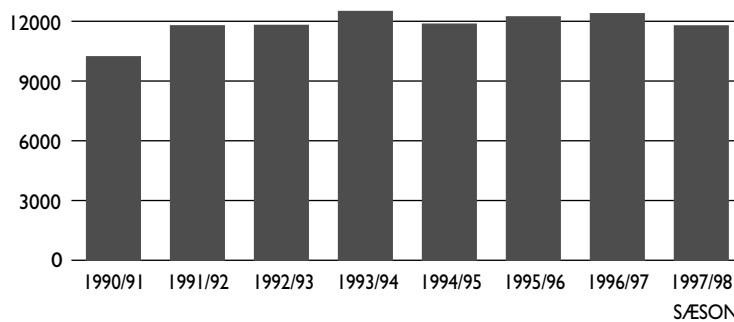
Anm.: Tallene omfatter teatre med produktionsstøtte i henhold til teaterloven. Projektstøttede teatre er først medtaget fra sæson 1993/94.

Kilde: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997/98

**Virksomheden ved statsstøttede teatre,
sæson 1990/91 - 1997/98**

FORESTILLINGER

15000

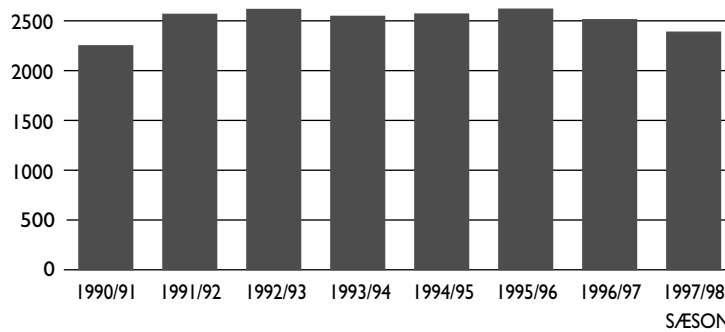
Anm.: Tallene omfatter teatre med produktionsstøtte i henhold til teaterloven. Projektstøttede teatre er først medtaget fra sæson 1993/94.

Kilde: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997/98

**Virksomheden ved statsstøttede teatre,
sæson 1990/91 - 1997/98**

TILSKUERE - 1000

3000

Anm.: Tallene omfatter teatre med produktionsstøtte i henhold til teaterloven. Projektstøttede teatre er først medtaget fra sæson 1993/94.

Kilde: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997/98

Udbud og antal tilskuere ved statsstøttet teater i sæson 1997/98 fremgår af nedenstående tabeller.

Udbuddet af statsstøttet teater i sæson 1997/98

	Antal teatre	Antal pladser ved faste scener	Antal opførelser ved faste scener	Antal opførelser uden for faste scener	Antal opførelser i alt
Det Kongelige Teater	1	2.732	606	93	699
Den Jyske Opera og Det Danske Teater	2	1.877	30	323	353
Landsdelsscenerne	3	2.892	1.242	50	1.292
Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab	8	4.585	1.189	24	1.213
Det Rejsende og Opsøgende Børneteater	8	541	121	1.468	1.589
Egnsteatrene	21	4.269	1.140	663	1.803
Heraf børneteater			599	356	915
Små storbyteatre	17	3.275	1.875	431	2.306
Heraf børneteater			1.054	227	1.281
Støttet af Teaterrådet	50	718	811	1.701	2.512
Heraf børneteater			156	997	1.153
Dans			128	284	412
I alt	110	20.889	7.014	4.753	11.767
Heraf børneteater			1.930	3.048	4.978

Anm.: Tallene omfatter teatre med produktionsstøtte i henhold til teaterloven.

Kilde: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997-98.

Tilskuere ved statsstøttet teater i sæson 1997/98

	Antal tilskuere	Heraf tilskuere ved børne-/ungdomsforestillinger
Stationært	1.731.000	193.000
Turne	473.000	131.000
Opsøgende	182.000	144.000
Statsstøttede teatre i alt	2.386.000	468.000

Anm.: Tallene omfatter teatre med produktionsstøtte i henhold til teaterloven.

Kilde: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997-98.

Som nævnt er det kun den del af den samlede teaterproduktion, der er statsstøttet, som indberettes til Danmarks Statistik. Der findes ingen samlet statistik for dansk teater. På baggrund af opgørelser hos Danmarks Teaterforeninger, Arte og Billetnet er det dog muligt at supplere den eksisterende statistik med oplysninger om billetsalg til en række produktioner, der ikke registreres i Danmarks Statistik. Disse opgørelser dokumenterer et salg på yderligere ca. 500.000 billetter. Der er imidlertid stadig tale om et meget ufuldkomment billede. For flere teatre – bl.a. Det Ny Teater og Privat Teatret – er det ad den vej kun muligt at skaffe oplysninger om salg inden for billetkøbsordningen, ikke om det almindelige løssalg, som alene er registreret på teatrene.

Et andet væsentligt spørgsmål er, hvad der overhovedet er, eller snarere opfattes som, teater. Senere i dette kapitel følger en diskussion af begrebet 'teater i teaterlovens forstand', som har baggrund i et behov for at skelne mellem *på den ene side* den form for scenekunst, som myndighederne har ønsket at give indirekte teaterstøtte (abonnementsordning og/eller børneteaterrefusionsordning, se kapitel 6), og som derfor benævnes 'teater i teaterlovens forstand', og *på den anden side* forestillinger fra, hvad man kunne kalde beslægtede genrer, som ikke kan modtage nogen form for teaterstøtte. Beslægtede genrer kan fx være stand-up-comedy, revy, variete eller koncertopførelser af musicals. I afsøgningen af opgørelser hos Danmarks Teaterforeninger, Arte og Billetnet fandt vi et tilskuerantal på ca. 400.000 til sådanne forestillinger, men der er ingen tvivl om, at det samlede tal er væsentlig større.

UNDERSØGELSEN 'TEATERFREKVENS 1999'

En anden måde at måle efterspørgslen på teater er ved at spørge folk om deres teatervaner. Gallup har i april-maj måned 1999 for Teaterudvalget gennemført en interviewundersøgelse af den voksne befolknings teatervaner. Spørgsmålene i undersøgelsen var udformet, så de gav oplysninger om antal besøg til forskellige former for teater og anden scenekunst (de beslægtede genrer). Undersøgelsen omtales nærmere i bilag E.

Kort sammendrag af undersøgelsen Teaterfrekvens 1999

45 pct. oplyste, at de havde været til en eller anden form for teaterforestilling i Danmark inden for det sidste år (professionel såvel som amatør; smalt såvel som bredt teaterbegreb).

TIL PROFESSIONELLE FORESTILLINGER INDEN FOR ET TRADITIONELT SMALT TEATERBEGREB:

24 pct. oplyste, at de havde været til professionelt skuespil

8 pct. oplyste, at de havde været til professionel opera

14 pct. oplyste, at de havde været til professionel musical eller operette

7 pct. oplyste, at de havde været til professionel ballet/ny dans

8 pct. oplyste, at de havde været til professionelt børneteater

2 pct. oplyste, at de havde været til performance.

TIL BESLÆGTEDE GENRER:

19 pct. oplyste, at de havde været til koncert med musical eller opera

13 pct. oplyste, at de havde været til professionelle entertainere, stand-up mv.

5 pct. oplyste, at de havde været til show eller variete

9 pct. oplyste, at de havde været til professionel revy.

UDEN FOR DET PROFESSIONELLE OMRÅDE:

18 pct. oplyste, at de havde været til skolekomedie

9 pct. oplyste, at de havde været til lokalspil/egnsspil

12 pct. oplyste, at de havde været til amatørteater og lokale dilettantforestillinger.

Kilde: Teaterfrekvens 1999

FLERE END 5 MIO. TEATERBILLETTER ???

På baggrund af oplysningerne om antal besøg til forskellige teaterformer i Teaterfrekvens-undersøgelsen, har vi beregnet tilskuerantal/billetsalg til 'teater' (omfattende professionel opera, professionel ballet/ny dans, professionel musical eller operette, professionelt skuespil, professionelt børneteater og performance) til ca. 5,4 mio.

Dette tal giver et fingerpeg om en teateraktivitet og -interesse, der er langt større, end man hidtil har registreret. Vi finder dog også, at dette tal, som er baseret på

folks egne udsagn om, hvor ofte de går i teatret, overvurderer det faktiske tilskuertal. Vi skal ikke her gå nærmere ind i en analyse af disse opgørelser, men blot konstatere, at vore undersøgelser viser, at det samlede årlige salg af teaterbilletter ligger mellem 3 og 5 mio.

EN SAMMENLIGNING MED BIOGRAFMARKEDET

Hvis vi herefter opererer med et billetsalg til teater på 4 mio. kr. og en billetpris inkl. moms på 103 kr., hvilket svarer til den gennemsnitlige billetpris for de statsstøttede teatre, er det samlede marked for teater på ca. 412 mio. kr. Til sammenligning blev der i 1997 solgt 11 mio. biografbilletter til en samlet billetindtægt på 487 mio. kr. De udenlandske film tegner sig for langt den største del af billetsalget. Der blev solgt 2,3 mio. billetter til danske biografilm til en billetindtægt på 92,5 mio. kr. De statsstøttede teatre sælger således flere billetter end de danske film.

Tilskuere og billetindtægt i teatre mv. og bioografer

	Solgte billetter Mio.	Billetindtægt inkl. moms Mio. kr.
Statsstøttede teatre, 1997/98	2,4	246
Teaterforestillinger i alt (beregnet)	4,0	412
Danske biografilm, 1997	2,3	93
Biografilm i alt, 1997	11	487

Kilder: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997-98, Det Danske Filminstituts årsberetning 1997 samt undersøgelsen Teaterfrekvens 1999.

Der er et stort udbud af forestillinger og optræden, som fungerer på markedets betingelser. På trods af de elektroniske mediers vækst og de senere års store succes for filmen er der således stadig et stort og livskraftigt marked for levende optræden. Men kvalificeret, professionelt teater i egentlig forstand kan ikke produceres uden offentlig støtte. Billetsalg alene kan ikke dække den løntunge produktion og de betydelige omkostninger til drift og vedligeholdelse af bygninger. Den offentlige teaterstøtte er således en nødvendig forudsætning for, at det egentlige teater bevarer og udvikler sin position som en vigtig kulturfaktor.

TEATRETS ØKONOMI

Den offentlige støtte, som den er specificeret i teaterloven, til teater i Danmark er i 1999 budgetteret til ca. 890 mio. kr. Staten bidrager med ca. 622 mio. kr., hvoraf halvdelen anvendes til Det Kongelige Teater, der ligger uden for udvalgets kommissorium.

Teaterstøtte og -aktivitet vurderes sjældent på kalenderårsbasis, men i stedet pr. sæson, dvs. fra 1. juli til 30. juni i det følgende år. Generelt er i denne betænkning anvendt talmateriale fra sæson 1997/98, hvorfra der ligger både afsluttede regnskaber og statistik.

De regionale kulturforsøg

Med loven om de regionale kulturforsøg fra 1995 blev der givet mulighed for, at kommuner og amter kunne gå sammen i frivillige forsøgsregioner, som blev mere eller mindre selvstyrende på det kulturpolitiske område. I en treårig periode blev der for hver region dispenseret fra de områder af den gældende kulturlovgivning, som omfattedes af det enkelte forsøg, således at regionen i stedet for at få statsrefusion og -tilskud til flere forskellige fastlagte kulturområder modtog en samlet kulturel rammebevilling, som regionen selv kunne fordele til forskellige formål. Forsøget havde til formål at afprøve større kommunalt ansvar for kulturpolitikken.

I og med at den gældende kulturlovgivning blev sat ud af spillet for de i alt 9 forsøgsregioner (heraf tre amtskommuner), indberettes disse regioners kulturelle regnskabsoplysninger ikke længere til Kulturministeriet. Derfor mangler fx oplysninger som udgift til teaterabonnementsordning og statsrefusion af køb af børneteater for flere kommuner og amtskommuner.

Teaterstøtte i henhold til teaterloven gives enten som direkte støtte til produktion af teater eller som en indirekte støtte i form af dels tilskud til abonnements- og billetkøbsordninger, dels statsrefusion af amter og kommuners indkøb af børneteater. Nedenstående tabel viser forholdet mellem de to typer af støtteformer.

Den offentlige teaterstøtte, forholdet mellem forskellige støtteformer. Sæson 1997/98

Sæson 1997/98	Stat		Amter		Kommuner	
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
Produktions-/driftstilskud	474	91	134	79	115	87
Abonnementsordning	29	6	35	21		
Børneteaterrefusionsordning, 1997	17	3			17	13
I alt	520	100	169	100	132	100

Anm. Børneteaterrefusion og abonnementsordning er opgjort som statsstøtte. Pt. er dele af denne støtte dog inkluderet i de regionale kulturforsøg. Amter og kommuners støtte til teatre, der ikke er støttet i henhold til teaterloven, er ikke medtaget.

Kilde: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997-98, Teaterrådets refusionsopgørelse (1997), amternes abonnementsregnskab samt rammebevillinger for regionale kulturforsøg.

De to ordninger supplerer hinanden, således at et teaters samlede tilskud kan ses som summen af produktionstilskud og abonnementsstilskud. Både abonnements-/billetkøbsordningen og statsrefusionen er i princippet en offentligt finansieret afsætningsfremmende foranstaltning, idet det enkelte teater har fuld dækning for den rabat, der gives til publikum/forestillingskøber.

Den offentlige støtte udgør en meget stor del af de statsstøttede teatres indtægter. I sæson 1997/98 sørgede teatrene dog selv for at indtjene næsten 28 pct. af deres samlede indtægter gennem billet- og programsalg, evt. andre aktiviteter og sponsorer.

Teatrenes indtægter, sæson 1997/98

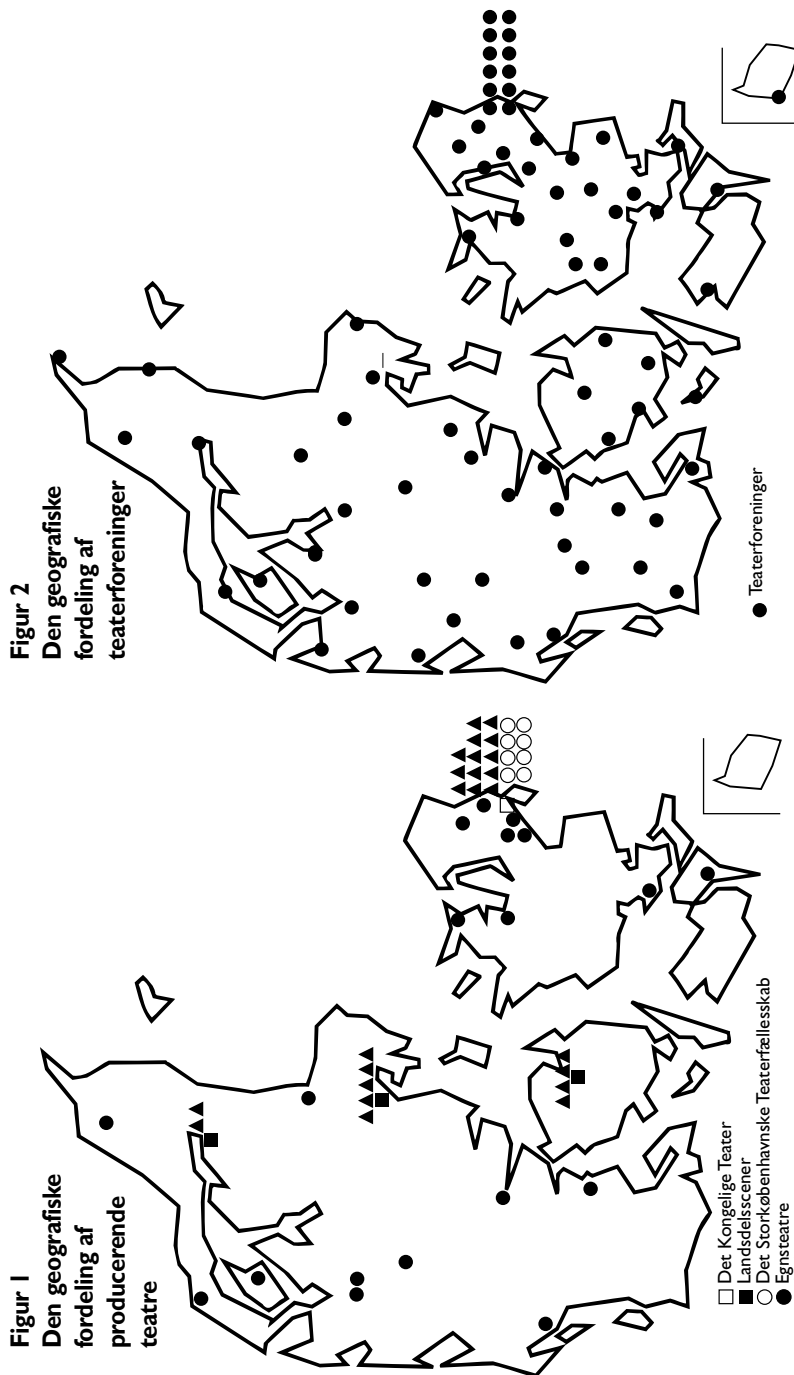
Mio. kr.	Offentligt produktions- tilskud	Billet- indtægter	Øvrig egenindtægt	Indtægt i alt	Egenindtægt i pct. af indtægt
Det Kongelige Teater	296,9	59,8	12,4	373,5	19 %
DST	85,1	71,2	6,7	166,5	47 %
Landsdelsscenerne	120,8	36,0	5,7	163,3	26 %
Jyske Opera og Danske Teater	36,4	16,7	3,0	56,1	35 %
Egnsteatre og små storbyteatre	102,1	36,0	7,3	148,3	29 %
RBOT	15,8	7,0	0,4	23,3	32 %
Teaterrådsteatre	65,7	19,1	2,6	90,8	24 %
I alt	722,8	245,8	38,1	1021,8	28 %

Anm.: Tallene omfatter teatre med produktionsstøtte i henhold til teaterloven. Offentligt tilskud er det samlede tilskud fra stat, amter og kommuner.

Kilde: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997-98.

TEATRETS GEOGRAFI

Teaterproduktion for voksne er koncentreret i hovedstadsregionen, de tre store provinsbyer Århus, Odense og Aalborg og i Ringkjøbing Amt, der huser Odin-teatret, Peter Schaufuss Balletkompagni og Teamteatret. Børneteaterproduktionen er derimod bedre fordelt i landet. Kun Bornholm har slet ingen teaterproduktion, og i det sydlige Jylland findes kun Det Ripensiske Teaterselskab i Ribe og Møllen i Haderslev. Manglende teaterproduktion betyder imidlertid ikke, at der ikke vises teater. Oftest er det den lokale teaterforening, der er arrangør, når lokale spillesteder kan tilbyde både voksen- og børneteater, og mere end to tredjedele af børneteaterproduktionerne turnerer desuden til skoler og andre institutioner over hele landet. Også teaterforeningerne er jævnt fordelt over hele landet.

Geografisk fordeling af offentlig støtte til teaterproduktion og teaterformidling

	Hovedstads- området	Århus Amt	Fyn	Østdanmark i øvrigt	Sydjylland	Vestjylland	Nordjylland	Lands- dækkende	Hele Landet
Indbyggere, 1.000	1.776	632	472	595	822	505	493		5.295
Produktionstilskud, mio. kr. 1999	310,5								
Det Kongelige Teater	310,5								
Tumerende teater	52,0								
Øvrige institutionsteatre	213,4								
Egnsteatre	12,4	2	0	13,4	6,3	20,5	7,1		61,7
Små storbyteatre	30,8	17,3	5,2	0	0	0	7,6		60,9
Teaterrådsteatre, sæson 1999/2000	29,3	3,7	3,0	0,9	30,8	67,7
Formidlingstilskud, 1997/98									
Abonnementsordningen	36,6	5,2	5	3,7	4,9	3,7	5,6		64,7
Refusionsordningen	10,1	6,1	2,9	3,7	5,4	3,3	1,9		33,4
Tilskud til teater i alt	518,6	88,1	55,7	20,8	16,6	27,5	53,3	82,8	864,3
Tilskud/indbygger, kr.	292	139	118	35	20	54	108		163
Tilskud/indbygger, ekskl. DKT, kr.	117								
Produktionstilskud/indbygger, ekskl. DKT, kr.	91	122	101	23	8	41	93		145
Formidlingstilskud/indbygger	26	18	17	12	13	14	15		19

Anm.: For de regionale kulturforsøg er anvendt budgettal. Særlige navngivne bevillinger som fx til Dansens Hus er ikke medtaget.
Kilder: Statistisk Årbog 1998, Finansloven, regionernes oplysninger, rammebevillinger for de regionale kulturforsøg, refusionsopgørelse og geografisk produktionsstøtteopdeling fra Teaterrådet samt anternes abonnementsregnskaber.

Man kan også vise 'teatrets geografi' gennem undersøgelser af regionale forskelle i teaterbesøg. Nedenstående skema, som er baseret på resultaterne fra undersøgelsen Teaterfrekvens 1999, viser fordeling på amter af respondenter, der har svaret, at de har været til en forestilling inden for henholdsvis det traditionelle og et bredere teaterbegreb, der omfatter fx shows og revy.

Regionale forskelle i teaterbesøg	Traditionelt teaterbegreb	En eller anden form for teaterforestilling
Københavns/Frederiksberg Kommuner	44 %	53 %
Københavns Amt	42 %	54 %
Frederiksborg Amt	33 %	50 %
Roskilde Amt	37 %	47 %
Vestsjællands Amt	27 %	40 %
Storstrøms Amt	35 %	50 %
Bornholms Amt	-	-
Fyns Amt	24 %	40 %
Sønderjyllands Amt	20 %	33 %
Ribe Amt	16 %	39 %
Vejle Amt	25 %	44 %
Ringkjøbing Amt	23 %	39 %
Århus Amt	32 %	44 %
Viborg Amt	25 %	37 %
Nordjyllands Amt	24 %	38 %

Anm.: Resultaterne for Bornholms Amt er behæftet med stor usikkerhed pga. stikprøvens størrelse og kan derfor ikke anvendes.
Kilde: Undersøgelsen Teaterfrekvens, 1999.

TEATERUDVALGETS OVERVEJELSER OM TEATERLOVEN

Teaterloven har siden 1963 været rammen om den offentlige støtte til dansk teater. Den nuværende teaterlov opfylder langt hen ad vejen forudsætningerne for en god og alsidig teaterproduktion, men der er behov for justeringer. Vi fremlægger i denne betænkning forslag til sådanne justeringer. Vi vil pege på, at hvis dansk teater fortsat skal bevare sin position

Teaterlovens § 1.

Lovens formål er at fremme teaterkunst og teaterkultur i Danmark.

som en væsentlig kulturfaktor, er det nødvendigt, at teatret løbende udvikler sig. Derfor er det vigtigt at øge mobiliteten og fleksibiliteten i teaterstrukturen for at modvirke stagnation og formalisme. Vi fremsætter her en række forslag til, hvordan dette kan gøres, ligesom vi har en række andre forslag til ændringer i teaterstøtten. Udgangspunktet for vore overvejelser og forslag har været følgende overordnede målsætninger for den offentlige støtte til dansk teater:

DEN OFFENTLIGE STØTTE TIL TEATRET SKAL:

- Skabe grundlag for et godt og alsidigt professionelt teater.
- Bringe dette teater ud til det størst mulige publikum i overensstemmelse med den enkelte forestillings potentiale. Målet er at opnå den størst mulige spredning af teatret, både geografisk, aldersmæssigt og m.h.t. forskellige befolkningsgrupper.

EN GOD OG ALSIDIG TEATERPRODUKTION FORUDSÆTTER:

- At teatret støttes ud fra teaterfaglig, kunstnerisk vurdering.
- At støtten er alsidig m.h.t. genrer, publikumssigte og produktionsformer.
- At støtten fremmer kunstnerisk udvikling.
- At det enkelte teaters ledelse har det fulde ansvar for produktionen og de bedst mulige produktionsvilkår.
- At støtten fremmer fleksibilitet.

FORMIDLINGEN AF TEATRET SKAL:

- Styrke børns og unges adgang til og interesse for teatret.
- Øge den geografiske spredning af teaterudbuddet. Det bør være muligt for hele landets befolkning at nå til et kvalificeret teaterudbud inden for en rimelig afstand.
- Imødekomme teaterinteressen hos publikum.

Disse målsætninger ligger til grund for vore overvejelser og forslag i det efterfølgende.

HVAD ER TEATER?

Ikke al sceneoptræden er teater. Mens det er klart for de fleste, at traditionelt cirkus eller tryllekunst, shows og koncerter ikke hører under det gængse teaterbegreb, så findes der også et grænseområde, hvor man fx kan finde revy, stand-up-come-dy, teatersport mv.

Spørgsmålet om, hvad der kan godkendes som 'teater i teaterlovens forstand', har betydning for tildeling af den direkte produktionsstøtte og for, hvilke forestillinger der kan støttes under abonnements- og/eller refusionsordningen.

Den offentlige teaterstøtte er afgrænset til det 'egentlige teater' eller, som det er blevet kaldt, 'teater i teaterlovens forstand'. Musikdramatik og dans betragtes som gener, der falder ind under begrebet teatervirksomhed, mens kabaret, revy, artistforestillinger mv. ikke betragtes som teater, og derfor ikke støttes under teaterloven.

Der skal endvidere være tale om professionel teatervirksomhed, for at en forestilling kan være teater i teaterlovens forstand. De medvirkende og de kunstneriske ophavsmænd skal være professionelle. Således kan hverken lokal-, vikinge- eller egnesspil rubriceres som teater i teaterlovens forstand.

Det er vigtigt at fastholde, at teaterloven er en lov om teater, og at ikke al sceneoptræden kan få del i teaterstøtten. Det er nødvendigt at afgrænse lovens virkeområde for at undgå, at der gives offentlig støtte til forestillinger, som kan klare sig på markedets vilkår, eller som ikke er professionel scenekunst. En sådan afgrænsning skal ske på en måde, som fungerer ubureaukratisk og er åben over for den løbende udvikling af teatrets udtryk. Som eksempel kan vi nævne kabareten, som havde sin storhedstid for en generation eller to siden, og som af 'serveringsgrunde' røg ud af det pænere selskab, men kabaretens form, som har teatrets absolutte egenart som forudsætning, har de sidste 10-15 år genfundet sin alvor, stil, musikdramatiske og litterære værdi, og kan derfor nu betragtes som 'teater i teaterlovens forstand'.

I spørgsmålet om tildeling af produktionsstøtte foreslår vi, at kabaret-genren betragtes som en del af teaterbegrebet. Derudover bør det fortsat være Teaterrådet, der afgør, hvad der er professionelt teater. Den nuværende kabaretpulje på 1 mio. kr. fra tipsmidlerne bør overflyttes til Teaterrådets rådighedsbevilling.

Spørgsmålet om, hvilke forestillinger der kan få formidlingsstøtte (abonnementsordningen og børneteaterrefusionsordningen) behandles nærmere i kapitel 6.

TEATERRÅDET

Teaterrådet spiller en vigtig rolle i opbygningen af det danske teatersystem – ikke mindst i fordelingen af midler til de mindre teatre. Det er derfor på sin plads her kort at gøre rede for Teaterrådets opbygning og funktion. En mere detaljeret redegørelse og vores overvejelser følger i kapitel 7.

Teaterrådet består af fem teaterkyndige medlemmer. To medlemmer udpeges af repræsentanter for dansk teaterliv, og tre medlemmer udpeges af kulturministeren, der ligeledes udpeger rådets formand blandt medlemmerne.

Et af Teaterrådets hovedarbejdsområder er fordelingen af støttemidler. Rådet kan yde støtte til

- Stationær og turnerende samt opsøgende teatervirksomhed bortset fra Det Kongelige Teater, Den Jyske Opera, Det Danske Teater, landsdelsscenerne og Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab.
- Fremme af ny dansk dramatik.
- Anskaffelse af teknisk udstyr mv. samt i særlige tilfælde indretning af lokaler til teaterformål.
- Andre aktiviteter, der kan fremme lovens formål.

Teaterrådets midler, sæson 1999/2000	Mio. kr.
Finanslov 1999	55,2
Tillægsbevilling	3,0
Tipsmidler til ny dans	10,0
Tipsmidler til garantiordning	1,0
I alt	69,2

Kilde: Teaterrådets beretning 99/00.

Teaterrådet skal søge at tilgodese alle genrer inden for det professionelle teater, herunder det musikdramatiske område. Rådet skal anvende en væsentlig del af midlerne til teater for børn og unge og i øvrigt søge at fremme den geografiske spredning. Endelig skal rådet lægge vægt på nye teaterformer og eksperimenterende virksomhed.

Derudover har Teaterrådet en række funktioner som rådgivende og opfølgende, og rådet kan på eget initiativ behandle spørgsmål i dansk teaterliv.

4. Støtte til producenterne

Vi gennemgår i dette kapitel de seks typer af producerende teatre, der er indeholdt i vort kommissorium:

- Landsdelsscenerne
- Egnsteatre
- Små storbyteatre
- Teatre og projekter med støtte fra Teaterrådet
- Teatrene under institutionen Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater
- Turneteatrene Den Jyske Opera og Det Danske Teater.

Til hver af disse producenttyper knytter vi nogle kommentarer og forslag, og efterfølgende vurderer vi udvalgte genrer på tværs af strukturen i afsnit om børneteater, danseteater, musikdramatik, tværkulturelt teater og amatørteater. Desuden nævnes kort de to typer af producerende teater, der ikke indgår i vort kommissorium: Det Kongelige Teater og Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab.

DE PRODUCERENDE TEATRE

DET KONGELIGE TEATER

Det Kongelige Teater og Kapel er Danmarks nationalscene og ligger uden for udvalgets kommissorium.

LANDSDELSSCENERNE

Landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg skal i henhold til teaterlovens kapitel 5 bidrage til at dække teaterbehovet i landsdelen ved opførelse af et alsidigt repertoire bestående af såvel ældre som nyere dramatiske værker med særlig hensyntagen til værker af danske dramatikere. Landsdelsscenerne skal som et led i deres virksomhed medvirke til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer. Når det er påkrævet af hensyn til dækning af landsdelens behov for musikdramatiske opførelser, skal landsdelsscenerne give plads for opera- og balletforestillinger, der gennemføres i samarbejde med andre teatre eller institutioner.

Landsdelsscenerne drives som selvejende institutioner, og sammensætningen af bestyrelserne fremgår af teatrenes vedtægter:

- På Aarhus Teater vælges 2 medlemmer af medarbejderne, samtlige øvrige er udpeget af amter og kommuner (6 fra Århus Kommune, 1 fra Vejle og Viborg Amter, 1 fra Århus Kommune og 1 fra Kommuneforeningen i Århus Amt).
- På Aalborg Teater er 6 medlemmer udpeget af amtet, 5 er personligt valgte medlemmer, der udpeges af den afgående bestyrelse, og endelig er der 2 medarbejderrepræsentanter.
- På Odense Teater er bestyrelsen sammensat af 6 amtsrådsmedlemmer, 3 medlemmer valgt 'uden for amtsrådets midte' og 2 medlemmer valgt af medarbejderne.

Der er ikke i teaterloven specificeret en godkendelsesprocedure for landsdelsscenernes vedtægter.

Landsdelsscenerne modtager tilskud fra amtskommunerne og staten. Statens tilskud fastsættes på de årlige finanslove.

Tilskuddene er siden 1995 blevet fastlagt i fireårige aftaler mellem tilskudsyderne (Kulturministeriet og de respektive amter) og den enkelte landsdelsscene. De første aftaler udløb med udgangen af 1998, og der er indgået nye aftaler for perioden 1999-2002. Aftalerne fastlægger størrelsen af statens og amternes tilskud for den pågældende aftaleperiode, og der fastlægges nogle resultatmål for teatrenes virksomhed i perioden.

Landsdelscenernes tilskud og aktivitet, sæson 1997/98

	Aarhus	Odense	Aalborg
Statstilskud, mio. kr.	24,8	19,7	14,7
Amtstilskud, mio. kr.	26,4	22,2	15,4
Egenindtægt, mio. kr.	17,7	13,2	6,3
Budget i alt, mio. kr.	68,9	55,1	36,4
Statstilskud/amtstilskud	94 %	89 %	95 %
Statstilskud/budget	36 %	36 %	40 %
Egenindtægt/budget	26 %	24 %	17 %
Tilskuere	129.952	111.327	108.274
Statstilskud pr. tilskuer, kr.	191	177	136
Egenindtægt pr. tilskuer, kr.	136	119	58
Antal produktioner inkl. gæstespil	18	18	15
Statstilskud pr. produktion, kr.	1.377.778	1.094.444	980.000
Antal opførelser	428	482	432
Statstilskud pr. opførelse, kr.	57.944	40.871	34.028
Indbyrdes fordeling af statstilskud	42 %	33 %	25 %
Befolkning i Århus, Fyns og Nordjyllands Amter	628.725	471.422	492.155
Statstilskud pr. indbygger, kr.	39	42	30

Anm.: Som et led i fireårssaftalen for 1999-2002 er der afsat 9,0 mio. kr. som statsligt tilskud til anlægsudgifter.

Kilde: Landsdels scenernes regnskaber sæson 1997/98 og Statistisk Årbog 1998.

Teaterudvalgets overvejelser om landsdelsscenerne

Som det fremgår af tekstboks her på siden, er der forskel på størrelsen af de tilskud, landsdelsscenerne modtager. Aarhus Teater får det største statstilskud, og Aalborg Teater får et tilskud, der er betydeligt mindre, end det Odense Teater modtager. Disse forskelle afspejler de tilskudsniveau, de pågældende amter tidligere har været indstillet på at yde. Statens tilskud har imidlertid i de senere år været lagt fast sådan, at det har været upåvirket af evt. ændringer i amternes bidrag. Vi finder det naturligt, at Aarhus Teater, i kraft af dets store publikumsunderlag, modtager et større tilskud end de to andre scener. Men vi ser ingen begrundelse for, at der skal være meget stor forskel på statens tilskud til de to øvrige landsdelsscener.

Vi har bemærket, at landsdelsscenernes billetpriser er relativt lave sammenlignet med priserne hos de øvrige teatre og teaterforeningerne. Vi har svært ved at se nogen begrundelse for dette.

Vi foreslår, at det nuværende statstilskud til landsdelsscenerne på 60,4 mio. kr. fremover fordeles efter fordelingsnøglen: Aarhus: 40 pct., Odense: 31 pct., Aalborg: 29 pct. Hermed sker der en udligning, der tager hensyn til såvel befolkningsunderlagets størrelse som de indbyrdes forskellige traditioner for at drive teater i provinshovedstæderne. Det vil medføre, at statstilskuddet til Aalborg kan forhøjes med over 2 mio. kr., mens statstilskuddene til Aarhus og Odense reduceres. Det skal fortsat være et krav, at amterne bidrager med et tilskud, der er mindst lige så stort som statstilskuddet. Statstilskuddet til Aalborg Teater skal derfor kun forhøjes (og tilskuddene til de to andre teatre reduceres), i den udstrækning Nordjyllands Amt bidrager med en tilsvarende tilskudsforhøjelse.

Det forøgede tilskud til Aalborg Teater bør kunne medføre en tilsvarende vækst i tilskuertal og produktionsvolumen i Aalborg. Det mindre statstilskud til teatrene i Odense og Århus bør kunne kompenseres ved øget tilskud fra amterne, samt ved at landsdelsscenerne generelt øger egenindtægterne, bl.a. ved at forhøje billetpriserne.

Økonomiske konsekvenser af forslag om ændret fordeling af tilskud til landsdelsscenerne år 2000

Mio. kr	Aarhus	Odense	Aalborg	I alt
Statstilskud	25,8	19,3	15,3	60,4
Ændret fordelingsnøgle	40 %	31 %	29 %	100 %
Nyt statstilskud	24,2	18,7	17,5	60,4
Ændring af statstilskud	-1,6	-0,6	2,2	0

Kilde: Finanslov 1999.

I kapitel 5 fremsætter vi nogle yderligere forslag om landsdelsscenerne og de øvrige institutionsteatre.

DET STORKØBENHAVNSKE TEATERFÆLLESSKAB

Der er i maj 1999 vedtaget en ændring af teaterlovens kapitel 6, der omhandler Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab (DST). Den nye lov træder i kraft 1. juli 1999, men loven er samtidig forberedt for det kommende Hovedstadens Udviklingsråd (se kapitel 7), og de forhold, der vedrører Udviklingsrådets rolle, træder i kraft 1. juli 2000. Det har været uden for udvalgets kommissorium at beskæftige sig i detaljer med DST.

Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab (DST) er en selvejende institution. I sæson 1999/2000 er fællesskabet ledet af en styrelse på 12 personer, hvoraf tre er teaterkyndige udpeget af kulturministeren, og de øvrige er udpeget af de amtslige og kommunale tilskudsgivere. Det er nyt, at der skal være teaterkyndig repræsentation i styrelsen. Fra starten af sæson 2000/01 ledes DST af Hovedstadens Udviklingsråd, der skal rådføre sig med et rådgivningsorgan bestående af tre teaterkyndige.

DST's hovedformål er at støtte driften af et antal teatre i hovedstadsregionen, der sammen skal bidrage til at dække teaterbehovet ved at opføre et alsidigt og kvalitetspræget repertoire bestående af såvel ældre som nyere dramatiske værker. Teatrene skal som led i deres virksomhed bidrage til udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten. DST udpeger det enkelte teaters ledelse. Teatrene ledes i øvrigt uafhængigt af hinanden af egne bestyrelser.

DST fordeler de offentlige tilskud, der ydes af staten (ca. 35 pct.), Københavns, Roskilde og Frederiksborg Amtskommuner samt Københavns og Frederiksberg Kommuner. Der ydes efter aftale mellem tilskudsyderne støtte til otte teatre. Seks af dem – Folketeatret, Gladsaxe Teater, Nørrebro Teater, Betty Nansen Teatret, Dr. Dante's Aveny og Østre Gasværk – modtager tilskud som fuldt producerende teatre. Tilskudsyderne har truffet aftale om, at Østre Gasværk fremover skal indgå på samme vilkår som de seks øvrige, modsat tidligere, hvor teatret modtog støtte til én årlig produktion. Det ligeledes producerende Det Ny Teater modtager kun huslejetilskud. Rialto Teatret er derimod primært en åben scene, der arrangerer gæstespil fra ind- og udland. Rialto Teatret har dog også mulighed for at producere enkelte egne, mindre forestillinger.

**Samlet teaterstøtte i Det
Storkøbenhavnske Teaterfællesskab,
sæson 1997/98**

	1.000 kr.
Folketeatret	15.903
Gladsaxe Teater	12.618
Nørrebro Teater	11.706
Betty Nansen Teatret	10.618
Dr. Dante's Aveny	9.872
Amagerscenen	5.844
Østre Gasværk	4.059
Rialto Teatret	3.256
Det Ny Teater	2.237
I alt	76.113

Anm.: Amagerscenen er siden gået konkurs.
Kilde: Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab,
beretning 1997/98.

Med den nye lov afsættes særlige midler inden for tilskudsrammen til udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten samt til kapitalindskud. DST får mulighed for at kræve driftsoverskud over en vis størrelse tilbageført til denne pulje.

EGNSTEATRENE

De små teatre uden for storbykommunerne støttes primært gennem egnsteaterordningen, teaterlovens kapitel 7. Egnsteatrene skal være professionelle og modtage driftsstøtte fra kommuner eller amtskommuner. De kan ifølge bekendtgørelse om statsrefusion af kommunernes og amtskommunernes driftstilskud til egnsteatre varetage følgende primære opgaver (nr. 628 af 28. juni 1996, bilag B):

- Stationært teater
- Turnerende teater
- Teater for børn og unge
- Teater for voksne.

Sekundært kan teatrene samarbejde med amatører, arrangere gæstespil, afholde festivaler, arrangere egnsspil, undervise og udøve dramapædagogisk virksomhed. Mange af egnsteatrene producerer børneteater.

Der kan kun oprettes egnsteatre uden for Københavns, Frederiksberg, Odense, Århus og Aalborg Kommuner. Staten refunderer 50 pct. af kommunernes og amtskommunernes driftstilskud til egnsteatre. Denne gunstige ordning for egnsteatrene blev (gen)indført i 1996 (efter at automatikken havde været fjernet i årene 1990-96), specielt for at fremme teaterudbuddet uden for de store byer. Refusionen har kunnet indgå som en del af de kulturelle bloktilskud i forbindelse med de regionale kulturforsøg.

Det er et krav, at den kommunale (og/eller amtskommunale) støtte til et egnsteater ligger over et vist minimum og er fastlagt for en periode på mindst tre år. For 1999 er det mindste driftstilskud, der udløser

Driftstilskud til egnsteatrene, 1999

	Hjemsted	1.000 kr.
Peter Schaufuss Ballet	Holstebro	6.306
Team Teatret	Herning	4.442
Holbæk Egnsteater (*)	Holbæk	4.300
Den Nye Opera	Esbjerg	4.000
Limfjordsteatret	Morsø	3.977
Taastrup Teater	Høje-Taastrup	3.811
Jacob Gade Teatret	Vejle	3.790
Odin Teatret	Holstebro	3.736
Odsherred Teater (*)	Nykøbing S	3.193
Vendsyssel Teater	Hjørring	3.080
Egnsteatret Masken (*)	Nykøbing F	2.976
Cantabile 2 (*)	Vordingborg	2.938
Teater Vestvolden	Hvidovre	2.631
Møllen	Haderslev	2.517
Vestenvinden	Randers	2.068
Bellevue Teatret	Gentofte	1.997
Thy Teater	Hanstholm	1.997
Ishøj Teater	Ishøj	1.997
Mungo Park	Allerød	1.996
I alt		61.752

Anm.: Teatre markeret med (*) indgår i de regionale kulturforsøg.
Kilder: Teaterrådets beretning sæson 99/00 samt kulturregionernes oplysninger.

statsrefusion, fastsat til 1.996.900 kr. Begrundelsen for disse to krav, der blev indført i 1996, er, at drift af et professionelt teater kræver en vis planlægningshorisont og et vist økonomisk niveau. Omvendt refunderer staten kun de kommunale tilskud op til et maksimumsbeløb, der for 1999 er 50 pct. af et samlet tilskud på 6.306.000 kr. Dette er begrundet i et ønske om at begrænse de statslige udgifter til ordningen.

Tilgang og afgang af egnsteatre 1997-1999, ekskl. teatre, der er blevet små storbyteatre

Nye egnsteatre	Hjemsted	
Den Nye Opera	Esbjerg	
Peter Schaufuss Balletkompagni	Holstebro	
Egnsteaterafgang	Hjemsted	Offentlig støtte i 1999 fra
Pierrot Familieteater	Greve	-
Teatret Fair Play	Holbæk	RBOT, Vestsjællands Amt
Anemoneteatret	København	Københavns Kommune
Kaleidoskop	København	Teaterrådet
Mammutteatret	København	Teaterrådet
Hotel Pro Forma	København	Teater-/Musikrådet
Grønnegårdsteatret	København	Københavns Kommune
Holland House	København	Teater-/Musikrådet, Københavns Kommune
Mariehønen	Randers	RBOT
BaggårdTeatret	Svendborg	Teaterrådet

Kilde: Teaterrådet.

Indførelsen af minimumsbeløbet fra og med 1997 fik ganske vist forbedret forholdene for nogle teatre og gav også en tiltrængt oprydning blandt de allermindste grupper, der bør være rene lokale anliggender. Men kravet fik også kommunerne til at vælge vigtige teatre fra. Især Teaterrådet har måttet redde en del af disse teatre med etårige bevillinger, og specielt i Københavnsområdet er nogle af de tidligere egnsteatre derfor kommet i en uholdbar situation.

Teaterudvalgets overvejelser om egnsteatre

Det er vores vurdering, at egnsteaterordningen fungerer godt. Den statslige refusion på 50 pct. er et godt incitament for kommuner og amtskommuner til at støtte et lokalt teater, og det fastsatte minimumsbeløb har givet de mindste egnsteatre bedre vilkår. Vi har dog drøftet, om dette minimumsbeløb er tilstrækkeligt.

Vi har også drøftet, om maksimumsgrænsen burde hæves eller ophæves. Peter Schaufuss Balletkompagni er det eneste egnsteater, der modtager maksimumstilskud. Dette teater har ved en særlig politisk aftale desuden fået forhøjet tilskuddet uden for egnsteaterordningen. Der er ikke andre egnsteatre, der er i nærheden af maksimum. I stedet for at røre ved egnsteaternes maksimumsbeløb foreslår vi en ny teatertype – regionsteatret. Vores overvejelser om dette fremgår af kapitel 5.

Vi foreslår, at minimumsbeløbet fastsættes til 2,5 mio. kr. i år 2000, fordi vi finder, at dette er, hvad der som minimum kræves i tilskud for at drive et lille, men fuldt kvalificeret og professionelt fuldtidsegnsteater. I 1999 modtager kun fem egnsteatre en støtte under 2,5 mio. kr.: Vestenvinden, Thy Teater, Ishøj Teater, Bellevue og Mungo Park. For Mungo Park er der allerede truffet aftale om at forhøje beløbet til 2,5 mio. kr. i 2000, så en ændring af minimumsbeløbet vil kun påvirke de øvrige fire. Såfremt samtlige teatre opretholdes, vil ændringen øge det samlede egnsteatertilskud med ca. 2 mio. kr., hvoraf statens merudgift vil beløbe sig til ca. 1 mio. kr.

DE SMÅ STORBYTEATRE

Staten yder i henhold til teaterlovens kapitel 7a tilskud til kommunernes driftstilskud til små storbyteatre i Københavns, Frederiksberg, Århus, Odense og Aalborg Kommuner. Teatrene skal som et supplement til teatrene i Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab og landsdelsscenerne bidrage til at sikre et alsidigt teaterudbud. En væsentlig del af de små storbyteatre producerer børneteater. Ordningen med

små storbyteatre blev indført i 1996. De små storbyteatre i København, Frederiksberg, Odense og Århus Kommuner er i dag omfattet af de regionale kulturfor-søg.

Statstilskuddet ydes kun, hvis kommunen har indgået en minimum treårig aftale om driftstilskud med de enkelte teatre. Statens tilskud til den enkelte kommunes små storbyteatre fastsættes under ét i en fireårig aftale mellem staten og kommunen. Statstilskuddet kan ikke overstige kommunens driftstilskud til disse teatre og er i øvrigt begrænset af en beløbsramme fastsat på finansloven samt af et maksimum for den samlede støtte pr. teater, der i 1999 er 6.306.000 kr. Der er ikke som for egnsteatrene fastsat et minimumsbeløb.

Teaterudvalgets overvejelser om små storbyteatre

Vi så gerne en ligestilling af de små storbyteatre og egnsteatrene, dvs. en 50 pct. statsrefusion af den lokale støtte til disse teatre. Vi har imidlertid undladt at foreslå dette under hensyn til den økonomiske begrænsning i kommissoriet.

Et offentligt tilskud på 2,5 mio. kr. er som nævnt minimum for, hvad der kræves for at drive et kvalificeret fuldtids professionelt teater. Der er i den sammenhæng ingen forskel på små storbyteatre og egnsteatre. Vi har derfor overvejet konsekven-

Små storbyteatre, 1999

1.000 kr.

Frederiksberg:

Jytte Abildstrøms Teater	1.692
--------------------------	-------

København:

Det Lille Teater	2.407
------------------	-------

Teater Zeppelin	2.145
-----------------	-------

Zangenbergs Teater	1.465
--------------------	-------

Marionetteatret i Kongens Have	822
--------------------------------	-----

Brosceenen	314
------------	-----

Dansescenen	2.878
-------------	-------

Kanonhallen	5.233
-------------	-------

Caféteatret	4.395
-------------	-------

Husets Teater	4.318
---------------	-------

Teater FÅR302	2.093
---------------	-------

Røde Kro Teater	1.779
-----------------	-------

Teatret ved Sorte Hest	1.256
------------------------	-------

Odense:

Gadesjakkert	1.957
--------------	-------

Skægspire	1.868
-----------	-------

Mimeteatret	569
-------------	-----

Vintapperteatret	854
------------------	-----

Aalborg:

Jako-Bole Teatret	2.642
-------------------	-------

Jomfru Ane Teatret	5.003
--------------------	-------

Århus:

Filuren	2.821
---------	-------

Gruppe 38	2.493
-----------	-------

Marie Brolin Tani Danseteater	2.820
-------------------------------	-------

Svalegangen	5.929
-------------	-------

Gellerupscenen	3.189
----------------	-------

I alt	60.942
-------	--------

Kilde: Teaterrådets beretning sæson 99/00 samt kulturregionernes oplysninger.

serne af at indføre en minimumsgrænse for det kommunale tilskud på 2,5 mio. kr. også for små storbyteatre. Det vil sandsynligvis medføre, at nogle teatre mister deres status som lille storbyteater, hvilket i første række vil ramme nogle små teatre med et meget lille tilskud og en virksomhed, der er koncentreret i få måneder om året (typisk sommerperioden). Det er imidlertid vores opfattelse, at den statslige driftsstøtte til egnsteatre og storbyteatre skal koncentreres om professionelle fuldtidsteatre. Sæsonteatre kan være et godt islæt i det samlede teaterbillede, men i den udstrækning, de skal have offentlig støtte, bør dette være en kommunal opgave.

I vores vurdering af konsekvenserne af en minimumsgrænse for det kommunale tilskud på 2,5 mio. kr. har vi derfor udeladt sæsonteatret Marionetteatret i Kongens Have og Broscenen, der er et samarbejde mellem Comedievognen (teaterrådsteater) og Teater Zeppelin, og således ikke et egentligt producerende storbyteater. Endvidere har vi udeladt Mimeteatret, der stort set er et enmandsteater, og en bevilling på 2,5 mio. er derfor ikke relevant. En forhøjelse af det generelle minimumstilskud til storbyteatre vil sandsynligvis udelukke disse teatre fra ordningen. De vil dermed blive en lokal opgave, men vi vil understrege, at det ikke forhindrer, at kommunen indgår flerårige kontrakter med disse teatre.

Vi foreslår at indføre en minimumsgrænse for det kommunale tilskud på 2,5 mio. kr. (i år 2000-niveau). Indførelse af et minimumstilskud til de små storbyteatre vil medføre merudgifter for staten og de pågældende kommuner, hvis disse tilskudsydere ved kommende forhandlinger af aftalen om små storbyteatre vælger at forøge tilskudsrammen for til disse teatre. Såfremt alle teatre – med undtagelse af de ovenfor nævnte – fastholdes, vil den samlede merudgift udgøre 5,8 mio. kr. Størstedelen af en evt. statslig medfinansiering vil afhænge af den kommende rammeforhandling mellem tilskudsyderne. Vi anbefaler, at ministeriet ved kommende forhandlinger om disse aftaler fastlægger statstilskuddets størrelse ud fra en vurdering af udbuddet af små storbyteatre i den enkelte kommune, og at Teaterrådet inddrages som rådgiver ved denne vurdering.

De små storbyteatre i hovedstadsregionen foreslås som beskrevet i kapitel 5 overført til Hovedstadens Udvalgte Råd.

DE TEATERRÅDSSTØTTEDE TEATRE

Der er en række teatre, der alene støttes af Teaterrådet, enten i form af driftsstøtte eller støtte til enkeltstående projekter. Projektstøttede teatre får støtte til det enkelte projekt, og deraf følger, at deres evt. projekter året efter ikke nødvendigvis støttes. Teaterrådets driftsstøtte tildeles ligeledes på årsbasis eller evt. for en toårig periode. Teaterrådsteatre har således ingen sikkerhed for at kunne fortsætte det følgende år.

Teaterrådet modtog til sæsonen 99/00 ansøgninger for 291.423.330 kr. og honorerede 23 pct. med en uddeling af i alt 69.200.000 kr.

Teaterrådets bevillinger sæson 1999/2000

Støtteområde	Antal bevillinger	1.000 kr.
Stationær teatervirksomhed	5	7.850
Projektstøtte	17	10.150
Dans	20	20.750
Turneteater	11	8.450
Børneteater og opsøgende teater	15	15.150
International virksomhed	3	1.590
Tidsskrifter og publikationer	5	460
Fremme af ny dansk dramatik	2	450
Anskaffelse af teknisk udstyr	24	2.850
Musikdramatisk pulje	-	1.5
I alt		69.200

Anm.: Et teater kan være støttet fra flere puljer. Der blev afsat 1,5 mio. kr. til musikdramatisk pulje, der fordeles i samarbejde med Statens Musikråd.

Kilde: Teaterrådets beretning sæson 99/00.

Teaterudvalgets overvejelser om teaterrådsstøttede teatre

Vi har ikke anledning til forslag om de teaterrådsstøttede teatre, men vore overvejelser og forslag vedrørende Teaterrådet fremgår af kapitel 7.

DET REJSENDE BØRNETEATER OG OPSØGENDE TEATER

Efter teaterlovens kapitel 5 er der etableret en selvejende institution, Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater (RBOT). Institutionen består af et antal børneteatre og opsøgende teatre, der tilknyttes for perioder af 1 – 3 år. Der er typisk tale om mellem 7 og 9 teatre.

RBOT skal bidrage til dækning af behovet for rejsende børneteatre og opsøgende teatre i hele landet. Forestillingerne opføres hovedsagelig i lokaliteter, hvor publikum allerede befinder sig, som fx skoler, børnehaver og biblioteker.

RBOT drives med tilskud fra amtskommuner og staten. Statens tilskud fastsættes på de årlige finanslove. Tilskuddet er i 1999 budgetteret til 12,8 mio. kr., hvoraf 6,4 mio. kr. finansieres af staten og 6,4 mio. kr. af amterne. Hertil kommer en særlig tipsbevilling på 0,8 mio. kr. årligt til transporttilskud til RBOT-teatrene. I modsætning til situationen for Den Jyske Opera og Det Danske Teater, hvor alle amter ifølge loven skal bidrage, er det valgfrit for amterne, om de vil bidrage til RBOT. For øjeblikket er alle amter dog med i ordningen, men der har været perioder, hvor et eller flere amter havde meldt sig ud eller truede med at gøre det. Ordningens administration, der varetages af Amtsrådsforeningen, finansieres af ordningens bevilling. I sæson 1997/98 anvendtes således 0,6 mio. kr. til sekretariatsudgifter etc. Institutionens vedtægter skal godkendes af Amtsrådsforeningen i Danmark og kulturministeren. Institutionen ledes af en styrelse, der består af højst 24 medlemmer, hvoraf over halvdelen repræsenterer amtskommunerne. Styrelsen træffer efter indhentet udtalelse fra Teaterrådet beslutning om anvendelse af de bevilgede midler.

RBOT-tilskud fordelt på teatre sæson 1999/2000

	kr.
Jytte Abildstrøms Teater	2.500.000
Theater La Balance	2.500.000
Teatret Fair Play	1.650.000
Teatergruppen Mariehønen	1.550.000
Nørregaard og Reiches Teater	1.100.000
Det Lille Turneteater	1.000.000
Det Ripensiske Teaterselskab	600.000
Teatret Månegøgl	600.000
Teatro Rio Rose	600.000
I alt	12.100.000

Kilde: Teaterrådets beretning sæson 99/00.

Teaterudvalgets overvejelser om Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater

RBOT-ordningen har i de senere år reelt kun omfattet børneteater, idet ingen opsøgende voksenteatre har søgt støtte. Det kan være vanskeligt at begrunde, at nogle børneteatre har status som RBOT-teatre med en landsdækkende turneforpligtelse, mens andre børneteatre, hvoraf langt de fleste er turnerende, er driftsstøttet af Teaterrådet.

Som landsdækkende turneordning burde RBOT-teatrene alene udvælges ud fra kvalitative kriterier i overensstemmelse med bekendtgørelsens målsætning om 'et i alle henseender varieret og alsidigt udbud af teaterforestillinger af kunstnerisk kvalitet' (Bekendtgørelse nr. 325 af 27. maj 1991, bilag B).

Samme bekendtgørelses krav om, at ordningen skal '..sikre en rimelig geografisk spredning blandt de teatre, der optages i støtteordningen', kan føre til en konflikt mellem det kvalitative (landsdækkende) hensyn og det geografiske. Beslutningen om, hvilke teatre der skal med i ordningen, træffes af styrelsen efter indstilling fra Teaterrådet. Det kan ikke overraske, at Teaterrådets indstilling fremsættes ud fra kvalitative vurderinger, mens styrelsen med talstærk repræsentation fra amterne i nogle situationer lægger mere vægt på den geografiske fordeling. Denne konflikt, som er indbygget i den nuværende struktur, er ikke hensigtsmæssig.

Det har været desuden været et problem, at der løbende har været usikkerhed om, hvorvidt samtlige amter deltog i ordningen.

Vi har derfor overvejet at foreslå RBOT-ordningen nedlagt og det statslige tilskud til ordningen overført til Teaterrådet. Hermed ville man samle forpligtelsen til at støtte turnerende og stationært børneteater over hele landet hos Teaterrådet. Men vi finder det vigtigt at fastholde det amtslige engagement i det teater, der giver børn over hele landet en mulighed for at opleve teatret i deres lokale miljø.

Derfor foreslår vi, at RBOT'en opretholdes som en landsdækkende støtteordning for turnerende børneteater, men sådan at RBOT'ens bestyrelse får det fulde teaterfaglige ansvar for ordningen, hvilket nødvendiggør en styrkelse af den teaterfagkyndige repræsentation i bestyrelsen. Samtidig foreslår vi RBOT'en gjort obligatorisk for amterne.

Vi foreslår, at RBOT-ordningen ændres sådan, at den alene omfatter turneteater for børn og unge. Opsøgende turneteater for voksne henvises til støtteordningerne for voksenturneteater, jf. det efterfølgende afsnit.

Institutionen ledes af en bestyrelse med 5 repræsentanter for amterne, 1 for producenterne, 1 for arrangørerne og 3 teaterfagkyndige medlemmer udpeget

af Teaterrådet. Bestyrelsen får det fulde ansvar for administrationen af bevil-
lingerne til ordningen, herunder beslutningen om, hvilke teatre der skal med i
ordningen. Teaterrådet skal ikke længere høres i dette spørgsmål. Beslutningen
om de omfattede teatre skal være truffet inden 1. juni forud for den efterføl-
gende sæson (dvs. 13 måneder før sæsonstart) for at give teatre, der ikke opta-
ges i ordningen, mulighed for at søge anden støtte.

VOKSENTURNETEATRENE

De selvejende institutioner Den Jyske Opera (DJO) og Det Danske Teater (DDT) skal i henhold til teaterlovens kapitel 3 bidrage til at dække behovet for teater- og musikdramatiske forestillinger i hele landet ved at opføre et alsidigt og kvalitetspræget repertoire med særlig hensyntagen til værker af danske dramatikere og komponister mv. DJO og DDT skal i lighed med landsdelsscenerne og Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab medvirke til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer. DJO har desuden stationær aktivitet og laver opsætninger af internationalt format, fx Wagners 'Ringene' i årene 1994-96.

Bestyrelsernes sammensætning er fastlagt i vedtægter godkendt af Amdrårdsforeningen i Danmark og kulturministeren. DJO's bestyrelse er på 15 medlemmer, hvoraf otte er udpeget af amter og Århus Kommune, mens de resterende er udpeget af forskellige samråd/landsorganisationer, medarbejdere samt Det Jyske Musikkonservatorium.

DDT's bestyrelse er ligeledes på 15 medlemmer. Heraf er 7 udpeget af amterne, 2 af medarbejderne, 1 af Danmarks Teaterforeninger og andre 5 er udpeget af interessenter fra stiftelsen af DDT: Andelsteatret/FDB, Arte/AOF (2) og Dansk Folkescene/LOF og FOF. Endelig udpeger Sydslesvigsk Forening et medlem uden stemmeret.

Begge teatre modtager tilskud fra samtlige amter og staten, hvis tilskud fastsættes på de årlige finanslove. DJO støttes desuden af Århus Kommune. Ud over grundtilskuddet tildeles teatrene et mindre statstilskud til børneteater. Disse midler søges særskilt af teatrene og vurderes af Teaterrådet forud for bevilling.

DJO's og DDT's forestillinger opføres i teatersale landet over, hovedsagelig efter aftale med en lokal teaterforening, ligesom mange andre teatre sender deres produktioner på turne eller gæstespil. Det geografiske og publikumsmæssige omfang af både turne og gæstespil varierer, og de lokale arrangører kan være helt forskellige. De forhold, der tilbydes turneernes publikum og de optrædende, og dermed de muligheder, der er for at rumme scenografiske løsninger, er ligeledes meget

Offentlige driftstilskud og aktivitet på Den Jyske Opera og Det Danske Teater, sæson 1997/98

	Den Jyske Opera	Det Danske Teater
Statstilskud mio. kr.	9,2	7,7
Amtstilskud mio. kr.	9,4	9,3
Århus Kommune mio. kr.	0,8	-
Egenindtægt mio. kr.	7,9	11,8
Budget i alt mio. kr.	27,3	28,8
Statstilskud/amtstilskud	98 %	83 %
Statstilskud/budget	34 %	7 %
Egenindtægt/budget	29 %	41 %
Antal Produktioner	6	10
Statstilskud pr. produktion kr.	1.533.333	770.000
Antal opførelser	108	278
Heraf stationære	32	35
Statstilskud pr. opførelse kr.	85.185	27.698

Anm.: Der er i forbindelse med den politiske aftale om Det Kongelige Teater truffet beslutning om at øge statstilskuddet til DJO med 3,2 mio. kr. årligt i årene 2000-2003 under forudsætning af tilsvarende tilskud fra amterne. Antallet af produktioner er ekskl. koropførelser. For DDT er opførelser på Bellevue Teatret i København opført som stationære opførelser.

Kilde: Regnskaber fra DJO og DDT, sæson 1997/98.

forskellige og spænder fra Århus Musikhus til meget små teatersale. De vigtigste lokale arrangører er:

- Teaterforeningerne
- Kulturhusene
- Åbne scener
- Stationære teatre.

De åbne scener og stationære teatre, der arrangerer gæstespil, nationale og internationale, er hovedsagelig placeret i København og Århus. På disse scener opføres undertiden de samme forestillinger, som kan ses arrangeret af andre turnearrangører, men også en anden type forestillinger af et besøgende teater er almindeligt. Det kan være forestillinger, der

opføres af teatre (typisk projektstøttede teaterådsteatre), der ikke har egen scene, eller teatre, der producerer og opfører deres forestilling i én by for derefter at flytte den til en enkelt anden spilleplads, hvor den måske opføres i nogle uger. Denne type af forestillinger uden for egen scene indgår i Danmarks Statistiks materiale og må ikke læses som turneforestillinger. De statsstøttede teatre gennemførte således 1792 opførelser uden for egen scene. Egnsteatre, små storbyteatre og især teaterådsteatre tegner sig for mange af disse, men langt de fleste er opført uden for teaterforeningsregi, fx på åbne scener, stationære teatre, i kulturhuse og helt andre lokaliteter. Disse opførelser finder typisk sted i de i forvejen teaterrige byer.

Udbud af voksteater opført uden for egen scene sæson 1997/98

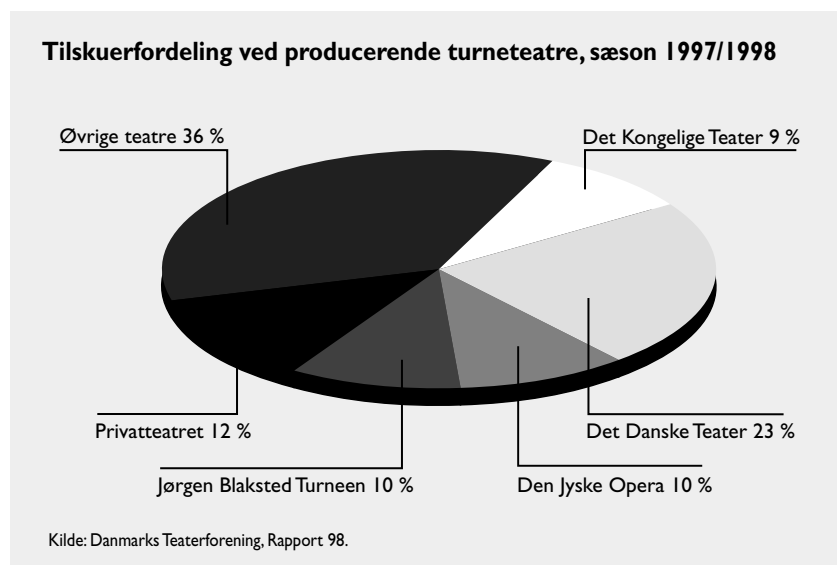
	Antal Opførelser	Antal Tilskuere	Opført i teater- foreninger	Antal tilskuere i teater- foreninger	Fordeling af tilskuere i teater- foreningerne	Opførelser hos anden arrangør
Det Kongelige Teater	97	48.500	87	31.651	9 %	10
Landsdelsscener	50	21.000	29	10.325	3 %	21
DJO/DDT	323	130.000	283	117.748	33 %	40
DST	24	17.000	22	15.362	4 %	2
Egnsteatre	307	46.000	38	11.449	3 %	269
Små storbyteatre	204	26.000	42	9.904	3 %	162
Teaterrådsteatre	704	125.000	253	74.877	21%	451
Udenlandske gæstespil	-	-	29	17.347	5 %	-
Andre	-	-	155	65.045	18 %	-
I alt	1.792	419.651	938	353.708	100 %	

Anm.: Opførelser uden for egen scene er ikke nødvendigvis turneforestillinger, men kan fx være forestillinger opført af teatre, der ikke har en egen scene.

Kilde: Det Kongelige Teater, Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997-98 og Danmarks Teaterforeninger Rapport 98.

For den egentlige turnevirksomhed, hvor teaterforestillinger sendes ud i alle egne af landet, er teaterforeningerne den vigtigste arrangør af turneforestillinger, og Danmarks Teaterforeningers statistik giver et godt billede af turneudbuddet. Teaterforeninger, der er medlemmer af Danmarks Teaterforeninger, arrangerede 938 opførelser i sæson 1997/98, hvoraf 29 var udenlandske gæstespil, og 155 blev opført af teatre, der ikke indgår i Danmarks Statistik, fordi de ikke modtager statslig produktionsstøtte. DDT og DJO stod for 283, eller 30 pct., af opførelserne. Teaterrådsteatrene tegnede sig for næsten lige så mange, 253, men heraf stod den nu nedlagte Jørgen Blaksted Turne for 95 opførelser.

Turnevirksomhed stiller særlige krav til både scenografi og praktisk planlægning og gennemførelse af selve turneens forløb. Disse udfordringer kan afholde stationære teatre fra at forsøge sig på en turne. Dette har Teaterrådet i de senere år søgt at afhjælpe gennem forskellige initiativer, men uden overbevisende resultater.

Teaterudvalgets overvejelser om voksenturneteater

Vi har drøftet udbuddet af turneforestillinger. Som tabeller herunder viser, har der fra 1992 til 1998 været et fald i teaterforeningernes udbud på 157 opførelser, svarende til 14 pct., og der har i samme periode været et tilsvarende fald i tilskuertallet. Der har været et voksende udbud af danseforestillinger og musikdramatik, og især musikdramatikken har tiltrukket et stort publikum. Men dette har på ingen måde kunnet kompensere for det faldende udbud af et mere alsidigt repertoire. Tallene viser, at udbuddet af turneforestillinger er afgørende for billetsalget. Hvis udbuddet af forestillinger med stor publikumsappeal falder, går det hårdt ud over publikumsinteressen. Af økonomiske grunde er det ikke realistisk at forestille sig, at udbuddet af opera, musicals og lign. fortsat vil kunne forøges væsentligt. Derfor bliver det af afgørende betydning, at der tilvejebringes et alsidigt og kvalitetspræget turnerepertoire, som kan styrke turnearrangørernes muligheder for at fastholde og udvikle publikumsinteressen i hele landet.

Det har især været Det Danske Teater, Det Kongelige Teater, Jørgen Blaksted, Hvidovre Teater og Privat Teatret, der i de senere år har stået for dette turnerepertoire. Fra sæson 1998/99 gælder det, at Jørgen Blaksted Turneen er ophørt, og Hvidovre Teater turnerer ikke med egne produktioner, hvorfor en yderligere tilbagegang kan forudses.

De åbne turnescener har bidraget med et vægtigt og vigtigt tilskud af smalle kvalitetsproduktioner, men har ikke været i stand til at udfylde behovet for større forestillinger med stor publikumsappeal, ligesom det har været svært i fornødent omfang at etablere genopsætninger af forestillinger, der har været kunstneriske succeser i de store byer.

Udviklingen i teaterforeningernes udbud

Antal opførelser

	I alt	Bredt skuespil repertoire	Øvrige skuespil	Dans	Opera/ shows/ gæstespil
1991/92	1095	890	134	14	57
1992/93	1002	770	125	19	88
1993/94	978	787	99	21	71
1994/95	1010	784	111	25	90
1995/96	941	715	139	18	69
1996/97	972	735	120	21	96
1997/98	938	685	119	31	103
Ændring 1991/92-1997/98	-157	-205	-15	+17	+46

Anm.: Genreopdelingen er Danmarks Teaterforeningers.

Kilde: Danmarks Teaterforeninger.

Udviklingen i teaterforeningernes tilskuertal**Antal tilskuere**

	I alt	Bredt skuespil-repertoire	Øvrige skuespil	Dans	Opera/shows/gæstespil
1991/92	414.765	350.302	23.070	3.980	37.413
1992/93	381.769	315.775	23.653	4.480	37.861
1993/94	389.708	327.180	17.996	5.178	39.354
1994/95	364.386	297.800	19.758	6.149	40.679
1995/96	353.681	283.226	26.044	4.125	40.286
1996/97	361.580	286.882	20.083	7.824	46.791
1997/98	353.708	264.372	17.936	12.177	59.223
Ændring 1991/92-1997/98	-61.057	-85.930	-5.134	+8.197	+21.810

Anm.: Genreopdelingen er Danmarks Teaterforeningers.

Kilde: Danmarks Teaterforeninger

Vi har overvejet forskellige løsninger på problemet. Det Danske Teater har tilkendegivet over for os, at teatret gerne udvider sin virksomhed fra de nuværende 7-9 produktioner årligt til 12-15. Dette ville i givet fald kræve en tilskudsforøgelse på 7 mio. kr. om året. Vi finder det imidlertid betænkeligt at vælge en løsning, der skaber én meget stor producent af turneteater, som ville få en næsten monopolagtig status på dette marked. Dansk teater får dynamik gennem kunstnerisk konkurrence mellem mange uafhængige producenter, og denne dynamik fremmes ikke ved at samle en stor del af den offentligt støttede turneproduktion under den samme kunstneriske ledelse.

Vi foreslår i stedet oprettelsen af et nyt landsdækkende turneteater, ledet af en bestyrelse, der ansætter en kunstnerisk leder. Vi forestiller os, at den kunstneriske leder dels skal lede teatrets produktion af turneforestillinger, dels virke udfarende over for – ikke mindst de større – stationære teatre og bringe deres produktioner hyppigere på turne, end det ses i øjeblikket. Det nye turneteater vil desuden med sine midler kunne tilbyde mindre teaterensembler et væsentlig større budget for en kortere periode, der kan give mulighed for at prøve kræfter med større forestillinger. Dermed medvirker turneteatret til den samlede forøgelse af mobiliteten. For at styrke amternes engagement i det teater, der skaber teatertilbud til befolkningen i hele landet – i lighed med amternes engagement i teatertilbuddene til børn – foreslår vi amterne involveret i såvel bestyrelsesarbejde som finansiering.

Vi foreslår, at der oprettes et nyt turneteater. Turneteatret skal dels producere egne turneforestillinger, dels indkøbe forestillinger til turne fra andre producenter, ikke mindst fra landsdelsscenerne og DST-teatrenes repertoire. Teatret bør kunne præsentere 5-6 produktioner årligt inden for et kvalitetspræget og alsidigt repertoire. Målene for teatrets virksomhed fastlægges i en resultatkontrakt mellem tilskudsyderne og turneteatrets ledelse.

Teatret ansætter for en tidsbegrænset periode en kunstnerisk leder, der er ansvarlig for teatrets egenproduktion, koproduktioner og indkøb af turneforestillinger fra andre producenter.

Teatret ledes af en bestyrelse med 5 repræsentanter for amterne, 1 for producenterne, 1 for arrangørerne og 3 teaterfagkyndige medlemmer udpeget af Teaterrådet.

Turneteatret skal som minimum have 9-12 mio. kr. årligt, idet ambitionsniveauet tilpasses bevillingsrammen. Halvdelen finansieres af staten og halvdelen af amterne som en obligatorisk ordning. Etableringen af turneteateret vil medføre en vis aflastning af Teaterrådets forpligtelser på turneområdet. Derfor vil rådets pulje til turneteater kunne reduceres med 3,5 mio. kr.

Turneteatret betragtes som institutionsteater og omfattes af de forslag, vi i kapitel 5 i øvrigt fremsætter vedrørende disse teatre.

Samtidig med forslaget om et nyt turneteater lægger vi vægt på, at der for tiden er garantiordninger for turneteatret, som har skabt et sikkerhedsnet under udbuddet af smalle produktioner. Garantiordningerne diskuteres yderligere i kapitel 6.

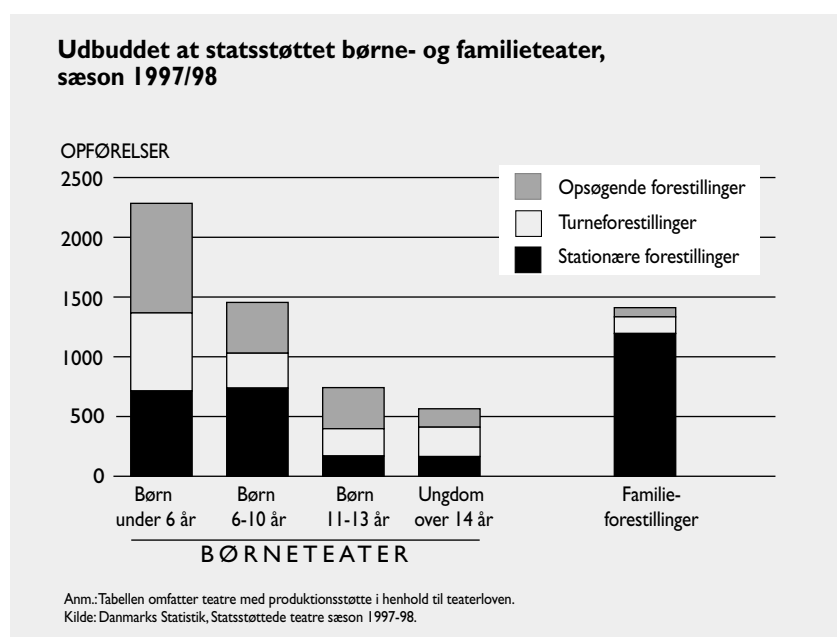
Endelig finder vi, at det hverken er rimeligt eller hensigtsmæssigt at pålægge Det Danske Teater/Den Jyske Opera at lave børneteater. Derfor foreslår vi den bevilling på 1 mio. kr. årligt, der er afsat til dette formål, anvendt til andre børneteaterformål.

BØRNETEATER

STATUSBESKRIVELSE

Den største del af dansk børneteater er turnerende/opsøgende teater. Næsten 65 pct. af børneteateropførelserne med statslig produktionsstøtte vises som opsøgen-

de teater eller på turne. Teaterforestillingerne vises i stor udstrækning i skoler, biblioteker, børnehaver etc., hvor indkøbet af forestillinger ofte støttes gennem refusionsordningen, se kapitel 6. Desuden er teaterforeningerne arrangører af et stort antal børneforestillinger og udbyder et blandet repertoire af forestillinger fra børneteatergrupperne, udenlandske gæstespil og familieforestillinger fra de store institutionsteatre og private udbydere.

Teater for børn produceres under meget forskellige vilkår og støtteordninger:

- Ni børneteatre (sæson 1999/00) er tilknyttet institutionen Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater.
- Mange børneteatre har status som egnsteatre eller små storbyteatre.
- En del børneteatre støttes af Teaterrådet – nogle med driftsstøtte, andre med projektstøtte.
- Enkelte børneteatre støttes uden om egnsteater-/storbyteaterordningen af kommuner og regioner.
- Den Jyske Opera og Det Danske Teater har en begrænset forpligtelse til at spille børneforestillinger.

- En del børneteatre er støttet af Teaterrådet i nogle sæsoner, mens de i andre må klare sig uden støtte.
- De stationære institutionsteatre producerer desuden forestillinger, der oftest kan betegnes som familieforestillinger.

Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater (RBOT) er omtalt ovenfor.

Mange egnsteatre og små storbyteatre producerer både teater for børn og teater for voksne, og mere end 20 af egnsteatrene og de små storbyteatre har væsentlige aktiviteter for børn eller producerer udelukkende børneteater. Som egnsteatre/små storbyteatre er teatrene sikret treårige kontrakter, og deres gennemsnitlige tilskud er ca. 2,5 mio. kr. Heri er ikke medregnet Marionetteatret i Kongens Have, der er et sommerteater, Broscenen, der er et samarbejde mellem Comedievognen (teaterrådsteater) og Teater Zeppelin (lille storbyteater) samt enmandsteatret Mimeteatret.

17 børneteatre var 'teaterrådsteatre' i sæson 1998/99, og 18 er det i 1999/2000. Heraf er 12 teaterrådsstøttede i begge sæsoner. Tre af dem havde sammen med støtten for sidste sæson fået forhåndstilsagn om yderligere et års støtte, således at disse tre teatre har haft mulighed for en toårig planlægningshorisont. De øvrige ni har ganske vist modtaget støtte i begge sæsoner, men har ikke haft nogen form for sikkerhed for den fortsatte drift. Fire teatre, der var støttet i sidste sæson, fik ikke støtte i 1999/2000. Den ene udskiftning skyldes, at et teater er røget ud af RBOT, mens et andet er blevet optaget.

Det afgående Teaterråd har ønsket ikke at forpligte det kommende Teaterråd på bestemte teatre. Derfor ophører alle flerårige driftstilsagn med udgangen af sæson 1999/2000.

I sæson 1999/2000 er otte teatre projektteatre, mens 10 teatre er driftsstøttede. Halvdelen af de driftsstøttede teatre ligger på et støtteniveau, der svarer til forholdene for egn-/små storbyteatre, mens den anden halvdel modtager betydeligt mindre. I sæson besluttede Teaterrådet ikke at imødekomme 58 ansøgninger.

Børneteaterstøtte fra Teaterrådet

	Sæson 1998/1999	Sæson 1999/2000			Hjemsted
		Flerårig driftsstøtte	Etårig driftsstøtte	Projekt- støtte	
Abstrax	400.000			100.000	Svendborg
Artibus	2.500.000		2.600.000		København
BaggårdTeatret	3.000.000	3.000.000			Svendborg/ Odense
Bjørneteateret	-		1.200.000		Føllenslev
Bådteatret	3.000.000		3.000.000		København
Comedievognen	1.900.000		2.100.000		København
Corona Danseteater	2.200.000		2.200.000		København
Dansk Rakkerpak				250.000	København
Det Ripensiske Teaterselskab	300.000	-	-	-	Ribe
Det Nordjyske Operakompagni	165.000			200.000	Nørresundby
Dukketeateret Svantevit	-			250.000	Kerteminde
Fruens Teater	600.000	-	-	-	
Jakob Mendels Teater	600.000		600.000		Højbjerg
Kaskadeteateret	1.800.000	-	-		Skanderborg
Mariposa	300.000	-	-	-	København
Meridiano Teatret	900.000			1.200.000	Virum
Paraplyteateret	1.100.000	1.100.000			København
Refleksion	500.000			600.000	Brabrand
Replikken	250.000		250.000		Herning
Teater Morgana	-			300.000	Skanderborg
Teater Patrasket	-			400.000	København
Teatret v/ Hans Rønne	1.200.000	1.200.000			Odder
I alt	20.715.000	5.300.000	11.950.000	3.300.000	
I alt sæson 1999/2000			20.550.000		

Anm.: Den flerårige støtte er ikke aftalt videreført ud over sæson 1999/2000. Det Nordjyske Operakompagni er støttet af Musikdramatisk pulje, Corona af dansepuljen, og støtten til Bådteatret er primært givet til børneteateraktiviteter. Disse teatre indgår ikke i Teaterrådets børneteaterpulje. Det Ripensiske Teater blev i 1999/2000 optaget i RBOT, og Bjørneteateret udgik af RBOT.

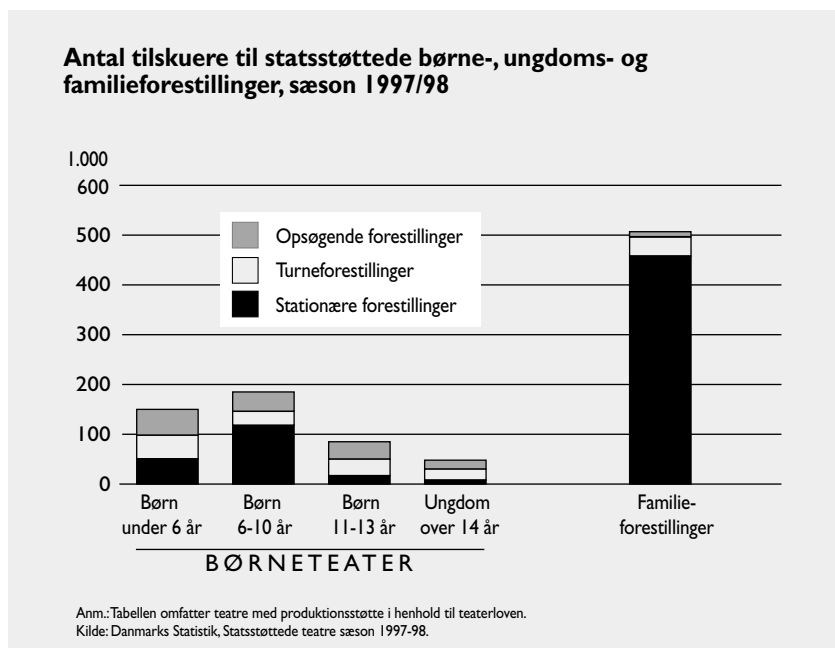
Kilde: Teaterrådets beretning, sæson 1998/99 og 1999/2000.

Staten yder efter ansøgning og efter indhentet udtalelse fra Teaterrådet støtte til DJO og DDT til turnerende eller opsøgende børneteatervirksomhed. Der er på finansloven afsat 1,0 mio. kr. til dette.

Staten refunderer 50 pct. af kommuners og amters udgifter til indkøb af opsøgende teaterforestillinger til lokale institutioner. Dette refusionsprincip er gældende for alle teatre med statslig produktionsstøtte. Øvrige teatre skal have deres produktioner kvalitetsgodkendt af et særligt refusionsudvalg (se kapitel 6), før statslig refusion af (amts)kommunale indkøb kan finde sted. Refusionen nedbringer omkostningerne ved institutioners indkøb af børneteater og gør ikke forskel på statsligt produktionsstøttede teatre og øvrige producenter, der hermed får en indirekte støtte.

89 pct. af børneteateropførelserne er baseret på et dansk manuskript, og Teaterrådet støtter udviklingen af nye børneteaterdramatikere ved at støtte et treårigt udviklingsprojekt etableret af BørneTeaterSammenslutningen (300.000 kr. i 99/00).

I sæson 1997/98 var der 468.000 tilskuere til børneteaterforestillinger med statslig produktionsstøtte, dvs. forestillinger målrettet mod børn og unge under 16, og yderligere 505.000 tilskuere til familieforestillinger. Dertil kommer godt 82.000 til børneteaterforestillinger uden statslig produktionsstøtte (fx gæstespil og private teatre) arrangeret af teaterforeningerne samt et ukendt antal tilskuere ved andre forestillinger, der ikke modtager statslig produktionsstøtte. Der var i 1997 672.726 børn på 3-13 år i Danmark. For børn på 13 år og derunder blev der spillet 113 produktioner eller 4.481 opførelser, der blev set af 420.000 børn. Tallene er ikke helt sammenlignelige, fordi der kan have været andre aldersgrupper til forestillingerne, men det er alligevel værd at bemærke, at det svarer til, at 62 pct. af aldersgruppen var til en børneteaterforestilling.

Socialforskningsinstituttet gennemførte i november-december 1998 en interviewundersøgelse, der skulle afdække kultur- og fritidsaktiviteterne hos børn under 16 år. Undersøgelsen viser, at 41 pct. af alle børn under 16 har været i enten voksen-teater eller børneteater inden for det sidste halve år. Nogle kan naturligvis have været til mere end én forestilling. Det fremgår desuden, at især de mindste får gode muligheder for at opleve børneteateret, idet over 40 pct. af de 7-9-årige og mere end 25 pct. af alle børnene har oplevet en børneteaterforestilling inden for det sidste halvår, hvilket i praksis må antages at være i det pågældende skoleår.

TEATERUDVALGETS OVERVEJELSER OM BØRNETEATER

Dansk børneteater har ry for at være blandt verdens bedste. De sidste tredive års erfaringer har udviklet børneteateret til en teaterform, der udmærker sig ved et højt kunstnerisk niveau. Med andre ord – dansk børneteater er godt teater, der spilles for børn, og som oven i købet gang på gang viser sig at kunne række ud over de nationale og sproglige grænser. Dansk børneteater er efterspurgt ikke bare i Europa, men også i fjernere dele af verden som Indien, Australien og Zimbabwe.

Mange af børneteaters folk har været med i mange år, og branchen er derfor i gang med et helt naturligt, men også resursekrævende generationsskifte. Der er oprettet en efter- og videreuddannelse for børneteaterfolk på Odsherred Teatercenter, og sammen med teaterskolernes forskellige investeringer på området har dette bevirket, at interessen for dansk børneteater er voksende blandt nyuddannede skuespillere.

Mange børneteaters økonomiske vilkår er meget trange. For at sikre dansk børneteaters gode ry er det vigtigt, at de mange gode, professionelle børneteatre får rimeligt stabile produktionsforhold. Det opnås bedst med en status som egnsteater eller lille storbyteater. I kapitel 5 har vi desuden fremsat en række forslag til, hvordan der kan opnås større fleksibilitet og mobilitet i den danske teaterstruktur, der også vil kunne skabe bedre udviklingsmuligheder for børneteatrene.

Vores overvejelser om RBOT-ordningen er omtalt tidligere i dette kapitel.

Børneteateret er meget afhængigt af refusionsordningen, som vi i kapitel 6 foreslår bevaret. Refusionsordningen er et væsentligt incitament for institutioner og andre til at tilbyde børn teateroplevelser i deres nærmiljø. Refusionsordningens indbyggede kvalitetskontrol medvirker også til at sikre, at børnene får gode oplevelser i mødet med teaterkunsten, og at dansk børneteater fortsat kan være fremragende.

DANSETEATER

STATUSBESKRIVELSE

Danseteateret har været et vækst- og udviklingsområde i en del år, men er nu efterhånden forholdsvis etableret. De sidste år har der været et glidende generationsskifte i gang. Det nye danseteaters publikum er således efter vores opfattelse meget ungt og hovedsageligt koncentreret i universitetsbyerne og er kun i begrænset omfang identisk med taleteaters publikum.

Ud over Den Kongelige Ballet, der ikke skal behandles her, har tre danseteatre opnået status som hhv. egnsteater og små storbyteatre – Peter Schaufuss Balletkompagni, Dansescenen og Marie Brolin Tani Danseteater. Peter Schaufuss Balletkompagni får fra 1999 maksimalt egnsteatertilskud, og i forbindelse med den politiske aftale om en ny teaterscene til Det Kongelige Teater er der yderligere aftalt et årligt statstilskud på 1,8 mio. kr. i årene 2000-2003. Landsdelsscenerne producerer ikke danseforestillinger, men er via teaterloven forpligtet til at give plads for balletopførelser.

Bortset fra de fire nævnte er danseteatrene helt afhængige af Teaterrådet. Teaterrådet anvender i 1999/2000 næsten 21 mio. kr. til støtte for danseteatret. Heraf stammer 10 mio. kr. fra tipsmidlerne. Støtten til danseteatret udgør således 30 pct. af Teaterrådets midler.

Faste danseteatre, 1999

	Teatertype	Hjemsted	Produktionsstøtte, 1.000 kr.
Det Kongelige Teater	Nationalscene	København	-
Peter Schaufuss Balletkompagni	Egnsteater	Holstebro	6.306
Dansescenen	Lille storbyteater	København	3.328
Marie Brolin Tani Danseteater	Lille storbyteater	Århus	2.820
I alt ekskl. Det Kongelige Teater			12.454

Anm.: Dansescenen modtager ud over lille-storbyteaterstøtten ekstra 450.000 kr. fra Københavns Kommune i 1999.

Kilder: Regionerne og Teaterrådets beretning sæson 99/00.

Hovedtal for statsstøttet danseteater, sæson 1997/98

	Det Kongelige Teater	Teaterrådet	Andet	I alt	Teater i alt	Heraf danseteater
Antal produktioner	20	25	15	60	436	14 %
Antal opførelser	121	412	91	624	11.767	5 %
Antal tilskuere	128.000	47.000	21.000	196.000	2.386.000	8 %
Tilskuere pr. opførelse	1.058	114	231	314	203	

Anm.: Tabellen omfatter teatre med produktionsstøtte i henhold til teaterloven.

Kilde: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997-98.

Danseteater har en meget lang indstuderingsproces, og udviklingen af danseproduktioner stiller derfor store krav til kompagniernes lønbudget, hvis der skal sikres professionelle vilkår. Teaterrådet har valgt at koncentrere støtten på relativt få kompagnier og har således afvist 41 ansøgninger. I sæson 1997/98 gav Teaterrådet to kompagnier tilsagn om henholdsvis tre- og toårig støtte. Nyt Dansk Danseteater blev bedst stillet gennem et forhåndstilsagn for i alt tre sæsoner (udløber i 99/00) om en årlig støtte på 5,4 mio. kr. Corona Danseteater, der producerer danseteater for børn, modtog 2,2 mio. kr. og får en tilsvarende støtte i sæson 1999/2000.

En væsentlig del af dansens infrastruktur er Dansens Hus i København, der rummer en lang række aktiviteter:

- Studier til indøvelse af danseproduktioner
- Efteruddannelsen Dans i Dialog samt i øvrigt træningstimer
- Professionel administrativ assistance i Projektkontoret
- Sommerseminaret Copenhagen Dance Seminar (der i 1999 bliver det 9. i rækken)
- Diverse workshops og andre arrangementer.

Teaterrådets støtte til dans, sæson 1999/2000

Drifts-/turnestøtte:	1.000 kr.	Hjemsted
Nyt Dansk Danseteater	5.350	København
Corona Danseteater	2.200	København
Åben Dans Production	2.000	København
WILDA Productions	1.100	København
Dance Lab	900	København
Dansens Hus, Projektkontoret	450	København
Granhøj Dans	1.900	Århus
Tin Box	1.000	Århus
I alt	14.900	
Udviklingsstøtte i alt	2.250	
Projektstøtte	3.600	
Danse støtte i alt	20.750	

Kilde: Teaterrådets beretning sæson 99/00.

Dansens Hus finansieres af staten gennem en særlig finanslovsbevilling på 2,0 mio. kr. og af husets brugere/medlemmer. Kun professionelle dansere, koreografer etc. optages som medlemmer. Teaterrådet yder 1.350.000 kr. i 1999/2000, specifikt til Projektkontoret. I Århus er en pendant, Danseværket, søgt etableret med en kommunal støtte på 436.344 kr.

Teaterrådet har desuden valgt at tildele ni koreografer en udviklingsstøtte på 250.000 kr. hver for at styrke områdets fortsatte udvikling.

TEATERUDVALGETS OVERVEJELSER OM DANSETEATER

Som nævnt har danseteatret været et vækst- og udviklingsområde i en del år, og der er efterhånden blevet etableret mange velfungerende professionelle danseteatre. Det vigtigste er nu at skaffe danseteatrene fortsatte udviklingsmuligheder. Vi har i kapitel 5 en række forslag til fremme af fleksibilitet og mobilitet i teaterstrukturen, som også vil styrke danseteatrenes muligheder. Kompagniernes muligheder for professionelle vilkår, arbejdsro og stabilitet ligger dermed først og fremmest i muligheden for at blive egnsteater eller lille storbyteater.

Landsdelsscenernes forpligtelse til at give plads til balletopførelser bør ikke længe være begrænset til denne ene danseform, men bør udvides til at omfatte danseteater i almindelighed, og teatrene bør skulle redegøre for, hvorledes denne forpligtelse opfyldes. Dette forslag er beskrevet i kapitel 5.

Vi har overvejet, om der er behov for særlig støtte til et turnerende danseteater. Man kunne tænke sig oprettelsen af et landsdækkende, turnerende danseteater efter samme model som Det Danske Teater og Den Jyske Opera. En sådan status kunne tildeles for en fireårig periode. Med Peter Schaufuss Balletkompagni findes der et højt kvalificeret danseteater, som med basis i Holstebro også er turnerende, og det ville være muligt at udnævne dette teater som det første landsdækkende turneensemble. Vi mener imidlertid, at oprettelsen af ét landsdækkende, statsstøttet danseturneteater kan indebære en monopolisering af turnevirksomheden, som kan hindre at et bredere udbud af danseteater kommer ud i landet.

Vi foreslår i stedet i kapitel 5, at Peter Schaufuss Balletkompagni bliver regions-teater i Ringkjøbing Amt. Teatret bør naturligvis fortsat turnere.

I Københavnsområdet har den åbne scene Dansescenen opnået storbyteaterstatus, mens det livskraftige dansemiljø i øvrigt er henvist til Teaterrådet. Det er væsentligt, at der også i fremtiden skabes et solidt fundament for dansemiljøet i hovedstadsområdet, hvor der både er et stort publikum og en stor talentmasse. Det bør ske ved, at Hovedstadens Udviklingsråd (se kapitel 7) sikrer regionen et danseteater. Dette kan ske ved at indlemme et danseteater i DST-ordningen eller ved at gøre et danseteater til producerende egnsteater/lille storbyteater. Man kan med fordel vurdere behovet for et danseteater sammen med behovet for et musikdramatisk teater. Se derfor vort forslag i afsnittet om musikdramatik i dette kapitel.

Det er afgørende, at Teaterrådet også i fremtiden kan støtte de nye og kunstnerisk væsentlige danseinitiativer, og vi foreslår, at den nuværende bevilling fra tipsmidlerne på 10 mio. kr. gøres til en finanslovsbevilling.

MUSIKDRAMATIK

STATUSBESKRIVELSE

Dansk musikdramatik har nået et højt kunstnerisk niveau, der også har givet genlyd i udlandet. Kun et enkelt operaensemble, ud over Den Kongelige Opera og Den Jyske Opera, har fået en fast institutionaliseret status – Den Ny Opera i Esbjerg, der fra 1999 har fået egne teaterstatus med et årligt tilskud på 4 mio. kr. Som finanslovsbevilling får Århus Sommer Opera 535.000 kr. under forudsætning af, at Århus Kommune, Århus Amt og Holstebro Kommune tilsammen yder det samme.

Københavns Kommune støtter Den Anden Opera med 4.186.080 kr. og Holland House med 423.360 kr, men der er truffet en midlertidig aftale om at overflytte dem til Kulturministeriet i år 2000, hvor Københavns Kommune ikke ønskede at opretholde støtten. Herefter er deres fremtidige skæbne ikke afklaret. Holland House har eksisteret siden 1988 og laver egne operaproduktioner med et stærkt visuelt udtryk. Den Anden Opera begyndte i 1994 som Danmarks første kammeroperascene, der både er platform for Den Anden Operas egenproduktioner og lægger faciliteter til små gæstespillende operagrupper.

Alle andre musikdramatiske ensembler lever af en blanding af lokal støtte og teaterrådsbevillinger, hovedsagelig fra den musikdramatiske pulje.

Den musikdramatisk pulje består af 3,0 mio. kr. fra staten (finansloven) og 1,5 mio. kr. fra hver af de to råd, Statens Musikråd og Teaterrådet – i alt 6 mio. kr. Rådene fordeler puljen i fællesskab og enighed, og begge råd udtrykker tilfredshed med samarbejdet. Fordelingen er baseret på fire principper:

- Der gives kun tilskud til professionelle
- Der søges sikret en vis kontinuitet i ensemblernes arbejde, samtidig med at ønsket om geografisk spredning tilgodeses
- Danske værker prioriteres
- Støttens størrelse skal muliggøre gennemførelse.

Teaterrådet supplerer den musikdramatiske pulje med flere drifts- og projektbevillinger.

Musikdramatisk støtte, sæson 1999/2000

Teater	Bevilget støtte	Hjemsted
Bådteatret	300.000	København
Den Anden Opera	2.000.000	København
Den Fynske Opera	500.000	Odense
Det Nordjyske Operakompagni (børneteater)	200.000	Nørresundby
Holland House	500.000	København
Hotel Pro Forma	1.300.000	København
Operanord	900.000	København
Århus Sommeropera	300.000	Århus
I alt	6.000.000	

Øvrig teaterrådsstøtte til musikdramatik

Hotel Pro Forma	1.200.000
Holland House	300.000
Bådteatret	Andel af driftstilskuddet på 3.000.000
Kaleidoskop	Andel af driftstilskuddet på 2.800.000

Kilde: Teaterrådets beretning sæson 99/00.

Hovedtal for statsstøttet musikdramatik, sæson 1997/1998

	Det Kongelige Teater	Den Jyske Opera	Andet	I alt	Teater i alt	Heraf musikdramatik
Antal produktioner	17	6	38	61	436	14 %
Antal opførelser	146	108	1.209	1.463	11.767	12 %
Antal tilskuere	147.000	-	-	709.000	2.386.000	30 %
Tilskuere pr. opførelse	1.007	-	-	485		203

Anm.: Tabellen omfatter teatre med produktionsstøtte i henhold til teaterloven.

Kilder: Danmarks Statistik, Statsstøttede teatre sæson 1997-98 samt regnskab for Den Jyske Opera, sæson 1997/98.

TEATERUDVALGETS OVERVEJELSER OM MUSIKDRAMATIK

Vi ser med megen bekymring på de usikre fremtidsperspektiver for Holland House og Den Anden Opera. Det er væsentligt, at der gøres plads til Holland House i den fremtidige forhandling om små storbyteatre. Denne forhandling har vi andetsteds foreslået skal ske med Hovedstadens Udviklingsråd i stedet for som nu Københavns Kommune.

Den Anden Opera modtager til og med 1999 et tilskud på 6 mio. kr. årligt, hvoraf 2 mio. kr. finansieres af den musikdramatiske pulje og de resterende 4 mio. kr. finansieres af Københavns Kommune og staten under aftalen om det regionale kulturforsøg. I år 2000 har staten overtaget finansieringen, men dette er næppe en permanent ordning.

Den Anden Opera bør sikres en vækstmulighed både som producerende opera og åben operascene, og det vil være naturligt, at Hovedstadens Udviklingsråd påtager sig denne opgave.

I hovedstadsregionen dækker DST-teatrene regionsteatrets funktion for skuespillet, men i modsætning til landsdelsscenerne har DST ingen forpligtelse over for opera og dans. Hovedstadens publikum, ikke mindst det unge, har imidlertid brug for innovative musikdramatiske tilbud og moderne danseteater, og vi finder det hensigtsmæssigt, hvis Hovedstadens Udviklingsråd optager et musikdramatisk teater som fx Den Anden Opera og et danseteater som fx Dansescenen i DST-ordningen – som én institution.

Den Anden Opera modtager i år 2000 4,2 mio. kr. fra staten og 2 mio. kr. fra den musikdramatiske pulje, som administreres af Teaterrådet og Statens Musikråd. Dansescenen, der hidtil har fungeret som åben scene, modtager 3,2 mio. kr. som lille storbyteater. Ved at placere begge institutioner under samme tag, vil der kunne opnås såvel produktionsmæssige som publikums-mæssige fordele.

Den musikdramatiske pulje er væsentlig for den fremtidige støtte til hele området, og vi foreslår denne pulje opretholdt. Teaterrådet bør fortsat samarbejde med Musikrådet om denne opgave.

TEATERUDVALGETS OVERVEJELSER OM TVÆRKULTURELT TEATER

Vi har overvejet et forslag fra Foreningen Af Små Teatre (FAST) om en særlig indsats for at støtte det tværkulturelle teater. Forslagsstillerne ønsker med særlige tiltag at sikre, at den kulturelle forskellighed i samfundet afspejles i teaterlivet.

Konkret nævnes ønsket om et fast etableret center, 'hvor arbejdet med kunst som et udtryk for dynamisk social interaktion og en formende kraft for kreativ energi vil blive næret og udviklet ved at skabe og dele ideer, samt fostre dialog og debat'. Et sådant center tænkes ikke begrænset til teaterformer, som vi kender dem. Tværtimod forventes tværkulturelle møder mellem kunstnere at ændre og udvikle de eksisterende kunstdiscipliner. FAST foreslår denne opgave overdraget til Terra Nova i København (Vesterbros Kulturhus). Terra Nova er i dag en organisation med et bredt spekter af aktiviteter såsom professionelle forestillinger og gæstespil, træning af unge amatører, arrangement af en lokal kulturuge og diverse seminarer. Som et andet konkret punkt nævnes ønsket om et Rådgivende og Tilsynsførende Udvalg for Kulturel Forskellighed, der kan sikre at den kulturelle forskellighed tilgodeses bl.a. inden for teaterkunsten. I den sammenhæng foreslår man, at der skal være medlemmer af ikke-europæisk oprindelse i fx Teaterrådet.

Vi har megen sympati for forslaget hensigt, og finder det vigtigt, at de mange forskellige etniske kulturer, der er repræsenteret i Danmark, får muligheder for at udtrykke sig i dramatik. Samtidig finder vi det afgørende at fastholde, at formålet med den statslige teaterstøtte er at støtte *professionelt teater*. Etnisk og tværkulturelt teater kan støttes inden for den gældende lovgivning i den udstrækning, kravene til professionalisme og kunstnerisk niveau opfyldes. Etnisk og tværkulturelt teater, der skabes af eller inddrager amatører, kan imidlertid have stor styrke i den sociale og samfundsmæssige udvikling. Sådanne aktiviteter hører ikke hjemme under teaterloven, men vil bl.a. være en naturlig opgave for kommunerne.

Et Udvalg for Kulturel Forskellighed, som det foreslåede, er uden for teaterlovens rammer, og vi finder, at Teaterrådets medlemmer fortsat skal udpeges alene ud fra teaterfaglige kriterier.

Overvejelserne giver således ikke anledning til forslag fra vores side.

AMATØRTEATRET

Ifølge Teaterlovens § 27 kan der ydes støtte til kunstnerisk arbejdende amatørscener og til amatørscenernes centrale organisationer.

Dansk Amatør Teater Samvirke (DATS) driver omfattende kursusvirksomhed, yder konsulentstøtte til landets amatørscener og varetager det nordiske og internationale samarbejde med amatører fra andre lande. DATS organiserer desuden festivaler, ikke mindst for børn og unge, der spiller teater. Endelig drives en række mindre butikker med litteratur, sminke og diverse teaterrekvisitter.

DATS hovedbestyrelse udgør desuden bestyrelsen i forlaget Drama, der oprindeligt blev stiftet af amatørerne. Drama er i dag en selvstændig virksomhed med egen boghandel m.m. i København.

DATS modtager et årligt tilskud af tipsmidlerne på 3,1 mio. kr. til kunstnerisk arbejdende amatørsceners virksomhed. Endvidere modtager DATS et tilskud på 650.000 kr. til administration mv., herunder støtte til ny dansk dramatik og internationalt samarbejde. DATS modtager desuden støtte gennem Dansk Ungdoms Fællesråd, Dansk Folkeoplysnings Samråd og gennem Folkeoplysningsloven. Dette brogede bevillingsbillede skaber hvert år usikkerhed om samvirkets økonomiske situation.

Internationalt Amatørteaterforbunds (AITA/IATA) sekretariat i København modtog 60.000 kr. i henholdsvis 1998 og 1999 fra tipsmidlerne.

En del kommuner støtter lokale amatørsceners virksomhed. Mange amatørgrupper har gennem den tidligere Kulturfonden modtaget støtte til samarbejde med professionelle, hvilket har gjort det muligt for grupperne at lønne professionelle instruktører, specielt i forbindelse med de mange lokalspil.

Teaterfrekvensundersøgelsen viser, at ca. 26 pct. af befolkningen har været til en eller anden form for ikke-professionelt teater inden for de sidste år, det være sig egentlig amatørteater, egnsspil eller skolekomedie.

Tilskuere til amatørteater inden for det sidste år

Skolekomedier	1,7 mio.
Lokalspil/egnsspil	0,6 mio.
Amatørteater og dilettantforestillinger	0,9 mio.
I alt	3,2 mio.

Anm.: Beregnede tal på grundlag af de interviewedes procentvise fordeling.

Kilde: Undersøgelsen Teaterfrekvens 1999.

TEATERUDVALGETS OVERVEJELSER OM AMATØRTEATRET

Vi har stor sympati for amatørernes aktiviteter, og finder det brogede tilskudsbillede uheldigt, men vi har vanskeligt ved at stille konstruktive forslag til en forbedring, da så mange områder uden for teaterloven er involveret.

Vi er af den opfattelse, at teaterlovens hovedformål er at støtte den professionelle teatervirksomhed. I forhold til amatørerne mener vi, det er væsentligt at fastholde egnsteatrenes mulighed for samarbejde med og undervisning af amatører, ligesom støtten til amatørernes centrale organisationer, DATS og AITA/IATA, er helt på sin plads.

Støtte til egnsspil finder vi derimod er et lokalt, kommunalt anliggende. Netop egnsspil er ofte friluftsspil med stort publikumstække, men også betydelig risiko for vejrgudernes ugunst. Denne risiko ville det være naturligt, om amatørerne forsøgte at dække gennem en kommunal garanti eller fælles solidariske garantiordninger, men vi ser ikke sådanne ordninger som en statslig opgave.

▮ Overvejelserne giver derfor ikke anledning til forslag fra vores side.

5. Flexibilitet og mobilitet i teaterstrukturen

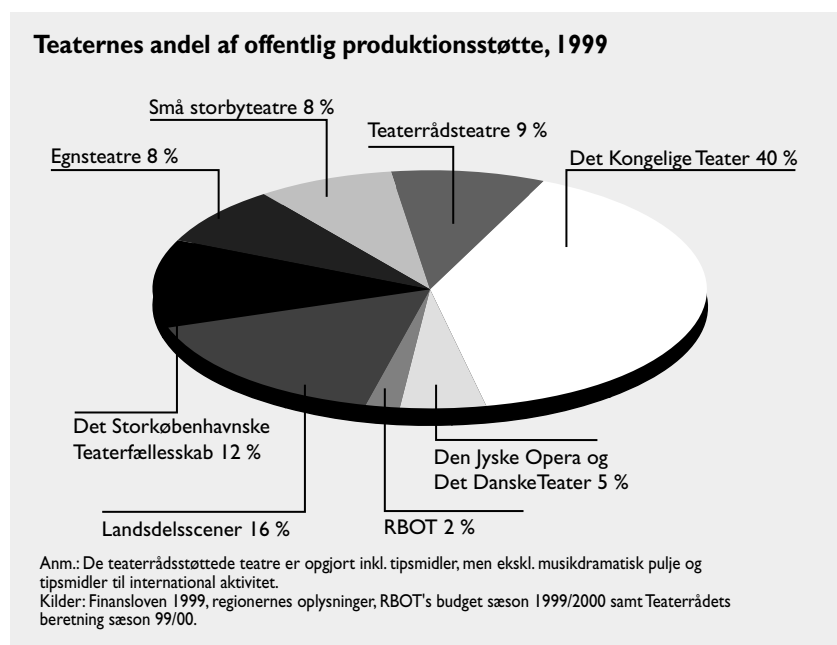
De teatre, der modtager produktionsstøtte under teaterloven, indgår i en struktur, der forenklet kan sammenfattes således:

Teaterstrukturen		
Teatertype	Teatre	Ansvar for støtte
Nationalt, stationært institutionsteater	Det Kongelige Teater	Staten
Landsdækkende turneteater	Den Jyske Opera Det Danske Teater RBOT	Staten og amterne
Regionalt, stationært institutionsteater	Landsdelsscener Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab	Staten og amterne (samt Københavns og Frederiksberg Kommuner)
Lokalteatre	Egnsteatre Små storbyteatre	Staten og kommunerne
Teaterrådsteater	Teatre med driftsstøtte fra Teaterrådet	Teaterrådet
Projektteater	Teatre med projektstøtte fra Teaterrådet	Teaterrådet

Teaterstrukturens lagdeling afspejler dels en opgavefordeling mellem teatrene, dels en opgavefordeling mellem stat, amt og kommuner.

Nederst findes et vækstlag bestående af teatre og grupper, der overlever på drypvise projekttilskud. Øverst ses de store institutionsteatre. Jo højere op i strukturen, man kommer, jo mere institutionaliserede bliver teatrene, og jo større støtte får de som hovedregel.

Uden for denne struktur eksisterer dels nogle få mindre teatre, der støttes af lokale myndigheder, dels en række teatre – få store og mange meget små – der alene støttes under abonnementsordningen/børneteaterrefusionsordningen, eller som ingen offentlig støtte modtager.

De store institutionsteatre i toppen af strukturen beslaglægger en meget stor del af teatermidlerne. Denne økonomiske fordeling mellem de store nationale og regionale institutionsteatre og de mindre egnsteatre, storbyteatre og teaterrådsteatre er nødvendig. Driftsomkostningerne ved disse teatre er tilsvarende store. Men da det i høj grad er de mindre teatre, der repræsenterer innovation og udvikling, bør de mange talentfulde og ambitiøse teaterledere og -grupper på de mindre teatre have mulighed for at kvalificere sig til også at kunne producere teater i et større format. Der findes eksempler på, at mindre teatre kan bryde igennem betonen, men de er desværre ret enestående, og det er derfor nødvendigt at styrke fleksibiliteten.

Tre eksempler på, at teatre kan skifte plads i teaterstrukturen

Dr. Dante: Dr. Dante blev fra sæson 1988/89 støttet af Teaterrådet, som frem til 1992 var den væsentligste bidragsyder, men teatret havde også egnsteaterstatus i Frederiksborg Amt og modtog støtte fra Allerød Kommune, hvor teatret havde hjemsted. I sommeren 92 flyttede teatret til byen og blev installeret på det tidligere teater Aveny og blev under navnet Dr. Dante's Aveny optaget i Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab.

BaggårdTeatret på Odense Teater: Fra sæson 1998/99 har et børneteater, BaggårdTeatret, kørt et toårigt samarbejdsprojekt med Odense Teater. Projektet er støttet af Teaterrådet. BaggårdTeatret spiller årligt en af deres forestillinger på en af Odense Teaters scener. Man anvender både egne skuespillere og elever fra Skuespillerskolen ved Odense Teater i produktionerne. Forud for forsøget havde BaggårdTeatret været egnsteater i Svendborg med minimal støtte, suppleret af Teaterrådet. Da den nye egnsteaterlovgivning i 1996 satte et minimumskrav til egnsteaterstøtten, mistede teatret sin egnsteaterstatus.

Randers Kommune: I Randers har man ved udløbet af den treårige egnsteaterkontrakt med børneteateret Vestenvinden valgt at udbyde egnsteateropgaven. Man har således inviteret teatergrupper til at indsende oplæg til, hvorledes de kunne varetage egnsteateropgaven på grundlag af en given støtteramme. Randers Kommune har efterfølgende bedt Teaterrådet medvirke i vurderingen af de to ansøgninger, der kom.

Generelt gælder, at den nuværende struktur er stiv og ufleksibel, og det er næsten umuligt at bevæge sig fra et lag til et andet. Det er først og fremmest et problem, at teatrene i de nederste vækstlag, uanset hvor talentfulde og nyskabende de er, har meget vanskeligt ved at trænge op i de øvre lag. Der bør derfor skabes mulighed for fleksibilitet og bevægelse, uden at det går ud over de velfungerende etablerede teatre.

Løsningen er ikke at tage penge fra de store institutionsteatre og give dem til de små teatre. Institutionsteatrene har brug for store offentlige tilskud til at drive det store teatermaskineri og til at opretholde det ambitiøse og alsidige repertoire, der skal karakterisere et institutionsteater. Institutionsteatrene bør derfor fortsat modtage den store del af de offentlige tilskud, og den nødvendige dynamik i teaterstrukturen må i stedet fremmes på to måder:

- Større bevægelighed og udvikling inden for institutionsteatrene
- Ved at give bedre udviklings- og vækstmuligheder for de mindre teatre.

Vi har overvejet, om der burde være en udviklingspulje til at støtte særlige udviklingsinitiativer på institutionsteatrene. Der er to grunde til, at dette ikke kan anbefales. *For det første* er det vigtigt at fastholde, at teatercheferne har det fulde og udelte kunstneriske ansvar for teatervirksomheden. Derfor bør de tilskud, der kan afsættes til institutionsteatrene, også helt og fuldt være til rådighed for teaterledelserne. *For det andet* har institutionsteatrene ifølge teaterloven en forpligtelse '...til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer.' Teatrene har således allerede pligt til at bidrage til udvikling inden for de offentlige tilskud, som de modtager.

Vi vil i stedet pege på fire forslag, som kan skabe større bevægelighed og udvikling på institutionsteatrene:

- A. En præcisering af institutionsteatrenes formålsbestemmelser i teaterloven
- B. Flerårige aftaler mellem institutionsteatrene og tilskudsgiverne, som følger op på formålsbestemmelserne
- C. Tidsbegrænset ansættelse af teaterchefer
- D. Teaterfagkyndig repræsentation i teatrenes bestyrelser og ved ansættelsen af teaterchefer.

Tilsvarende foreslår vi at styrke de mindre teatres udviklingsmuligheder gennem tre andre initiativer:

- E. Ved at egnsteater-/storbyteaterbevillinger opslås efter en vis periode
- F. Ved at give mulighed for at udvalgte egnsteatre kan få status som regionsteatre med et højere tilskudsniveau
- G. Ved at gøre støtten til de små storbyteatre i Storkøbenhavn til en regional opgave.

Endelig har vi et forslag, der kan støtte udvikling af teaterkunsten på alle teatre:

- H. En pulje til forskning og laboratorievirksomhed.

Tilsammen vil disse otte forslag kunne forøge mobiliteten og fleksibiliteten i den samlede teaterstruktur. Forslagene er nærmere beskrevet i det følgende.

A. TEATERLOVENS FORMÅLSBESTEMMELSER

I teaterloven er der fastlagt målsætninger for de nationale (Det Kongelige Teater, Den Jyske Opera, Det Danske Teater) og de regionale (DST og landsdelsscener) institutionsteatre. Målsætningerne er gengivet her på siden.

De nationale og regionale institutionsteatres formål

Det Kongelige Teater

Det Kongelige Teater og Kapel udgør Danmarks nationalscene. Teatret skal uden ensidighed producere et repertoire af høj kunstnerisk kvalitet inden for ballet, opera og skuespil. Der tages særlige hensyn til danske værker. Det Kongelige Teater skal videreføre de klassiske traditioner, samtidig med at det gennem sin virksomhed skal udvikle en nutidig scenekunst.

Den Jyske Opera og Det Danske Teater

De selvejende institutioner Den Jyske Opera og Det Danske Teater skal bidrage til at dække behovet for teater- og musikdramatiske forestillinger i hele landet ved at opføre et alsidigt og kvalitetspræget repertoire med særlig hensyntagen til værker af danske dramatikere og komponister m.v. Den Jyske Opera og Det Danske Teater skal som led i deres virksomhed medvirke til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer.

Landsdelsscenerne

Landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg skal bidrage til at dække teaterbehovet i landsdelen ved opførelse af et alsidigt repertoire bestående af såvel ældre som nyere dramatiske værker med særlig hensyntagen til værker af danske dramatikere. Landsdelsscenerne skal som et led i deres virksomhed medvirke til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer. Når det er påkrævet af hensyn til dækning af landsdelens behov for musikdramatiske opførelser, skal landsdelsscenerne give plads for opera- og balletforestillinger, der gennemføres i samarbejde med andre teatre eller institutioner.

Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab	Institutionens formål er at støtte driften af et antal teatre i hovedstadsregionen, der skal bidrage til at dække teaterbehovet ved tilsammen at opføre et alsidigt og kvalitetspræget repertoire bestående af såvel ældre som nyere dramatiske værker samt bidrage til fremme af udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten.
--	--

Kilde: Kulturministeriets lovbekendtgørelse nr. 217 af 22. marts 1996 samt lov nr. 366 af 2. juni 1999.

Målsætningerne for institutionsteatrene ligner hinanden, men der er forskelle. Vi skal ikke her beskæftige os med Det Kongelige Teater, men for de øvrige institutionsteatre er der følgende forskelle og ligheder i målbeskrivelserne.

Målbeskrivelse	Landsdels-scenerne	Det Danske Teater og Den Jyske Opera	DST
..alsidigt og kvalitetspræget repertoire af såvel ældre som nyere dramatiske værker med særlig hensyntagen til værker af danske dramatikere	Ja	Ja	Ja
...bidrage til fremme af udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten.	Nej	Ja	Ja
..udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer	Ja	Nej	Ja
..give plads for opera- og balletforestillinger, der gennemføres i samarbejde med andre teatre eller institutioner	Ja	Ja	Nej
	Ja	Nej	Nej

Landsdelsscenerne har som de eneste forpligtelse over for opera og ballet. Til gengæld er der intet lovmæssigt krav om, at landsdelsscenernes repertoire skal være kvalitetspræget. I den seneste lov om DST-teatrene er kravet om dansk dramatik bortfaldet. I stedet står der i bemærkningerne, at de særlige midler til udvikling og nytænkning kan anvendes til 'støtte til nyskrevne skuespil på dansk eller til særlige initiativer inden for iscenesættelse og koreografi'. Det Danske Teater og Den Jyske Opera er ikke omfattet af kravet om at have såvel ældre som nyere værker på

repertoiret. Vi er ikke overbevist om, at disse forskelle i institutionsteatrenes formålsparagraffer i alle tilfælde er udtryk for klare og konsekvente teaterpolitiske målsætninger.

Vi forslår følgende ændringer i teaterlovens målsætninger for institutionsteatrene:

- Institutionsteatrenes forpligtelse til at udvikle teaterkunsten understreges. Teatrene forpligtes til at gøre rede for, hvorledes denne forpligtelse bliver udmøntet.
- Landsdelsscenernes forpligtelse til at give plads til opera og ballet ændres til en forpligtelse til at give plads til *dans*. Forpligtelsen til opera bør fjernes, da landsdelsscenerne reelt ikke har økonomisk mulighed for at indfri den.
- Ved den kommende revision af teaterloven bør Kulturministeriet sammen med institutionsteatrene og Teaterrådet overveje begrundelserne for de øvrige konstaterede forskelle i teatrenes formålsbeskrivelser.

Der er ingen økonomiske konsekvenser af forslagene.

B. FLERÅRIGE AFTALER MELLEM TILSKUDSYDERNE OG INSTITUTIONSTEATRENE

De offentlige tilskud til landsdelsscenernes fastlægges i fireårige aftaler, der indgås mellem teatrene og tilskudsyderne (Kulturministeriet og de pågældende amter). Tilsvarende er det med den nylige ændring af teaterloven fastlagt, at Hovedstadens Udviklingsråd skal indgå flerårige aftaler med DST-teatrenes ledelser.

Vi har ovenfor foreslået, at institutionsteatrene skal gøre rede for, hvorledes forpligtelsen til at udvikle teaterkunsten bliver udmøntet, og vi vil her foreslå en opfølgning på disse redegørelser. Vi vil desuden foreslå, at der som 'særlige initiativer' kan etableres samarbejde med et danse- eller børneteater, jf. det ovennævnte samarbejde mellem Odense Teater og BaggårdTeatret. Det skal understreges, at hensigten *ikke* er at påtvinge teatrene en pligtmæssig opførelse af fx børne- eller danseforestillinger, som der ikke på teatret er motivation for. Det vil der aldrig komme seværdigt teater ud af. Meningen er at tilskynde teaterledelserne til at formulere, hvordan forpligtelsen til initiativ og udvikling kan virkeliggøres med afsæt i et kunstnerisk engagement.

På denne måde vil flerårsaftaler kunne bidrage til at gøre institutionsteatrene til et mere dynamisk led i teaterstrukturen, og det vil kunne ske, uden at der går på kompromis med teaterchefernes kunstneriske frihed.

Landsdelsscenerne og DST-teatrene bør i aftalerne med tilskudsyderne fastlægge målsætninger for, hvordan udviklingsforpligtelsen agtes opfyldt. Tilsvarende flerårige aftaler bør indgås mellem de øvrige institutionsteatre og de pågældende tilskudsydere. I flerårsaftalerne bør institutionsteatrene tilsvarende redegøre for, hvorledes de øvrige målsætninger i teaterloven planlægges opfyldt. Som tilskudsyder bør staten benytte Teaterrådet som rådgiver ved fornyelse af disse aftaler.

Som målsætningernes 'særlige initiativer' bør teatrene bl.a. give plads til samarbejde med andre teatre og teatergrupper, fx et danse- eller børneteater.

For DST er der ikke formuleret krav om 'særlige initiativer'; men vi mener, at de på tilsvarende vis bør give plads til samarbejde med danseteatre eller børneteater.

Teatrene bør i den årlige beretning redegøre for, hvordan målsætningerne opfyldes. Teaterrådet bør i dets årlige beretning forholde sig til institutionsteatrenes beretninger.

Forslagene har ingen økonomiske konsekvenser.

C. TEATERLEDELSER OG -BESTYRELSER

Der må sondres mellem *teaterhusene* og *teaterledelserne*. Institutionsteatrene bor i teaterhuse, som i de fleste tilfælde er opført til formålet. Ofte er husene ældre og fredede, men suppleres med mindre, mere moderne og fleksible scener. Disse teaterhuse udgør en vigtig del af infrastrukturen som bindeled mellem fortid og nutid i dansk teater.

Men den teaterledelse og det professionelle team, der er knyttet til det enkelte teaterhus, ejer ikke huset. Teaterselskaberne er som hovedregel selvejende institutioner, og under alle omstændigheder drives de hovedsageligt for offentlige midler. Teatrenes daglige ledelse, der er ansat af en bestyrelse, og som driver en teatervirksomhed, der overvejende finansieres af offentlige tilskud, bør ikke have monopol på et bestemt teaterhus.

Derfor bør der være en grænse for, hvor længe et teaterhus kan have den samme kunstneriske ledelse. Teatercheferne på institutionsteatrene bør åremålsansættes. Det bliver de som udgangspunkt også i dag, men åremålsansættelsen bør være mere end en formalitet. Det bør være et krav, at en teaterchef på et institutionsteater ikke kan sidde på det samme teater i en halv eller hel menneskealder.

Ved ansættelsen af teaterchefer ved institutionsteatrene bør man være opmærksom på muligheden for at udnævne en kunstnerisk ledelse med *flere chefer*. Ved teatre, der har flere scener, kunne man have en teaterleder, der har et selvstændigt kunstnerisk ansvar for en mindre scene med en særlig profil. Eller en landsdelsscene kunne for en periode samarbejde med et eksisterende børneteater med egen kunstnerisk ledelse eller udnævne en børneteaterchef med selvstændigt kunstnerisk ansvar for at producere børneteater inden for landsdelsscenens rammer. Også dette vil kunne være med til at øge dynamikken på institutionsteatrene og skabe nye udviklingsmuligheder for teaterfolk fra de mindre teatre. Disse eksempler forudsætter i sagens natur, at der fortsat er en teaterledelse med ansvar for institutionsteatrenes samlede virksomhed og økonomi.

Vi foreslår, at det fastlægges i teaterloven, at teatercheferne ved institutionsteatre maksimalt kan være ansat som ledere 12 år ved det samme teater, og at stillingerne skal besættes ved opslag. Kulturministeren bør, efter indstilling fra et teaters bestyrelse og med Teaterrådets anbefaling, kunne dispensere fra 12-års grænsen. Ved institutionsteatrene forstås landsdelsscenerne, DST-teatrene, Det Danske Teater, Den Jyske Opera samt de nye institutionsteatre, regionsteatre og det nye turneteater, vi foreslår.

Forslaget har ingen økonomiske konsekvenser.

Et af udvalgets medlemmer, Bodil Alling, kan ikke tilslutte sig dette forslag, idet hun mener, at 12-årige kvoteordninger for teaterchefer ikke fører til den ønskede kunstneriske fornyelse. Med åremålsansættelse af teatercheferne og med en foreslået teaterfagkyndig ekspertise i bestyrelserne, er det teaterbestyrelsernes opgave at sikre, at institutionerne ikke stagnerer.

D. INSTITUTIONSTEATRENE'S BESTYRELSER

Det er generelt et udgangspunkt for den danske kulturpolitik, at fordeling af støtte til kunst skal ske efter armslængdeprincippet. Dette indebærer, at konkrete beslutninger om, hvilke kunstnere og hvilken kunst der skal støttes, bør tages af kunstnerisk kyndige og ikke af politikere.

Armslængdeprincippet skal på teatrene endvidere respekteres ved, at det teaterfaglige ansvar ligger udelt hos teatercheferne (jf. teaterlovens § 31, stk. 4), og ved at teatercheferne får driftsbevillinger stillet til rådighed for en flerårig periode.

Der har imidlertid været peget på, at politikerne på mange teatre sidder meget tæt på de kunstneriske beslutninger, fx i bestyrelsen for landsdels-scenerne og i styrelserne for RBOT og Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab. Det er naturligt, at de amtslige og kommunale tilskudsydere er repræsenteret i bestyrelserne, men det er vigtigt, at der også indgår et teaterfagligt element i beslutningsprocessen omkring disse teatre. En teaterfaglig ekspertise, uafhængig af det pågældende teater, vil kunne styrke dynamikken i teatrenes ledelser, især hvis der er tale om teaterfagkyndige repræsentanter, der kun kan udpeges for en begrænset periode. Dette har man i den netop vedtagne nye ordning for DST sikret ved, at kulturministeren udpeger tre teaterfaglige medlemmer til DST's styrelse.

Teaterlovens § 31, stk. 4:

Der må ikke uden kulturministerens godkendelse gøres indskrænkninger i teaterledelsens ret til frit og uafhængigt at træffe bestemmelser om repertoire, engagement og øvrige kunstneriske spørgsmål.

Vi foreslår, at det i teaterloven fastlægges, at Teaterrådet for en fireårig periode udpeger et teaterfagkyndigt medlem af bestyrelserne for institutionsteatrene. Genvælg skal ikke kunne finde sted. Teaterrådet udpeger endvidere et teaterfagkyndigt medlem til ansættelsesudvalget, når institutionsteatrene skal besætte stillingen som teaterchef. Teaterrådet bestemmer selv, om disse teaterfagkyndige personer skal udpeges inden eller uden for kredsen af rådets medlemmer.

Vi foreslår desuden, at institutionsteatrenes vedtægter gennemgås med henblik på evt. revision.

Forslaget har ingen økonomiske konsekvenser.

E. OPSLAG AF EGNSTEATRE/ SMÅ STORBYTEATRE

Vi har overvejet, om forslaget om at en teaterchef maksimalt kan være ansat en bestemt årrække ved det samme teater, også skulle gælde for egnsteatrene og de små storbyteatre. Vi finder imidlertid ikke, at dette vil være realistisk, da de mindre teatres profil og virksomhed ofte er meget tæt knyttet til en bestemt kunstnerisk leder, og da egns- og storbyteatrenes organisations- og ledelsesformer i øvrigt er meget forskelligartede.

I stedet foreslås, at kommunerne (og i Hovedstadsregionen Hovedstadens Udviklingsråd) forpligtes til at opslå egnsteater-/storbyteaterbevillinger senest efter 12 år (3-4 kontraktperioder). Teaterrådet skal fungere som konsulent for tilskudsyderne ved sådanne opslag.

Ved opslag får tilskudsyderne mulighed for at tage stilling til alternativer til et eksisterende egns- eller storbyteater. Det skal understreges, at der ikke er nogen hindringer for, at tilskudsyderne vælger at fortsætte med det eksisterende teater. Opslaget giver imidlertid kvalificerede, men måske mindre etablerede, teatre mulighed for at søge og evt. opnå egns-/storbyteaterstatus. Dette vil øge mobiliteten og fleksibiliteten i teatersystemet.

Forslaget har ingen økonomiske konsekvenser.

Et af udvalgets medlemmer, Bodil Alling, kan ikke tilslutte sig dette forslag, idet hun mener, at man her forsøger at løse enkeltstående problemer omkring den kunstneriske fornyelse med en generel ordning, som vil skabe unødigt administration for både kommuner og velfungerende egnsteatre/små storbyteatre.

F. REGIONSTEATRE

Teaterloven begrænser egnsteatrenes størrelse. Der bør være mulighed for, at gode og ambitiøse egnsteatre med regional opbakning kan få status som regionsteatre. Ved regionsteater forstår vi et teater, der med hensyn til størrelse og ambitionsniveau ligger mellem egnsteatret og landsdelsscenen. Et regionsteater kan evt. påtage sig en særlig turneforpligtelse i regionen, eller andre særlige, kunstneriske opgaver som fx en særlig indsats for børn og unge i samarbejde med skoler og daginstitutioner i regionen.

I forbindelse med den politiske aftale om Det Kongelige Teater er der aftalt forøget støtte til Peter Schaufuss Balletkompagni i Ringkjøbing Amt i årene 2000-2003, og dermed er dette teater reelt blevet det første regionsteater.

Supplerende støtte til et regionsteater kunne være en naturlig opgave for amterne eller et samarbejde mellem flere kommuner, og aftaler om etablering af regionsteatre kunne være en del af de kommende frivillige kulturaftaler.

Vi foreslår, at der kan gives regionsteatrene statstilskud efter samme princip som egnsteaterstøtte, dvs. 50 pct. refusion fra staten indtil en overgrænse, der ligger 3 mio. kr. over den maksimale egnsteaterstøtte. Der kan kun støttes ét regionsteater i hvert amt og kun i amter uden landsdelsscener, der dækker regionsteatrets funktion i deres område. Et regionsteater skal betragtes som et institutionsteater og omfattes af de retningslinjer, som vi i øvrigt foreslår for institutionsteatre.

Idet det supplerende tilskud, der kan udløse statsrefusion, er maks. 3,0 mio. kr. pr. regionsteater, vil den statslige merudgift være maks. 1,5 mio. kr., hvis de pågældende teatre i forvejen modtager maksimalt egnsteatertilskud. Den amtslige/kommunale merudgift bliver af samme størrelse. Vi vurderer, at der i den kommende fireårsperiode næppe oprettes mere end højst et regionsteater ud over Peter Schaufuss Balletkompagni. Derfor er både den statslige og den amtslige merudgift anslået til 1,5 mio. kr. årligt.

G. DE MINDRE TEATRE I STORKØBENHAVN

Vi skal ikke beskæftige os med aftalen om Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab, der ligger uden for kommissoriet. Selv om DST-ordningen indebærer en offentlig støtte, der relativt er væsentligt lavere end den støtte, landsdelsscenerne modtager, sikrer ordningen et antal større teatre et økonomisk grundlag, der er mere stabilt og som regel på et højere niveau, end det er muligt for et egnsteater eller et lille storbyteater at opnå. Dog får de DST-teatre, der modtager det mindste tilskud, mindre end de største små storbyteatre i København.

Vi må dog påpege det problematiske i, at DST for tiden kun omfatter et relativt lille antal teatre, og at det er meget vanskeligt for andre teatre at blive optaget i ordningen. Derfor er DST-ordningen med til at bremse dynamikken i teaterstrukturen. Dette er dels en konsekvens af ordningens begrænsede økonomiske rammer, dels af, at nye teatre kun kan få adgang, hvis alle tilskudsydere er enige om det. Og det er de meget sjældent.

Egnsteatre og små storbyteatre i hovedstadsregionen bør betragtes som en regional opgave, da deres publikum kommer fra hele regionen. Det vil løse en række problemer:

- Finansieringen af en række mindre, men vigtige teatre af regional betydning vil ikke længere alene afhænge af Københavns Kommune.
- Det bliver nemmere for mindre teatre med hjemsted i Frederiksberg Kommune at opnå storbyteaterstatus.
- Det vil ikke længere være så afgørende, om et givet teater kan komme med i DST-ordningen eller ej.

Vi mener, at der bør arbejdes for en større geografisk spredning af DST-teatre, sådan at der kommer et eller flere yderligere teatre med denne status uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner. Kulturministeriet kan fremme denne udvikling ved i kommende aftaler med Hovedstadens Udviklingsråd at give økonomiske incitamentter til at optage sådanne teatre i ordningen.

Vi foreslår, at Hovedstadens Udviklingsråd overtager ansvaret for de små storbyteatre i Frederiksberg og Københavns Kommuner samt for egnsteatrene i hovedstadsregionen. Det er dog en forudsætning for overtagelsen af egnsteatrene, at der fortsat kan gives støtte efter egnsteaterreglerne, dvs. med 50 pct. statsrefusion, til teatre i Hovedstadsregionen uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner. Dermed sikres et incitament til at sprede teatrene over hele hovedstadsregionen.

Forslaget har ingen økonomiske konsekvenser for staten, men ændrer fordelingen af finansieringen mellem de kommunale enheder i hovedstadsregionen.

H. FORSKNING OG LABORATORIEVIRKSOMHED

For teaterkunstens udvikling er det vigtigt, at der er mulighed for eksperimenter og forskningsprojekter. Herved tænker vi ikke på forskning i traditionel akademisk forstand, men på en kunstnerisk fordybelse i udvikling af teatrets muligheder, svarende til den virksomhed de kunstneriske læreanstalter kalder 'kunstnerisk udviklingsvirksomhed'. En sådan fordybelse kræver tid, som der ikke altid er plads til i teatrenes produktionsplanlægning. Og eksperimenter kræver villighed til at bruge resurser på en udforskning af nye felter, som ikke nødvendigvis fører til en forestilling, der med held kan præsenteres for publikum.

Det kunne være teaterskolerne, der arbejdede med udforskning og udvikling af nye udtryksformer og teknikker, men skolerne får ikke, som fx musikkonservatorierne, resurser til forskning og kunstnerisk udviklingsarbejde. Derfor er det

først og fremmest det professionelle teatermiljø, der må skabe udviklingen.

De store institutionsteatre har en lovfæstet forpligtelse til 'at udvikle scenekunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer', og vi har ovenfor foreslået, at disse teatre fastlægger nærmere mål for, hvorledes denne forpligtelse opfyldes.

Ifølge teaterloven er det bl.a. Teaterrådets opgave at fremme 'udviklingen af nye teaterformer og anden eksperimenterende virksomhed'. I overensstemmelse hermed støtter rådet udviklingsinitiativer ved de teaterrådsstøttede teatre, men rådet giver efter nugældende praksis ikke supplerende støtte til egnsteatre og små storbyteatre, ligesom rådet ikke kan støtte institutionsteatrene.

Det er imidlertid nødvendigt, at alle teatre i højere grad kan bidrage til udvikling og eksperimenteren. Der er således behov for en målrettet støtte til udvikling og fordybelse, som alle teatre kan få del i.

Vi foreslår, at Teaterrådet får en pulje til kunstnerisk forskning og laboratorievirksomhed, som kan bidrage til dansk teaters udvikling. Puljen finansieres af et bidrag fra teatrene på 0,3 pct. af al statslig teaterstøtte til teatre, hvilket giver en pulje på ca. 2 mio. kr. årligt. Puljen skal kunne søges af alle teatre og teaterfolk. Det er vigtigt at understrege, at oprettelsen af denne pulje ikke reducerer den forpligtelse til egen kunstnerisk udvikling, som påhviler ethvert statsstøttet teater og især institutionsteatrene.

Ordningen medfører ingen merudgifter for det offentlige.

6. Formidlingen: Publikum og arrangørerne

STATUSBESKRIVELSE

Under teaterloven gives der ikke alene støtte til teaterproduktionen. Der gives også støtte til formidlingen af teatret. Formidlingsstøtten gives til publikum og til arrangørerne af turneforestillinger. Målet er at gøre det producerede teater tilgængeligt for det størst mulige publikum. Samtidig er formidlingsstøtten også en indirekte støtte til de producerende teatre, fordi den fremmer teatrenes salg af billetter og forestillinger.

Formidlingen er den del af teaterloven, vi modtog flest kommentarer til under høringen, og den har også lagt beslag på en meget stor del af vores møder. Den omfangsrige diskussion afspejles i dette kapitel, hvor vi vil gøre mere udførligt rede for overvejelserne og de synspunkter, vi har modtaget, end vi har gjort i de øvrige kapitler.

Formidlingen, og dermed efterspørgselen efter teater, støttes under teaterloven primært på to måder:

- Teaterabonnementsordningen
- Refusionsordningen for børneteater og opsøgende teater.

Endvidere findes der nogle andre initiativer for formidling af teater, som har indgået i udvalgets overvejelser:

- Billetnet
 - Teaterforeningerne og andre turnearrangører
 - Garantiordninger for turneteater
 - Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater og dets sekretariat, Teatercentrum, der arbejder med formidling af børneteater.
-

I administrationen af formidlingssystemerne indgår en række forskellige instanser som teaterfællesudvalg, refusionsudvalg, teaterforeninger m.fl. For en beskrivelse af disse, se tekstboks.

Formidlingssystemets administrative instanser

Staten	Staten yder tilskud til amternes billettilskud og refunderer 50 pct. af amter og primærkommuners omkostninger til refusionsberettigede børneteaterforestillinger/opsøgende forestillinger.
Amtsrådene	Amterne yder tilskud til nedbringelse af priserne for billetter, der sælges i abonnement eller til unge. Stationære teatre og teaterforeninger skal godkendes af amtsrådet for at kunne udbyde teaterforestillinger med billettilskud.
Refusionsudvalget	Refusionsudvalget forestår den teaterfaglige godkendelse af de børneteaterforestillinger/opsøgende forestillinger, der bliver refusionsberettigede. Alle teatre, der er produktionsstøttet i henhold til teaterloven, er dog automatisk godkendte. Vurderingen sker ved en række præsentationsarrangementer ('showcases'). Udvalget nedsættes af kulturministeren og består af fem medlemmer, hvoraf Teaterrådet udpeger de tre medlemmer, mens to medlemmer udpeges af UBOT. Teaterrådets sekretariat varetager refusionsudvalgets sekretariatsfunktioner.
UBOT/Teatercentrum	Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater (UBOT) er nedsat af kulturministeren efter indstilling fra BørneTeaterSammenslutningen, Foreningen Af Små Teatre og Danmarks Teaterforeninger. Udvalget indstiller to af medlemmerne til refusionsudvalget og forestår gennem sit sekretariat, Teatercentrum, afholdelse af den årlige børneteaterfestival, showcases samt udgivelse af Den Røde Brochure, indeholdende alle udbudte børneforestillinger, samt Børneteateravisen.
Teaterfællesudvalgene	Hvert amt nedsætter et fællesudvalg bestående af repræsentanter for teaterforeninger og stationære teatre, der af amtet er godkendt til at udbyde teaterforestillinger i henhold til abonnementsordningen. Fællesudvalget kan varetage fælles opgaver vedrørende abonnementsordningens administration.

Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab	DST varetager i hovedstadsområdet godkendelse og administration af billettilskuddet. DST udbyder samlet abonnement til teatre i hovedstadsregionen. Opgaven er planlagt overflyttet til Hovedstadens Udviklingsråd.
Stationære teatre	Kan udbyde deres forestillinger med billettilskud under forudsætning af godkendelse af amtet/DST.
Teaterforeninger	En teaterforening er en forening, hvis medlemmer er teaterabonnenterne. Teaterforeningen arrangerer turnerende teatres optræden i lokalområdet og udbyder billetter hertil i abonnement. Teaterforeningen skal være godkendt af amtet. Teaterforeningerne er organiseret i Danmarks Teaterforeninger, der bl.a. udgiver Den Grønne Brochure, der præsenterer årets turneforestillinger.
Arte	Administrerer billettilskuddet og abonnement i hovedstadsområdet for DST.
Teaterrådets sekretariat	Deltager i organiseringen af showcases.
Teaterrådet	Afgører i tvivlstilfælde, om forestillinger er 'teater i teaterlovens forstand'.

TEATERABONNEMENTSORDNINGEN ELLER BILLETTILSKUDSORDNINGEN

Den landsdækkende teaterabonnementsordning blev oprettet i 1973. Ordningen skulle via et offentligt tilskud pr. solgt billet animere danskerne til at gå mere i teatret. I dag sælges 1.130.000 billetter med tilskud fra abonnementsordningen, hvilket er knap en fjerdedel af de teaterbilletter, der ifølge undersøgelsen Teaterfrekvens 1999 sælges.

Betegnelsen 'abonnementsordningen' kan dog give anledning til begrebsmæssig forvirring. Dels kan et abonnement omfatte forestillinger, der ikke får billettilskud, og derfor er uden for ordningen, dels kan der under ordningen gives tilskud til forestillinger uden for abonnement (ungdomsrabat).

I et forsøg på at klargøre begreberne tales der derfor i det følgende om 'billettilskudsordning', idet det er reglerne for billettilskud, der er kernen i abonnementsordningen. Herved understreges, at tilskud og abonnement ikke nødvendigvis altid følges ad.

Den nuværende billettilskudsordning

Billettilskud kan gives til solgte billetter til forestillinger, der

- Er teater i teaterlovens forstand
- Er godkendt som tilskudsberettigede af amtet
- Er udbudt af en udbyder (teaterforening, stationært teater eller anden udbyder), som er godkendt af amtet som rabatberettiget. Udbyderen skal aflægge regnskab for tilskuddet og kan forpligtes til at tilbagebetale tilskuddet, hvis der opnås overskud.

Det Kongelige Teater er ikke omfattet af ordningen

For at der kan gives tilskud, skal billetterne endvidere være

- købt i abonnement, dvs., at køber har forhåndskøbt billetter til mindst tre forskellige forestillinger, *eller*
- købt i tilslutning til abonnement (rabatkuponer) *eller*
- benyttet af personer under 25 år (ungdomsrabat).

Ordningen finansieres af staten og amterne samt Københavns og Frederiksberg Kommuner. De nærmere regler om ordningen er fastlagt i Kulturministeriets bekendtgørelse om den landsdækkende teaterabonnementsordning (nr. 328 af 27. maj 1991, bilag B). Der var endvidere fastsat regler om abonnementsordningen i hovedstadsregionen i den tidligere bekendtgørelse om Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab (nr. 501 af 26. juni 1991). Efter ændringen af loven om DST arbejdes der på en ny bekendtgørelse, der forventes at ligge færdig ultimo august 1999.

Hvert amt nedsætter et udvalg til at varetage fælles opgaver vedrørende billettilskudsordningens administration. Udvalget består af repræsentanter for de teaterforeninger og stationære teatre, der af amtsrådet er godkendt til at udbyde teaterforestillinger med billettilskud. I hovedstadsregionen administreres billettilskudsordningen for de stationære teatre af Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab

(DST). Disse opgaver overtages pr. 1. juli 2000 af Hovedstadens Udviklingsråd. Staten yder et fast kronetilskud pr. solgt billet, mens amtskommunernes tilskud kan ydes med et fast kronebeløb pr. billet eller med en procentdel af billetprisen. Statens tilskud til den enkelte amtskommune kan højst andrage 50 pct. af amtskommunens tilskud. Statstilskuddet for 1999/2000 er fastsat til 10 kr. pr. billet for rabatkuponer, 20 kr. pr. billet for abonnementsbillet og 30 kr. pr. billet med ungdomsrabat.

Offentlige tilskud til billettilskudsordningen, sæson 1997/98

Mio. kr.	Statstilskud	Amternes tilskud	I alt
DST-området	14,0	18,4	32,4
Øvrige amter	12,6	14,3	26,9
Hele landet	26,6	32,7	59,3

Anm.: Opgørelsen er ekskl. de regionale kulturforsøg.

Kilde: Amtsrådenes regnskaber for abonnementsordningen, sæson 1997/98.

De offentlige tilskud til ordningen er på omkring 60 mio. kr. årligt, hvoraf staten yder lidt under halvdelen, idet nogle amter giver et tilskud, der er væsentligt større end statstilskuddet. Som det ses, går lidt over halvdelen af billettilskuddene til DST-området. Flere af de amter, der giver et større tilskud end statens, har valgt at give en del af tilskuddet på en anden måde end som et rent billettilskud, fx:

- DST bruger ca. 2 mio. kr. årligt til at finansiere en grupperabatordning
- Københavns Amt giver et grundtilskud til hver teaterforening på 28.000 kr.
- Frederiksborg Amt giver efter ansøgning underskudsgaranti til teaterforeningerne
- Fyns Amt giver et supplerende tilskud på 2,75 kr. pr. billet til administration
- Viborg Amt finansierer fællesudgifter til annoncering og administration
- Nordjyllands Amt fordeler det amtslige tilskud efter en fordelingsnøgle, der betyder, at nogle teatre får et betydeligt større tilskud pr. billet end andre.

Billettiskudsordningen, sæson 1997/98

Amt	Statstilskud		Amtstilskud i pct. af statstilskud
DST	13.995	48 %	130 %
Københavns Amt, ekskl. DST	1.209	4 %	130 %
Frederiksborg Amt, ekskl. DST	292	1 %	160 %
Roskilde Amt, ekskl. DST	294	1 %	120 %
Vestsjællands Amt	971	3 %	-
Storstrøms Amt	734	3 %	-
Bornholms Amt	60	0 %	270 %
Fyns Amt	2.489	9 %	100 %
Sønderjyllands Amt	598	2 %	-
Ribe Amt	560	2 %	100 %
Vejle Amt	1.292	4 %	100 %
Ringkjøbing Amt	770	3 %	100 %
Århus Amt	2.566	9 %	100 %
Viborg Amt	761	3 %	-
Nordjylland Amt	2.609	9 %	110 %
I alt	29.165	100 %	-

Anm.: Der er anvendt budgettal (1998) for Vestsjællands, Storstrøms og Sønderjyllands Amter samt Salling-Fjends Kommuner i Viborg Amt, hvor abonnementsordningen er omfattet af de regionale kulturforsøg. Fyns Amts supplerende billettiskud indgår ikke i regnskabet.

Kilde: Abonnementsregnskaber fra amterne samt rammebevillinger for de regionale kulturforsøg.

I hovedstadsregionen er det som nævnt indtil 1. juli 2000 Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab, der administrerer billettiskudsordningen for alle stationære teatre, dvs. også for egnsteatre og små storbyteatre. DST udbød administrationen af billettiskudsordningen i hovedstadsregionen i licitation i 1997. Arte, der har administreret ordningen siden dens oprettelse, vandt licitationen og har derfor aftale om administration af billettiskudssystemet frem til sommeren år 2003.

Det fremgår af Kulturministeriets hidtidige bekendtgørelse om Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab, at DST efter høring af Teaterrådet kan fastsætte retningslinjer for tildeling af billetkøbsstøtte. Den endelige udformning af

den nye bekendtgørelse om DST, der udarbejdes som følge af den seneste lovændring, ventes at foreligge ultimo august. Af DST's retningslinjer for optagelse i billettilskudsordningen i sæson 1999/2000 fremgår bl.a.:

- At der skal være tale om en professionel teaterforestilling i teaterlovens forstand. DST indsender alle ansøgninger om optagelse i billettilskudsordningen til Teaterrådet til udtalelse om, hvorvidt de pågældende forestillinger er teater i teaterlovens forstand.
- At forestillingerne ikke må være børneteater.
- At forestillinger på hverdage skal opføres efter kl. 16 (der er dog en forsøgsordning med tidligere forestillinger).
- At billettilskud gives som garanti. Hvis en forestilling giver overskud, kan DST kræve tilbagebetaling af (en del af) tilskuddet.
- At der ikke gives andre rabatter end de af DST godkendte.

Antallet af solgte billetter under billettilskudsordningen har gennem de senere år været faldende. Antallet af ungdomsbilletter er stabilt, og de udgør dermed en voksende andel af billetter med billettilskud. Abonnementssalget er derimod jævnt faldende, og faldet er relativt større end faldet i det samlede billetsalg til teatre med statslig produktionsstøtte (hvor en sikker tendens ikke synes påvist). Faldet er også større end faldet i teaterforeningernes abonnementssalg, og tilbagegangen kan således ikke alene forklares i teaterforeningernes vigende salg.

Solgte billetter i billettilskudsordningen

1000 billetter	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98
Solgte billetter	1347	1306	1301	1170	1131
Heraf ungdomsbilletter	293	358	390	353	332

Anm.: Fra 1996 indgik abonnementsordningen i nogle af de regionale kulturforsøg. For sæson 1997/98 er opgørelsen af billetter skønsmæssigt korrigeret herfor.

Kilde: Amternes abonnementsregnskaber.

I sæson 1997/98 blev billetterne under billet tilskudsordningen solgt af

Arte	46,8 %
Teaterforeningerne	29,1 %
Landsdelsscenerne	18,4 %
Andre stationære teatre	5,7 %
I alt	100 %

Anm.: De regionale kulturforsøg er ikke medtaget i denne opgørelse.
Kilde: Amternes abonnementsregnskaber.

Billettilskuddet fungerer naturligvis som et tilskud til publikum ved at nedsætte billetprisen. Men det er også et tilskud til teatrene, der får øget deres billetindtjening. Dermed er det også en tilskudsform, der tilgodeser de største teatre med det største publikum, mens små teatre med smalle forestillinger kun modtager et meget lille billettilskud. For nogle teatre, fx Privat Teatret, er billettilskuddet det eneste offentlige tilskud, de modtager. Tabellen nedenunder viser størrelsen af henholdsvis driftstilskud og billettilskud til udvalgte teatre af forskellige typer.

Offentlige tilskud til udvalgte teatre, sæson 1997/98 alternativt 1998

Mio. kr.	Driftstilskud	Billettilskud
Nørrebro Teater, København, DST-teater	11,7	2,9
Det Ny Teater, København, huslejetilskud fra DST	2,2	3,9
London Toast Theatre, København	0	1,1
Privat Teatret, København	0	1,5
Teater FÅR 302, København, lille storbyteater	2,0	0,2
Odense Teater, landsdelsscene	55,1	3,4
Aarhus Teater, landsdelsscene	68,9	3,3
Aalborg Teater, landsdelsscene	36,4	2,8
Jako-Bole Teatret, Aalborg, lille storbyteater	2,4	0,2
Jomfru Ane Teatret, Aalborg, lille storbyteater	4,5	0,3
Vendsyssel Teater, Hjørring, egnsteater	3,2	0,9
Jacob Gade Teatret, Vejle, egnsteater	3,7	0
Team Teatret, Herning, egnsteater	4,3	0,2

Kilde: Abonnementsregnskaber fra amterne, regnskaber fra landsdelsscenerne, Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab, kulturregionerne samt Teaterrådets beretning sæson 98/99.

Synspunkter på billettilskudsordningen

Udvalget har, bl.a. ved høringen den 12. april, modtaget mange synspunkter og forslag om abonnementsordningen. Nogle af disse synspunkter er gengivet nedenfor:

Arte har understreget, at billettilskuddet skal bevares, men at det naturligvis ikke betyder, at ordningen ikke kan gøres bedre end i dag. På abonnementsiden bør det gøres muligt for befolkningen at vælge i det brede udbud på kulturområdet uden hensyn til, om begivenhederne er inden for teaterbillettilskudsordningen. Et abonnement skal fortsat binde kunderne til et bestemt antal oplevelser. Men ikke nødvendigvis inden for den samme lovgivning. Her bør det være muligt lokalt at udfylde rammerne. Arte har fremsat en række konkrete forslag:

- Det Kongelige Teater bør være med i den landsdækkende billettilskudsordning. Der er fra et kundesynspunkt ingen argumentation for de eksisterende forhold.
- Ungdomsrabatten bør forbedres. Ordningen er økonomisk udhulet og opfylder ikke længere den del af det oprindelige formål, som relaterede sig til en erstatning for Skolescenen. En alt for stor del af den unge generation møder ikke teatret hverken via hjemmene eller via skolerne. Det bør være et fast minimum, at alle børn/unge mindst en gang om året møder teatret via skolen. Aldersgrænsen bør endvidere hæves fra 25 til 26 år, som er det mere generelle alderskriterium.
- I provinsen bør de nye musikteatre mv. tænkes ind i den landsdækkende ordning.
- Grupperabatten bør gøres til en lovfæstet del af ordningen, så man tilgodeser det forhold, at mange kun kan komme i teatret i fællesskab med andre, og ikke nødvendigvis tre gange om året. Derfor taler såvel en geografisk som en social og pædagogisk argumentation. Kundens bopæl bør ikke fortsat være afgørende for, om han kan opnå grupperabat.
- Princippet om, at teatrene får fuld kompensation for publikumsrabatterne, bør fastholdes. Det sikrer, at konkurrencen mellem teatrene foregår på et fair grundlag, og det sikrer, at der ikke spekuleres i visse rabatformer frem for andre. Det bør overvejes, om støtten kan gradueres i forhold til billetantallet.
- Tilskud til markedsføring bør igen være en obligatorisk del af ordningen. Det går ikke uden markedsføring i en tid, hvor underholdningsudbudet stiger, og hvor konkurrencen om folks opmærksomhed blandt andet fra de elektroniske medier vokser. Og kvaliteten af indsatsen vil kunne øges gennem et statsligt engagement på området, fx i form af støtte til obligatoriske husstandsomdelinger af abonnementsstilbudet, mener Arte.

Styrelsen for Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab har i december 1998 ansøgt Kulturministeriet om dispensation fra bekendtgørelsen om den landsdækkende abonnementsordning. Ministeriet har valgt at afslå dispensationsansøgningen, bl.a. med henvisning til Teaterudvalgets arbejde. Ansøgningen indeholder følgende punkter:

- Der ansøges om dispensation fra bekendtgørelsens bestemmelse i § 3, stk. 1, således at et teaterabonnement kan bestå af tre forestillinger/koncerter eller lignende, som er udbudt i sæsonmagasinet/kataloget, selv om én eller to af disse forestillinger ikke er optaget i billettilskudsordningen, men ligger uden for. Det er selsagt en forudsætning, at der udelukkende ydes offentlig rabat til den eller de forestilling(er), der er omfattet af billettilskudsordningen
- Der ansøges om dispensation fra samme bestemmelser, således at der må tegnes et begynderabonnement til nye abonnenter på to teaterforestillinger/koncerter
- Der ansøges om dispensation fra samme bestemmelse, således at der må indføres et nyt teaterkort med otte taloner, som ikke er personligt, så der fx kan købes flere billetter til samme forestilling på ét kort og med abonnementsrabat som til det nuværende teaterkort.

Amtsrådsforeningen foreslår, at billettilskudsordningen fuldt ud overgår til amterne. Der skal åbnes mulighed for at differentiere støtten, således at særlige områder, fx ungdomsforestillinger, kan tilgodeses. Det kan overvejes, om man i stedet for fast kronetilskud kan basere billettilskudsstøtten på kontrakter med de enkelte teaterforeninger, der så modtager et rammebeløb, inden for hvilket de skal opfylde visse specificerede mål. Differentiering mellem teaterforeningerne vil åbne mulighed for at give bedre vilkår for små teaterforeninger med stram økonomi, hvor amtet lægger vægt på at fastholde et teatertilbud i et lokalområde. En differentiering af billettilskuddene vil ligeledes kunne styrke unges forbrug af teater, og dermed deres engagement i og fremtidige forbrug af denne kunstform, mener Amtsrådsforeningen.

Danske Teatres Fællesorganisation opfatter billettilskudsordningen som en hjørnesten og en absolut betingelse for dansk teater. Billettilskudsordningen sikrer et bredt udbud, og er et kulturtilskud rettet mod den enkelte borger. Den generelle teaterinteresse stimuleres på denne måde. Billettilskudsordningen er neutral, det vil sige, at den enkelte borger stilles frit i forestillingsvalg, mener fællesorganisationen.

Teater i teaterlovens forstand

Spørgsmålet om, hvilke forestillinger der er professionelt teater i teaterlovens forstand, er centralt i forbindelse med beslutningen om, hvilke forestillinger der kan få billettilskud.

Kulturministeriet har udsendt en vejledning med 'retningslinier for, hvorvidt et arrangement kan udbydes med billettilskud/refusion i henhold til teaterlovens § 24 og § 25.' Af vejledningen fremgår, at skuespil, opera, operette, musical og ballet, herunder ny dans, er teater i teaterlovens forstand, hvis produktionen bæres af professionelle kræfter. Vejledningen fremgår af bilag C. Efter vejledningens punkt 1 er teater i teaterlovens forstand i øvrigt karakteriseret ved,

- at der som grundlag for forestillingen foreligger et manuskript, et dramatisk forløb og/eller et samlende koncept
- at der medvirker professionelle skuespillere, sangere og/eller dansere i forestillingen
- at der, afhængigt af forestillingens karakter, ved dennes produktion deltager instruktør, koreograf, scenograf mv.
- at der i forestillingen indgår sceniske effekter som kostumer, scenografi, lys, lyd mv.

Det påhviler producenter og arrangører at sikre sig, at forestillingerne er i overensstemmelse med den aktuelle opfattelse af begrebet 'teater i teaterlovens forstand'. I tvivlstilfælde høres Teaterrådet, hvis indkredsning af begrebet teaterkunst til enhver tid er afgørende, hvilket DST som allerede nævnt gør for alle forestillinger på stationære teatre i Københavnsområdet. Teaterrådet kan i særlige tilfælde, uanset øvrige krav, godkende en forestilling til optagelse i ordningen, hvis denne må anses for 'på et kunstnerisk professionelt niveau at ville bidrage til teaterkunstens udvikling i Danmark'.

REFUSIONSORDNINGEN

I henhold til teaterlovens § 25 refunderer staten 50 pct. af kommunernes og amtskommunernes udgifter ved køb af refusionsgodkendte forestillinger af børneteater og opsøgende teater. Der kan være tale om refusion til

- køb af forestillinger
- tilskud til køb af billetter
- tilskud til foreninger (fx teaterforeninger), institutioner mv. til dækning af udgifter ved køb af forestillinger.

Købsrefusion gives til forestillinger, der

- er teater i teaterlovens forstand
- er produceret af et statsstøttet teater *eller* er godkendt af refusionsudvalget
- købes af en kommune/et amt *eller* købes af en teaterforening, en institution eller tilsvarende, som har fået et kommunalt/amtsligt tilskud til det.

For at få refusion skal forestillingerne endvidere enten

- være produceret for børn under 16 år *eller*
- opføres på et sted, hvor publikum normalt ikke kommer for at se teater.

I 1998 blev der udbetalt 16,5 mio. i statsrefusion til kommuner og amter samt til regionale kulturforsøg, der omfattede refusionsordningen. På finansloven for 1999 er der afsat 17,6 mio. kr. til statsrefusion under denne ordning, herunder 4,3 mio. kr. til refusioner under de regionale kulturforsøg. Den geografiske variation i anvendelsen af refusionsordningen er betydelig.

Reglerne om refusionsordningen er fastsat i Kulturministeriets bekendtgørelse (nr. 171 af 26. februar 1997, bilag B). Teatre med statslig produktionsstøtte, dvs. de store institutionsteatre, egnsteatre, små storbyteatre, RBOT-teatre eller teaterrådsstøttede teatre, er automatisk godkendt til refusion. Køb af øvrige forestillinger gives der kun refusion for, hvis forestillingerne kan godkendes ud fra en kvalitativ vurdering. Denne vurdering foretages af et refusionsudvalg, der er udpeget af Teaterrådet og Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater. Vurderingen foretages normalt ved, at refusionsudvalget overværer forestillingen ved en såkaldt

Børneteaterrefusion 1997, udbetalt 1998

	1.000 kr.	Pct.
Frederiksberg Kommune	70	0
Københavns Kommune	604	4
Københavns Amt	2.202	13
Frederiksborg Amt	1.430	9
Roskilde Amt	757	5
Vestsjællands Amt	886	5
Storstrøms Amt	904	5
Bornholms Amt	63	0
Fyns Amt	1.473	9
Sønderjyllands Amt	773	5
Ribe Amt	766	5
Vejle Amt	1.140	7
Ringkjøbing Amt	859	5
Århus Amt	3.054	18
Viborg Amt	793	5
Nordjyllands Amt	974	6
I alt	16.748	100

Anm.: Fra 1996 har refusionsordningen indgået i nogle af de kulturregionale forsøg. For Vestsjællands og Storstrøms Amter, Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Salling-Fjends Kommuner i Viborg Amt og Århus Kommune i Århus Amt er budgettal (1998) således anvendt.

Kilder: Teaterrådet, Regnskab for refusionsordningen samt rammebevillinger for de regionale kulturforsøg.

showcase, der afholdes flere gange årligt. Det er ikke altid tidsmæssigt muligt at vurdere en forestilling, inden den udbydes til salg, og udvalget kan vælge at lade vurderingen ske alene på baggrund af skriftligt materiale. Refusionsudvalgets godkendelse skal sikre, at der er tale om teater af professionel standard. I vurderingen lægger udvalget således mere vægt på forestillingernes håndværksmæssige kvalitet, end på at de er kunst. Hvis refusionsudvalget finder anledning til at betvivle, at en forestilling er 'teater i teaterlovens forstand', forelægges spørgsmålet for Teaterrådet, der træffer en afgørelse.

Kvalitetsgodkendelsen er en nyskabelse fra den seneste revision af teaterloven i 1996. Tidligere var der refusionsgodkendte forestillinger, som havde et meget ringe professionelt niveau. Det anså man ikke for rimeligt i

forhold til brugerne, der ofte betragtede refusionsgodkendelsen som et kvalitetsstempel. Lidt over halvdelen af de forestillinger, der har været på showcase, er blevet nægtet refusionsgodkendelse. Godkendelsesproceduren er således ikke kun en formalitet; der sker en reel selektion ud fra kvalitative kriterier. Det skaber i sagens natur debat om ordningen, og det er ikke overraskende, at der fra forskellig side har været kritik af udvalgets vurderinger – især fra teatre, der er dumpet ved bedømmelsen.

Refusionsordningen omfatter både børneteater og opsøgende (voksen)teater. Ved opsøgende teater forstås ifølge bekendtgørelsen 'teater, der opføres på steder som skoler, børneinstitutioner, biblioteker, arbejdspladser etc., hvor publikum kommer af andre grunde end for at se teater.' Opsøgende voksenteatre benytter kun ordningen i meget begrænset omfang. Der har hidtil ikke været opsøgende teater på showcase.

Teaterforeningerne har et stort udbud af børneteaterforestillinger. En del af disse forestillinger støttes under refusionsordningen på den måde, at teaterforeningen får et refusionsberettiget kommunalt tilskud til køb af børneteaterforestillinger. I andre tilfælde støttes teaterforeningernes børne- og ungdomsforestillinger under billettilskudsordningen, idet børneteater i abonnement er godkendt af det pågældende amt. Uanset, hvilken formidlingsstøtte der opnås, er den godkendt af amt/kommune. En børneforestilling med 100 tilskuere vil kunne få tilskud på 6.000 kr., såfremt alle tilskuere er under 25 år, under billettilskudsordningen. Hvis forestillingen koster 12.000 kr., vil den få et tilsvarende tilskud under refusionsordningen.

Forholdet mellem billettilskudsordningen og refusionsordningen

	Billettilskudsordningen	Refusionsordningen
Hvilke forestillinger?	Alt teater (dog kun børneteater i få amter)	Børneteater og opsøgende teater
Kvalitetskrav?	Nej. Forestillingerne skal være professionelle og godkendt af amtet/Teaterrådet	Teatre, der ikke er statsstøttede, bedømmes af refusionsudvalget
Hvem afgør, hvad der er teater?	Teaterrådet	Teaterrådet
Hvem støtter?	Staten og amterne	Staten (hvis kommunen eller amtet finansierer)
Støttens størrelse	Et kronebeløb pr. billet: 40 – 60 kr.	50 pct. af forestillingsprisen
Hvilke arrangører?	Som hovedregel: Teaterforeninger og stationære teatre	Kommunale institutioner samt foreninger, institutioner mv., som får kommunale tilskud

Det ville være nyttigt at få oplyst, hvor mange opførelser der støttes under ordningen, hvor mange børn der overværer disse opførelser, samt forestillingernes fordeling på kommunale institutioner, andre institutioner og teaterforeninger – men der foreligger desværre ingen statistiske oplysninger om aktiviteten under refusionsordningen.

BILLETNET

Billetnet er et landsdækkende billetsalgssystem, der udbyder billetter til kultur- og sportsbegivenheder. Kunden betaler et gebyr på 10 kr. pr. billet, uanset antallet af købte billetter. Salgsstederne er typisk posthuse, teatre og turistkontorer. Billetter kan bestilles på salgsstederne eller centralt, hvorefter bestilte billetter kan afhentes på et vilkårligt salgssted. Teatrene betaler gebyr til Billetnet både for oprettelse, daglig drift og pr. billet.

Systemet udbredes til stadigt flere kultur- og sportsbegivenheder, men udbredelsen er ikke jævnt fordelt over landet. I det storkøbenhavnske område er dækningen således meget større end fx i Nordjylland, hvor Billetnet er sjældent anvendt.

Billetnet har eksisteret som en del af Arte siden 1991, og i 1993 indgik man en aftale om DST-teatrenes tilknytning til Billetnet. Siden 1994 har billetsalget fungeret som i dag, hvor billetterne kan afhentes på posthuse og salgssteder langt fra det teater eller den fodboldkamp, man køber billet til. Billetnet er siden 1998 et selvstændigt aktieselskab med Arte og PostDanmark som hovedaktionærer.

TEATERFORENINGERNE OG ANDRE TURNEARRANGØRER

Uden for hovedstaden er teaterforeningerne en meget vigtig formidler. Ved siden af de stationære teatre, landsdelsscener, egnsteatre og små storbyteatre kan teaterforeninger godkendes som udbydere af forestillinger med billettillskud. Nogle af de store kulturhuse udbyder turneforestillinger under billettillskudsordningen, idet de har status som teaterforeninger.

En teaterforening er en forening, hvis medlemmer er abonnenterne. Teaterforeningerne er således som alle andre foreninger afhængige af ulønnede ildsjæle, der vil løfte bestyrelsesopgaven. Denne opgave består for teaterforeningerne i at indkøbe turneforestillinger, markedsføre det lokale abonnementsudbud og senere også løssalgsmuligheden, at organisere den praktiske gennemførelse lokalt (lokaler, slæben materiel, stole, løssalg etc.) samt endelig at administrere selve bil-

lettilskudsordningen over for amtet. De 76 teaterforeninger er fordelt ud over landet, som det ses af figur 2, side 29. Tilsammen distribuerede de i sæson 1997/98 140.936 billetter til børneforestillinger og 353.708 billetter til voksenforestillinger. De enkelte teaterforeninger har højst forskellige vilkår, både i forhold til lokaler til forestillingerne og lokal økonomisk støtte, der kan supplere billetindtægterne. Deres kvantitative succes i området er også yderst forskellig, ligesom deres engagement i børneforestillinger varierer.

Foreningerne er sluttet sammen i Danmarks Teaterforeninger, der varetager deres interesser og yder service og rådgivning til teaterforeningerne, kommuner og andre. Danmarks Teaterforeninger administrerer desuden en garantiordning (se nedenfor), arrangerer et årligt teaterseminar og udgiver statistisk materiale samt Den Grønne Brochure, der indeholder de fleste af en sæsons udbudte turneforestillinger. På finansloven er der afsat 0,8 mio. kr. til tilskud til centrale organisationer af publikum (teaterlovens § 24, stk. 4), der går til Danmarks Teaterforeninger (385.000 kr.) og Sydslesvigs Forening (444.000).

I årsrapport 98 giver Danmarks Teaterforeninger tre bud på hovedkrav til en kommende teaterlov:

1. Abonnementsmuligheden med medlemsrabat skal fastholdes. Turneforestillinger i teaterforeningerne opføres normalt kun én gang hvert sted. Almindelig markedsføring er derfor ikke mulig, og man er helt afhængig af abonnenternes forhåndsbestillinger
 2. Der må sikres et ordentligt kvalitativt og kvantitativt udbud af teaterforestillinger, ikke mindst af de forestillinger, der er rygraden i teaterforeningernes repertoire, og som gennem medlemskabet trækker tilskuere også til smallere forestillinger.
 3. Der må sikres et lovbundet tilskud til teaterforeningerne, der er en slags åben scene, ikke mindst til markedsføring af de mindre publikumsattraktive forestillinger.
-

Geografisk fordeling af teaterforeningernes aktivitet, sæson 1997/98

Amt	Antal foreninger	Antal voksenbilletter	Antal børnebilletter	Børneforestillingernes andel af foreningernes virke i pct.	Billetter i forhold til befolkning i pct.
Københavns Amt	12	45.327	10.072	18	5
Frederiksborg Amt	5	14.130	24.632	64	11
Roskilde Amt	4	10.594	2.564	19	6
Vestsjællands Amt	7	35.259	20.365	37	19
Storstrøms Amt	7	28.166	7.445	21	14
Bornholms Amt	1	2.000	0	0	4
Fyns Amt	6	21.048	8.264	28	6
Sønderjyllands Amt	6	25.061	767	3	10
Ribe Amt	4	22.443	1.215	5	11
Vejle Amt	4	44.474	14.475	25	17
Ringkøbing Amt	6	35.788	19.065	35	20
Århus Amt	5	19.857	1.038	5	3
Viborg Amt	4	19.949	24.021	55	19
Nordjyllands Amt	4	25.334	2.922	10	6
Sydslesvigs Amt	1	4.278	4.091	49	
I alt	76	353.708	140.936	28	

Kilde: Danmarks Teaterforeningers Rapport 98.

GARANTIFONDE FOR TURNETEATER

Teaterrådet anvendte i 1999/2000 2 mio. kr. til en garantifond for voksenturneteater, hvoraf den ene million er en bevilling fra tipsmidlerne. Garantifonden, der som forsøg har eksisteret siden februar 97, anvendes som sikkerhedsnet under de teaterforeninger og andre arrangører, der vover at satse på forestillinger, der kan opfattes som 'smalle' i forhold til et traditionelt teaterpublikum. Formålet med garantifonden har været at forny turnerepertoiret og ikke mindst at styrke danse-teatrets mulighed for at turnere. Ifølge evaluering foretaget af Teaterrådet, Foreningen Af Små Teatre og Danmarks Teaterforeninger er dette lykkedes.

Også Danmarks Teaterforeninger har en garantiordning, der imidlertid forsvinder ved slutningen af sæson 1999/2000. Ordningen har været finansieret af private donatorer, og midlerne er sluppet op. Der gives underskudsgaranti på maks. 5.000 kr. pr. opførelse til de teaterforeninger, der køber forestillinger under ordningen. Under de regionale kulturforsøg har Vestsjællands Amt oprettet sin egen udviklingspulje for teaterforeningerne til bl.a. dækning af risiko ved forestillinger, der ikke på forhånd har stor publikumsappeal. Puljen er finansieret ved, at der er taget 4 kr. fra billettilskuddet til Teaterforeningerne, og ved at amtet supplerer med et tilsvarende beløb.

UDVALGET FOR BØRNETEATER OG OPSØGENDE TEATER (UBOT)

Staten yder et tilskud på 1,6 mio. kr. til Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater. Udvalget består af tre medlemmer, der udpeges af kulturministeren efter indstilling af Børneteatersammenslutningen, Foreningen af Små Teatre og Danmarks Teaterforeninger, hvis medlem repræsenterer brugerne. Udvalget indstiller to af medlemmerne til refusionsudvalget og driver Teatercentrum, der

- er sekretariat for UBOT
- forestår afholdelse af den årlige børneteaterfestival
- udgiver en årlig samlet repertoireoversigt, Den Røde Brochure
- udgiver Børneteateravisen fire gange årligt
- forestår afholdelse af showcases
- er serviceorgan for teatrene og deres brugere
- arrangerer seminarer og konferencer
- er sekretariat for DANSK ASSITEJ, den danske afdeling af den internationale børneteaterorganisation ASSITEJ (Association Internationale du Théâtre pour l'Enfance et la Jeunesse) – organisation tilknyttet Unesco.

TEATERUDVALGETS OVERVEJELSER OM FORMIDLING

Den offentlige støtte til teaterformidling skal især tilgodese følgende formål:

- At understrege, at teaterformidling vedrører professionelt teater, der ikke kan overleve på markedets vilkår. Dette rejser spørgsmålet om, hvilke forestillinger der skal kunne få formidlingstilskud.
- Særligt at styrke børns og unges adgang til og interesse for teatret.
- At give teatrene mulighed for forhåndssalg og at fremme teatrenes billetsalg i almindelighed. Det har stor betydning for teatrene at kunne sælge billetter, før sæsonen begynder – ikke mindst for turnearrangører. Herved får teatrene og arrangørerne et sikrere grundlag for planlægning og produktion.
- At styrke teaterinteressen hos publikum med fokus på det teater, der ikke kan overleve på markedets vilkår.
- At understrege amternes ansvar for teaterformidlingen uden for Storkøbenhavn.
- At styrke formidlingen af teatret i de dele af landet, hvor der er få stationære teatre.
- At styrke dansk teaters position i udlandet og sikre det danske publikum gode internationale teateroplevelser her i landet.

Udvalgets overvejelser og forslag er nærmere beskrevet i det følgende.

HVILKE FORESTILLINGER SKAL KUNNE FÅ TILSKUD?

Vi har drøftet problematikken om, hvilke forestillinger der skal kunne modtage billettilskud og børneteaterrefusion. Vi finder, at tilskuddene fortsat bør begrænses til forestillinger, der kan siges at være teater i egentlig forstand. Man bør fastholde, at formålet med formidlingstilskuddene er at støtte teaterkunsten, og først og fremmest den teaterkunst, der ikke kan overleve på markedets vilkår. Derfor bør forestillinger inden for genrer, der normalt kan leve på kommercielle vilkår, ikke få støtte.

Der er således fortsat behov for at begrænse formidlingstilskuddene til forestillinger, der er 'teater i teaterlovens forstand'. Men det bør ikke være sådan, at Teaterrådet skal tage stilling til hver enkelt forestilling, der ønskes udbudt med formidlingstilskud. Det skal i stedet være amtet eller i Storkøbenhavn Hovedstadens Udviklingsråd, der godkender forestillingen. Teaterrådet kan spørges i tvivlstilfælde.

De gældende vejledende retningslinjer for, hvad der er teater i teaterlovens forstand, bør ophæves, og erstattes af mere simple retningslinjer.

Ud fra det enkle princip, at teatre producerer teater, foreslår vi, at forestillinger produceret af teatre, der modtager driftstilskud under teaterloven (institutionsteatrene, egnsteatre, små storbyteatre og teaterrådsstøttede teatre), på forhånd anses for egentligt teater. Såfremt nogle af disse teatre skulle anvende deres driftstilskud til at producere forestillinger, som falder uden for teaterbegrebet, bør det være et anliggende mellem det pågældende teater og dets tilskudsydere. Tilsvarende bør andre forestillinger, der har modtaget produktionstilskud fra Teaterrådet, betragtes som egentligt teater.

Tilbage bliver de forestillinger, som er produceret uden støtte under teaterloven, og som ønskes godkendt til formidlingsstøtte. Disse forestillinger vurderes således:

- Forestillingen og udbyderen skal, som det i gældende regler forlanges, være godkendt af amtet/DST.
- Forestillingen skal være professionel scenekunst, herunder skuespil, musikdramatik, danseteater, performanceteater eller kabaret. Professionel optræden inden for genrer, der normalt ikke modtager støtte under teaterloven, skal ikke kunne godkendes. Som eksempler på forestillinger, der ikke kan godkendes, kan nævnes sommerrevyer, folkløse shows og rene musikarrangementer. Børneteaterforestillinger, der ikke er refusionsgodkendte, kan ikke godkendes.
- Refusion af køb af børneteaterforestillinger skal som hidtil kunne gives til forestillinger, som enten er produceret med støtte under teaterloven, eller som er godkendt som professionel scenekunst af refusionsudvalget. Professionelt teater for børn bør undtagelsesvis kunne omfatte forestillinger med mindre indslag af andre sceniske former af ikke-kommerciel art. Således kan en teaterforestilling for børn tænkes at indeholde fx artistiske indslag, som ikke bør forhindre refusion. Den rene artistforestilling bør derimod ikke refusionsgodkendes. Vi ønsker således at opbløde refusionsordningens regler, fordi børnenes møde med den levende scenekunst er afgørende, og de andre former for scenekunst, der her kan komme på tale, har ikke kommerciel karakter.

FORMIDLINGEN AF TEATER FOR BØRN OG UNGE

Det er en vigtig målsætning at styrke børns og unges adgang til og interesse for teatret. Derfor er det afgørende vigtigt at fastholde ungdomsrabatten og tilskuddet til kommunale institutioners mv. køb af børneteater. Disse ordninger må tilrettelægges sådan, at de giver de bedst mulige resultater, både med hensyn til salg af forestillinger for børn og unge og med hensyn til antallet af børn og unge, der kommer i teater.

Refusionsordningen kan betragtes som en publikumsstøtteordning for børne- og ungdomsteater. Hovedformålet er at give børn og unge mulighed for at opleve teater i skoler, daginstitutioner eller andre steder, hvor de færdes i deres hverdag. Ordningen giver kommunerne et incitament til at støtte indkøbet af refusionsberettigede forestillinger, og i børneteatrene opleves ordningen som meget vigtig for efterspørgslen efter forestillinger. Den kvalitetskontrol, der foretages af refusionsudvalget, er vigtig, fordi den giver et signal om, hvor bundgrænsen for, hvad der er støtteværdigt, ligger. Derfor skal refusionsgodkendelsen opretholdes.

Det kan virke inkonsekvent at fastholde et krav om en kvalitativ godkendelse af børneteaterforestillinger, som skal have tilskud, når der ikke stilles tilsvarende krav til voksenteaterforestillinger, der støttes under billettilskudsordningen. Men der er den vigtige forskel, at voksenteaterforestillinger, der udbydes under billettilskudsordningen, udbydes af professionelle arrangører, og oftest er produktionerne af et omfang, der i sig selv kræver en høj grad af professionalisme. Mange børneteaterforestillinger er imidlertid små forestillinger med få medvirkende og et minimum af udstyr, som ikke nødvendigvis kræver en professionel organisation. Derfor er der et udbud af børneteater på et uprofessionelt niveau, som man stort set ikke kender fra voksenteatret. Og derfor er det nødvendigt med en særlig kvalitetskontrol for børneteaterforestillinger.

Vi foreslår, at refusionsordningen opretholdes. Reglerne og praksis for refusionsgodkendelsen skal tilrettelægges sådan, at den fungerer smidigt og ubureaukratisk over for teatrene, og sådan, at teatrene så vidt muligt kan få vurderet deres forestillinger, inden de udbydes til salg, uanset hvornår forestillingerne produceres.

Det bør understreges i bekendtgørelsen, at refusionsudvalget ud fra en vurdering af det enkelte teaters professionelle niveau kan godkende et teater som refusionsberettiget i en periode, sådan at teatret i den pågældende periode ikke skal have de enkelte forestillinger godkendt.

Vi lægger stor vægt på, at ungdomsrabatten opretholdes, for den har stor betydning for de unges teaterbesøg. Hvis der kan findes finansiering til det, så vi gerne ungdomsrabatten forhøjet.

Reglerne om refusion til børneteater og om billettilskud til ungdomsbilletter bør udformes sådan, at der ikke er overlapninger, der medfører utilsigtede merudgifter, eller de på anden måde er uhensigtsmæssige.

TILSKUD TIL ABONNEMENTSBILLETTER

Abonnementsordningen har to formål: Den skal udbrede teatret til et større publikum ved at sænke priserne, og mindst lige så vigtigt er, at den skal give teatrene og teaterforeningerne mulighed for at sælge billetter i abonnement, dvs. før sæsonen begynder.

Det skal understreges, at billettilskuddet ikke er nogen nødvendig forudsætning for abonnementsalg. Teatrene har en betydelig økonomisk interesse i at kunne sælge billetter i abonnement. Hvis der ikke var noget billettilskud, ville de fleste teatre sandsynligvis selv blive nødt til finansiere og tilrettelægge de fornødne abonnementsordninger.

Det er vores hovedsynspunkt, at det er det enkelte teaters kunstneriske ledelse, der har det kunstneriske ansvar for teatrets virksomhed. Derfor skal den offentlige støtte til teaterproduktion så vidt muligt stilles til rådighed for teaterledelserne til teatervirksomhed.

Abonnementsrabattens betydning for teaterpublikummet har derfor været diskuteret. Det har som nævnt stor betydning for teatrene at kunne sælge billetter i abonnement, men det kan forekomme mere tvivlsomt, hvor stor betydning billettilskuddet har for publikum. Hvis billettilskuddet til abonnementsbilletterne blev afskaffet, og teatrene selv skulle finansiere en abonnementsrabat på 40 kr., ville tabet af tilskud til abonnementsbilletterne skulle hentes ind via det samlede billet salg. Billetpriserne ville derfor i gennemsnit skulle hæves med ca. 20 kr. inkl. moms. For de forestillinger, hvor en meget stor del af billetterne sælges i abonnement, typisk forestillinger med meget stor publikumsappeal, ville prisforhøjelsen nærme sig de 40 kr., mens fx de mere smalle danseforestillinger, der måske primært sælges i løssalg til et ungt publikum, næppe vil behøve at hæve billetprisen. En sådan afskaffelse af billettilskuddet ville imidlertid betyde relativt store prisforhøjelser for de teatre og turnearrangører, som har et stort abonnementsalg. Dette gælder for teaterforeningernes forestillinger.

Vi finder derfor, at billettilskuddet til abonnementsbilletter bør opretholdes for at understøtte publikumsinteressen for det teater, der ikke let sælger sig selv. Vi finder det dog tvivlsomt, om det har væsentlig salgsfremmende betydning at tilbyde en abonnementsrabat på 40 kr. på de dyrere billetter til over 250 kr. Disse dyre billetter vedrører oftest de helt store opsætninger med stor publikumsappeal og ofte et meget stort abonnementssalg. Det er desuden svært at finde en teaterpolitisk begrundelse for at give offentlig støtte til en relativt beskedne rabat på billetter, der normalt er lette at sælge.

Vi foreslår derfor, at billettilskuddet til de dyreste billetter med en pristalsreguleret pris over 250 kr. fjernes. Teatret kan herefter enten selv finansiere abonnementsrabatten på disse billetter, eller billetterne kan sælges i abonnement uden rabat, hvilket kan begrundes med, at der er tale om forestillinger, der typisk tiltrækker et meget stort abonnementssalg.

Med denne begrænsning bortfalder behovet for at kræve tilbagebetaling af billettilskudsstøtte i de tilfælde, hvor en forestilling giver overskud. Vi kender ikke til, at dette tilbagebetalingskrav er blevet effektueret, og vi vurderer, at dette krav i realiteten er ret teoretisk.

Oplysninger fra Arte viser, at der i indeværende sæson i hovedstadsregionen er 10 forestillinger med billetpriser over 250 kr. Hertil kommer, at der er enkelte forestillinger i provinsen på dette niveau. Hvis billetter over 250 kr. ikke havde fået billettilskud i år, ville besparelsen have været ca. 8 mio. kr.

Endelig mener vi, teaterledelserne bør have frihed til at tilrettelægge en prispolitik, der giver det størst mulige billetsalg. De bør således frit kunne give rabatter ud over billettilskud og abonnementsrabatter, hvis dette kan fremme salget, og det er uhensigtsmæssigt, at teatrene i Storkøbenhavn efter DST-reglerne ikke kan give fx grupperabatter efter eget ønske.

ABONNEMENTETS UDFORMNING

Vi har overvejet, hvilke krav der skal stilles til et abonnement, for at det kan udløse billettilskud. Vi har i den forbindelse drøftet de forslag til ændring af kravene til et tilskudsberettiget teaterabonnement, som Arte og DST's styrelse har fremført. Forslaget om, at én af tre forestillinger kunne være andet end teater, eller at abonnement kunne bestå af kun to forestillinger, har været diskuteret. Vi kan ikke anbefale dette, da det vil kunne føre til et faldende salg af teaterbilletter. Vi er opmærksomme på, at DST finder, at man vil kunne øge salget, hvis en eller to af

de tre obligatoriske abonnementsforestillinger kan være andet end teaterforestillinger, eller hvis der bliver mulighed for begynderabonnement med kun to forestillinger. Det er imidlertid vores vurdering, at dette muligvis kan føre til større billet salg, men i så fald på bekostning af billetsalget til de egentlige teaterforestillinger. Derfor kan vi ikke anbefale DST's forslag.

Vi understreger, at fastholdelsen af kravet om tre abonnementsforestillinger ikke forhindrer:

- At en eller flere af de valgte tre forestillinger kan være forestillinger, hvor der efter 250 kr.-reglen ikke gives billettilskud.
- At amterne eller Hovedstadens Udviklingsråd kan vælge at udbyde abonnementer som teaterkort med et antal klip til forestillinger efter køberens eget valg, hvis kortet anvendes til køb af billetter fra mindst tre forskellige forestillinger. Er dette krav opfyldt, er der intet i vejen for, at der på teaterkort købes mere end én billet pr. forestilling.
- At amterne eller Hovedstadens Udviklingsråd kan vælge at lade forestillinger, der ikke er teater, indgå i abonnement uden billettilskud som supplement til de tre obligatoriske forestillinger.

Ideelt burde man, uanset hvor i landet man bor, kunne tegne et landsdækkende teaterabonnement med fx en forestilling i den lokale teaterforening, en forestilling på Odense Teater og en forestilling på Betty Nansen Teatret i København. Dette forudsætter, at publikum før sæsonens start kan få et samlet overblik over teaterudbuddet i hele landet, og at der er praktisk mulighed for at tegne et abonnement på tværs af udbyderne.

Vi har overvejet, om Det Kongelige Teater af hensyn til publikum skal med i billettilskudsordningen. Der er med den gældende lov ingen lovmæssig hindring for, at teatret kommer ind under ordningen. Det Kongelige Teater har i dag en abonnementsordning med en rabat, som teatret selv finansierer, og som giver teatret og dets publikum de fordele, der er knyttet til abonnement. Det er muligt under et Arte-abonnement at vælge visse af Det Kongelige Teaters forestillinger. Vi finder, at det kunne være ønskeligt med et tættere samarbejde mellem Det Kongelige Teater og den landsdækkende abonnementsordning for at give publikum bedre muligheder for at vælge forestillinger på nationalscenen som del af et almindeligt abonnement.

Vi finder, at man bør fastholde, at billettilskud til abonnementsbilletter skal kræve et abonnement, der som minimum skal omfatte mindst tre forestillinger som er 'teater i teaterlovens forstand'.

Vi finder ikke, at mulighederne for et landsdækkende abonnement kan fremmes ved ændring af reglerne for billettilskudsordningen, men påpeger, at det er tilladt efter de gældende regler at vælge et abonnement med tre forestillinger fra teatre i tre forskellige byer. Det er op til administratorerne af billettilskudsordningen at sørge for, at dette også kan lade sig gøre i praksis. Vi vil her opfordre til, at man forsøgsvis etablerer en sådan praksis enten inden for et amt eller i samarbejde mellem to eller flere amter.

Vi finder ikke, der er grund til at inddrage Det Kongelige Teater under billettilskudsordningens regler. Da Det Kongelige Teaters abonnementsordning er finansieret af statens tilskud til teatret, er der ikke grund til, at teatret skulle modtage billettilskud under den landsdækkende billettilskudsordning.

BILLETNET

Det er vores opfattelse, at Billetnet har gjort det væsentligt nemmere for publikum at købe løssalgsbilletter til de teatre, der er med i ordningen, og at det vil øge teatrets tilgængelighed for publikum, og dermed også billetsalget, hvis alle statsstøttede teatre kommer med i Billetnet.

Men det må sikres, at tilslutning til Billetnet kan ske på økonomiske vilkår, der er rimelige og realistiske for teatrene. Der kan være risiko for, at Billetnet udvikler sig til et reelt monopol på løssalg af teaterbilletter, som i kraft af høje gebyrer (for teatrene) gør det vanskeligt for små eller nye teatre at kunne sælge billetter i løssalg i væsentligere omfang.

AMTERNES ROLLE

Der er knyttet mange lokale interesser til både tilvejebringelsen af et tilstrækkeligt udbud af teater og styrkelsen af efterspørgslen i alle aldersgrupper. Vi ser det derfor som naturligt, at amterne spiller en stærk rolle på begge områder. Kulturministeriet kan evt. bruge de frivillige kulturaftaler, som man planlægger at indgå med bl.a. flere amter, til at understøtte dette. Vi har derfor allerede foreslået et amtsligt engagement i turneproduktionen, og vi har en række forslag, der skal styrke amternes engagement i den lokale teaterformidling:

- Vi foreslår, at amterne får mulighed for at supplere teaterfællesudvalget med teaterfagkyndige personer, der er uafhængige af udbydere i amtet. Teaterfællesudvalget bør i øvrigt fortsat sammensættes af repræsentanter for de udbydere, der er godkendt under billettilskudsordningen i amtet, og amtet kan fortsat vælge at supplere disse med repræsentanter for amtskommunen og/eller repræsentanter for organisationer, der gennemfører teateraktiviteter over amtsgrænserne.
- Vi foreslår, at amterne efter indstilling fra teaterfællesudvalget får mulighed for at godkende andre billettilskudsudbydere end teaterforeninger og stationære teatre, hvis det kan være med til at fremme et kvalitativt teaterudbud i amtet. Flere udbydere vil kunne medvirke til at skabe et større og mere varieret udbud af turneteater, ikke mindst i de amter, hvor tilbudene i dag er få eller ensidige.
- Vi finder, at garantiordninger er et godt instrument til at give teaterforeningerne og andre turnearrangører mulighed for at tilbyde et mindre forudsigteligt repertoire. Vi foreslår derfor, at amterne får mulighed for efter indstilling fra teaterfællesudvalget at anvende en del af billettilskuddet til en udviklings- og garantipulje for turnearrangører, der er godkendt som udbydere under billettilskudsordningen, fx efter samme model som den Vestsjælland anvender i dag.
- I forbindelse med frivillige kulturaftaler kunne Kulturministeriet efter rådgivning fra Teaterrådet indgå aftale med amter om en særlig regional formidlingsindsats for teatret. Det kunne fx være en særlig indsats for teater i børnenes institutioner, forsøg med nye markedsføringsinitiativer eller forsøg med teater-/dansekonsulenter. En teaterkonsulent tænkes at råde over en bevilling til særlige initiativer og på baggrund af solidt kendskab til områdets teatre og teaterforeninger at igangsætte aktiviteter og formidle samarbejder, koproduktioner, turneer m.m. både inden for og på tværs af amtsgrænser.

TURNEARRANGØRERNE

Med ovenstående forslag om amternes rolle har vi allerede fremført flere af turneteaterovervejelserne. Vi må desuden henvise til vores forslag om et nyt turneteater, der både producerer og indkøber stationære teatres forestillinger til turne. Dette forslag er beskrevet i kapitel 4.

Teaterforeningerne og andre turnearrangører bliver i dag kun støttet af billettilskudsordningen, og dette fremmer ikke et mere kvalitativt og eksperimenterende repertoire. Turnemarkedsføring er særlig vanskelig, fordi forestillingen ofte kun spilles en gang på en lokalitet. Anmeldelser, tiden og rygtet har derfor lille effekt. Derfor bør turnearrangørerne have en støtte til formidling, som ikke er afhængig af billetsalget.

Vi foreslår, at alle turnearrangører, som er godkendt under billettilskudsordningen, får et formidlingstilskud på 3.000 kr. pr. forestilling, finansieret af staten og amterne. Ved antallet af forestillinger forstås her det antal forskellige produktioner, en turnearranger tager på programmet i en given sæson, uanset antallet af opførelser. Den samlede udgift skønnes at blive ca. 2 mio. kr.

Det er vigtigt, at reglerne for dette turnetilskud udformes, så det tilfalder egentlig turnevirksomhed, hvor forestillingen højst spilles 1-3 gange hos arrangøren – i modsætning til åbne sceners aktiviteter, hvor den besøgende teaterproducent har et helt normalt forstillingsforløb på fx nogle uger og derfor kan benytte normale markedsføringsmetoder.

INTERNATIONAL FORMIDLING

Gennem årene er der i teaterkredse med jævne mellemrum formuleret behovet for et teaterinformationscenter i lighed med musikens MIC og litteraturens LIC.

Kravene til en sådan institution har været varierende: fra eksportfremme til teaterstatistik. Men det er tydeligt, at der udtrykkes ønske om en form for sekretariat, der skal håndtere informations- og formidlingspørgsmål.

Flere eksisterende institutioner og organisationer dækker allerede forskellige sider af teaterinformationen og -formidlingen. Som eksempler kan nævnes:

- TEATERCENTRUM – Sekretariat for Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater med opgaver som bl.a. omfatter udgivelse af Børneteateravisen, Den Røde Brochure og arrangement af Børneteaterfestivalen.
- DITITU – Dansk ITI (International Theatre Institute) og Dansk Teater Union. Samarbejdsorgan for dansk teater på tværs af arbejdsgiver-/tagerniveauer. DITITU er dansk afdeling af ITI (Unescos internationale teater-samarbejdsorganisation) og udgiver årbogen Theatre in Denmark.
- DANSK ASSITEJ – Dansk afdeling af den internationale samarbejdsorganisation for børne- og ungdomsteater.
- På gæstespilsområdet har KIT (Københavns Internationale Teater) gennem de seneste år været den eneste større organisation. Indtil 1994 eksisterede endvidere TTS – Theatre Traffic of Scandinavia. Begge har modtaget egentlig driftsstøtte til gæstespilsformidlende virksomhed.

Der er et påtrængende behov for en professionel og bedre koordineret informationsformidling om dansk teater, især på det internationale område.

Dansk teater er allerede et stærkt kort i udlandet. Et performanceteater som Hotel Pro Forma er blevet stærkt efterspurgt ude i verden. Dansk børneteater er der ligeledes bud efter. Dansk dramatik oversættes og spilles på udenlandske scener. Det gælder børnedramatikere som Søren Skjold, Michael Ramløse, Gitte Kath, Kim Nørreving og Jacob Mendel, og det gælder voksendramatikere som Line Knutzon, Astrid Saalbach, Suzanne Brøgger, Stig Dalager m.fl. Hvis denne udvikling skal fremmes, er det nødvendigt med en professionel og systematisk formidlingsvirksomhed over for udlandet, sådan som vi allerede kender det fra musik-, litteratur- og billedkunstområderne.

Vi foreslår derfor, at der oprettes et teaterinformationscenter, i lighed med musikens MIC og litteraturens LIC. Centret oprettes ved at omdanne Teatercentrum, der i forvejen har betydelig ekspertise på en række områder, som under alle omstændigheder skal indgå i centrets arbejde. I stedet for det nuværende UBOT bør det nye informationscenter ledes af en bestyrelse. Det er væsentligt, at den ekspertise, der er opbygget i Teatercentrum, fastholdes, og at der skabes samarbejde med de øvrige organisationer.

Inden for den relativt korte tid, teaterudvalget har haft til sit arbejde, har vi ikke kunnet gå ind i en nærmere beskrivelse af, hvordan dette centers opgaver nøjagtigt skal defineres. Vi anbefaler, at Kulturministeriet – med hensyntagen til alle aktører på området – nedsætter en arbejdsgruppe, der med udgangspunkt i erfaringerne fra litteratur-, musik- og billedkunstområderne skal komme med forslag til et sådant centers opgaver og organisation. Til orientering er Teaterrådets tidligere forslag til et teaterinformationscenter medtaget som bilag G.

UDFORMNING AF STØTTEREGLERNE

Vi finder, at med de forslag, der er fremsat ovenfor, vil der kunne udformes en ordning for støtte til teaterformidlingen, som vil kunne opfylde de teaterpolitiske målsætninger, som vi har formuleret, og som vil kunne være en forenkling i forhold til det hidtil gældende.

Det er ikke udvalgets opgave at udforme de nærmere regler. Vi har imidlertid hæftet os ved, at de eksisterende støttereager administreres ret forskelligt rundt om i landet, og der er i systemet mange fortolkninger af, hvordan disse regler skal forstås.

I forbindelse med den kommende ændring af teaterloven bør Kulturministeriet derfor gennemgå hele regelsættet med henblik på de nødvendige forenklinger og afklaring af mulige misforståelser.

7. Økonomi og ansvarsfordeling mellem tilskudsyderne

STATUSBESKRIVELSE

Den offentlige støtte til teatret på i alt omkring 900 mio. kr. er fordelt mellem staten, amterne og kommunerne.

Den offentlige teaterstøtte – tilskudsyderne, 1998

	Mio. kr.	Pct.
Staten	601,5	66,2
Amterne	174,2	19,2
Kommunerne	133,3	14,7
I alt	909	100,0

Kilde: Kulturpengene 1998.

I de foregående kapitler har vi fremsat en række forslag, som på forskellig måde berører opgavefordelingen mellem tilskudsyderne og størrelsen af de enkelte tilskudsyderes bidrag. I dette kapitel 7 samler vi trådene og giver et samlet overblik over forslagernes konsekvenser for tilskudsyderne. Endvidere vil vi sammenfatte vore forslag og synspunkter på Teaterrådets rolle i forvaltningen af teaterstøtten.

AMTERNE

Amterne finansierer sammen med staten det landsdækkende turneteater – Det Danske Teater, Den Jyske Opera og RBOT samt de regionale institutionsteatre, Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab og landsdelsscenerne. Amterne er i teater-

loven forpligtet til at støtte disse teatre med undtagelse af RBOT, hvor deltagelse er frivillig for amterne. Amterne er desuden repræsenterede i bestyrelserne for disse teatre.

Amterne (i Storkøbenhavn DST) forvalter abonnementsordningen.

Teaterudvalgets overvejelser om amterne

Vi har i kapitlet om formidlingen understreget amternes ansvar for teaterformidlingen uden for Hovedstadsområdet. Vi mener, at det bør være en regional opgave at stimulere teaterinteressen i alle befolkningsgrupper og understøtte og udvikle et teaterudbud i de egne, hvor der er få eller ingen producerende teatre.

Vi har foreslået mulighed for statsstøtte til regionsteatre, som giver kommunerne, men især amterne, en mulighed for at få statsstøtte til at opgradere et teater af særlig regional betydning.

Vi har endvidere lagt op til, at amterne engagerer sig i en ny turneteaterorganisation, parallelt med engagementet i RBOT (som vi foreslår gjort obligatorisk), der både skal øge produktionen af turneteater og gøre flere stationære forestillinger turnerende.

Flere af vore forslag vil indebære ændringer i fordelingen af de amtslige udgifter mellem de enkelte amter.

HOVEDSTADENS UDVIKLINGSRÅD

Det er i maj vedtaget at oprette et Hovedstadens Udviklingsråd. Loven træder i kraft 1. januar år 2000 og får praktisk virkning fra 1. juli år 2000. Rådet skal overtage Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskabs opgaver, herunder administrationen af abonnementsordningen. Endvidere kunne udviklingsrådet tænkes at blive part i en frivillig kulturaftale med Kulturministeriet.

Teaterudvalgets overvejelser om Hovedstadens Udviklingsråd

Vi har foreslået, at Hovedstadens Udviklingsråd endvidere

- overtager små storbyteatre placeret i Københavns og Frederiksberg Kommuner
 - får mulighed for at støtte egnsteatre placeret i Københavns, Frederiksborg og
-

Roskilde Amter – egnsteatre skal dog fortsat kunne oprettes af kommuner/amter uden om Hovedstadens Udvlingsråd

- støtter et musikdramatisk teater og et danse-teater i hovedstadsområdet, fx et samarbejde mellem Den Anden Opera og Dansescenen
- sikrer, at teatrene i fremtiden spredes geografisk over en større del af hovedstadsområdet.

KOMMUNERNE

Kommunerne finansierer egnsteatre og små storbyteatre, og staten refunderer en del af kommunernes udgifter til disse teatre, forudsat kommunerne indgår minimum treårige aftaler med teatrene. Det er således en kommunal beslutning, om et egnsteater eller et lille storbyteater skal oprettes eller opretholdes. Siden 1996 har der været gennemført en række regionale kulturforsøg, hvor større eller mindre dele af statens opgaver har været lagt ud til regionerne sammen med et kulturelt blokforsøg.

Teaterudvalgets overvejelser om kommunerne

Med forslaget om en forhøjelse af minimumstilskuddet til egnsteatre og forslaget om, at dette minimumskrav også skal gælde de små storbyteatre, har vi understreget, at disse teatre, der primært støttes på kommunalt initiativ, skal kunne fungere på et professionelt niveau. Vi finder, at det fortsat skal være en kommunal opgave at støtte disse teatre.

Vi finder endvidere, at det fortsat bør være et vigtigt mål, at flere kommuner i de dele af landet, der har få producerende teatre, opretter egnsteatre. For at understøtte dette, skal der fortsat gives 50 pct. statsrefusion til kommuner, der giver tilskud til sådanne teatre.

STATEN

Staten, repræsenteret ved Kulturministeriet, støtter de producerende teatre på alle niveauer. En del af den statslige støtte formidles af Teaterrådet, mens den øvrige statsstøtte fordeles direkte til teatrene eller som refusion til kommuner og amter i overensstemmelse med teaterlovens regler. Størstedelen af den statslige støtte fastsættes på finansloven, den resterende del finansieres af Kulturministeriets andel af tipsmidlerne.

Gennem fireårige aftaler fastsættes statens støtte til de største institutionsteatre, Det Kongelige Teater og landsdelsscenerne, og Kulturministeriet indgår fireårige aftaler med de store bykommuner om det samlede tilskud til små storbyteatre. På den årlige finanslov fastlægges støtten til Den Jyske Opera, Det Danske Teater, Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab, RBOT og Teaterrådet. Teaterrådet har herefter opgaven at finansiere de teatre, der ikke kan få støtte gennem de mere institutionaliserede støtteordninger. Teaterrådet har et særligt ansvar over for nye initiativer, udvikling og eksperimenter, men har desuden opgaven at finansiere de kunstnerisk værdifulde teatre, der ikke får støtte gennem mere institutionaliserede støtteordninger.

På formidlingssiden fastsættes årets billetstøtte pr. billet på finansloven, og af kommuners og amters indkøb af børneteater og opsøgende teater refunderes 50 pct.

Kulturministeren udpeger Det Kongelige Teaters bestyrelse og tre af Teaterrådets fem medlemmer. Kulturministeren udpeger desuden Teaterrådets formand blandt de fem medlemmer. Efter den nye lov om DST udpeger kulturministeren desuden tre teaterkyndige styrelsesmedlemmer til DST (efter 1. juli 2000 i stedet et trepersoners teaterkyndigt rådgivningsorgan).

Som opfølgning af de regionale kulturforsøg, der afsluttes med udgangen af 1999, forbereder Kulturministeriet en ordning med frivillige kulturaftaler mellem Kulturministeriet og amter/kommuner. Denne ordning forventes at træde i kraft i år 2000. En frivillig kulturaftale vil være en fireårig aftale, som dels fastlægger en statslig rammebevilling til den pågældende kommunale enhed til forskellige kulturformål, dels fastlægger en række kulturpolitiske målsætninger og opgaver, som den kommunale enhed forpligter sig til at løse. Opgaver på teaterområdet vil kunne indgå i aftalerne, og det er hensigten, at det af teaterloven skal fremgå, i hvilken udstrækning disse aftaler kan afvige fra de normalt gældende regler på teaterområdet.

Teaterudvalgets overvejelser om staten

Som det fremgår af det foranstående, mener vi, at staten fortsat bør være hovedtilskudsyder til teaterproduktionen. Vi har lagt vægt på at styrke det teaterfaglige element i teaterledelsen på alle niveauer. Dermed har vi også foreslået det statslige engagement, udøvet af Teaterrådet, øget.

Vi har endvidere stillet forslag om at udstrække princippet med fireårsaftaler til alle institutionsteatrene og en udvidelse af aftalernes indhold med hensyn til teatrenes målsætning for perioden. Samtidig har vi foreslået en opfølgning på disse aftaler.

Endelig mener vi, det påhviler staten at give de bedste muligheder for børns oplevelse af teatret, hvorfor vi ønsker at fastholde refusionsordningen som incitament til lokale initiativer.

TEATERRÅDET

Teaterrådet er statens armlængdeorgan på teaterområdet. Teaterrådets kompetence- og arbejdsområder er fastlagt i teaterlovens kapitel 8. Rådet består af fem medlemmer, der beskikkes for en periode af fire år. To medlemmer udpeges af Teaterrådets kontaktudvalg, og tre medlemmer udpeges af kulturministeren, der ligeledes udpeger rådets formand. Medlemmerne kan ikke genbeskikkes.

Et af Teaterrådets hovedarbejdsområder er fordelingen af støttemidler. Teaterrådet kan yde støtte til

- Stationær, turnerende og opsøgende teatervirksomhed bortset fra Det Kongelige Teater, Den Jyske Opera, Det Danske Teater, landsdelsscenerne og Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab
- Fremme af ny dansk dramatik
- Anskaffelse af teknisk udstyr mv. samt i særlige tilfælde indretning af lokaler til teaterformål
- Andre aktiviteter, der kan fremme lovens formål.

Teaterrådet skal søge at tilgodese alle genrer inden for det professionelle teater. Rådet skal anvende en væsentlig del af midlerne til teater for børn og unge og i øvrigt søge at fremme den geografiske spredning. Endelig skal rådet lægge vægt på nye teaterformer og eksperimenterende virksomhed.

Teaterrådet kan på eget initiativ behandle spørgsmål vedrørende dansk teaterliv og fremsætte udtalelser herom, og rådet har desuden en rådgivende funktion, idet rådet bistår offentlige myndigheder i sager angående teaterforhold. Rådgivningsforpligtelsen har et helt bredt og overordnet sigte, men har desuden specifikke rådgivningsopgaver, der fremgår af de gældende bekendtgørelser på området.

**Teaterrådets midler, sæson
1999/2000, mio. kr.**

Finanslov 1999	55,2
Tillægsbevilling	3,0
Tipsmidler	10,0
Tipsmidler til Garantiorning	1,0
I alt	69,2
Heraf til musikdramatisk pulje	- 1,5
Til fordeling	67,7
Musikdramatisk pulje, der fordeles i samarbejde med Statens Musikråd	6,0

Kilde: Teaterrådets beretning 99/00.

Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab skulle ifølge den hidtidige bekendtgørelse høre rådet i spørgsmål vedrørende ny- og gentildeling af teater-scener samt om fastsættelse af retningslinjer for tildeling af abonnements- og billetkøbsstøtte (nr. 501 af 26. juni 1991). Pga. den seneste ændring af teaterloven vedrørende Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab bliver denne bekendtgørelse afløst af en ny, hvis endelige udformning endnu ikke kendes.

Teaterrådet skal følge udviklingen blandt **egnsteatrene og de små storbyteatre** (se kapitel

4), varetage administrationen af statens bevillinger til disse og føre tilsyn med, at statens refusion af kommunernes og amtskommunernes driftstilskud anvendes i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelserne. Det er Teaterrådet, der afgør, om et egnsteaters eller lille storbyteaters virksomhed kan karakteriseres som professionel, hvilket er en forudsætning for opnå statstilskud. Endvidere kan Teaterrådet bistå kommuner, amtskommuner og teatre ved udarbejdelse af egnsteateraftalerne og aftalerne om små storbyteatre. Teaterrådet skal have mulighed for at kommentere udkastet til aftalerne, og rådet kan udarbejde vejledende retningslinjer for indholdet af egnsteateraftalerne og aftalerne om små storbyteatre.

Teaterrådets sekretariat administrerer **refusionsordningen for børneteater og opsøgende teater**. Rådet udpeger tre medlemmer til det refusionsudvalg, der forestår den teaterfaglige vurdering af refusionsgodkendelsen af de enkelte forestillinger. Teaterrådets sekretariat varetager refusionsudvalgets sekretariatsfunktioner. Refusionsudvalgets præsentationsarrangementer afvikles i samarbejde mellem Teaterrådets sekretariat og Teatercentrum.

Til Teaterrådet er knyttet et Kontaktudvalg, der ifølge teaterloven skal

- følge Teaterrådets virksomhed
- drøfte dansk teaters situation
- afgive udtalelser om principielle forhold til kulturministeren
- udpege to medlemmer af Teaterrådet.

Kontaktudvalget består af indtil 20 medlemmer. En række af teaterlivets betydende institutioner, organisationer og interessegrupper indstiller kandidater til kontaktudvalget, hvorefter kulturministeren beskikker medlemmerne.

Teaterudvalgets overvejelser om Teaterrådet

Det er vores opfattelse, at ansvaret for den statslige støtte til teatrene så vidt muligt bør samles ét sted, så der kan ske en samlet, teaterfaglig prioritering af midlerne. Ud fra det synspunkt bør det som hovedregel være Teaterrådet, der bestemmer fordelingen af teatermidlerne uden for institutionsteatrene.

Teaterrådet bør fortsat nedsættes for en fireårig periode, og det bør fortsat være sådan, at medlemmerne ikke umiddelbart kan genbeskikkes. Det betyder, at teatre, der evt. ikke har det siddende Teaterråds bevågenhed, senest efter fire år har en chance for at søge midler fra et fuldstændigt nyt Teaterråd.

Vores forslag medfører følgende ændringer i Teaterrådets opgaver:

- Teaterrådet administrerer ordningen med regionsteatre på linje med egns-teaterordninge
- Teaterrådet bistår Kulturministeriet ved indgåelse af frivillige kulturaftaler med amter og kommuner
- Teaterrådet administrerer en udviklingsfond for mindre teatre
- Teaterrådet overtager støtten til kabaretscenerne
- Teaterrådet bistår i tvivlstilfælde DST og amterne i spørgsmål om, hvilke teaterforestillinger der kan anses for professionel scenekunst
- Afhængigt af den nærmere afgrænsning af et nyt teaterinformationscenters opgaver kan det blive relevant at lade nogle af Teaterrådets nuværende opgaver overgå til informationscentret

- Teaterrådet udpeger teaterfagkyndige medlemmer af institutionsteatrenes bestyrelser/ansættelsesudvalg
- I Teaterrådets årlige beretning kommenteres institutionsteatrenes årsberetninger
- Teaterrådet forestår uddeling af midlerne til forskning og laboratorievirksomhed.

Disse ændringer betyder samlet en forøgelse af rådets forpligtelser, og som noget nyt vil rådet få visse opgaver i relation til institutionsteatrene. Samtidig vil rådets arbejde med vurdering af, hvilke forestillinger der kan godkendes til billettilskud som teater i teaterlovens forstand, blive mindre byrdefuld.

Vi finder ikke, at disse ændringer bør give anledning til ændringer i sammensætningen af rådet. Teaterrådet bør fortsat nedsættes for en fireårig periode, og det bør fortsat være sådan, at medlemmerne ikke umiddelbart kan genbeskikkes. I fremtiden bør rådets funktionsperiode af praktiske årsager dog begynde d. 1. april.

Man bør i øvrigt overveje sekretariatets resurser og rollefordelingen mellem sekretariat og råd i lyset af den nye opgaveprofil.

Vi har drøftet Kontaktudvalgets sammensætning og opgaver. På grundlag af lovens tekst om, at udvalget skal følge Teaterrådets virksomhed, drøfte dansk teaters situation og afgive udtalelser om principielle forhold til kulturministeren, kunne kontaktudvalget have to roller:

- Et forum for dialog mellem Teaterrådet og teaterverdenen om rådets arbejde, sådan at kontaktudvalget så at sige fungerede som en sparringspartner for Teaterrådet
- Et rådgivende organ i teaterspørgsmål for Kulturministeriet.

Som kontaktudvalget fungerer i dag, udfylder det ingen af disse to roller. At udvalget ikke fungerer som dialogpartner for Teaterrådet, skyldes primært, at udvalget ifølge teaterloven skal kunne beskæftige sig med 'dansk teaters situation' i almindelighed. Udvalget er derfor sammensat af repræsentanter for den samlede danske teaterverden, herunder institutionsteatrene, som Teaterrådet ikke har noget ansvar for. Kontaktudvalget fungerer heller ikke som rådgiver for ministeriet. I den udstrækning, ministeriet har behov for teaterfaglig rådgivning, henvender man sig til Teaterrådet, ikke til Kontaktudvalget.

Kontaktudvalgets vigtigste opgave er derfor at være valgforsamling, som vælger to af Teaterrådets medlemmer. Det er vigtigt, at nogle af Teaterrådets medlemmer vælges af teaterbranchen, og Kontaktudvalget er en hensigtsmæssige konstruktion til at varetage dette valg. Derfor bør Kontaktudvalget under alle omstændigheder opretholdes.

Vi foreslår, at kontaktudvalget opretholdes, og at dets opgaver beskrives i overensstemmelse med følgende synspunkter:

Teaterrådet vil ifølge vore forslag få en række nye opgaver, som vil indebære, at rådet i højere grad vil skulle beskæftige sig med hele teaterspektret. Kontaktudvalget skal fungere som et teaterfagligt udvalg, der – ud over at være valgforsamling – skal være dialogpartner for Teaterrådet i spørgsmål om teatrets udvikling og muligheder. Kontaktudvalget har tillige rollen som teaterpolitisk aktør over for offentligheden og det politiske system. Herved vil Teaterrådet i mindre grad skulle fungere som 'kamporgan' i teaterpolitiske anliggender og i højere grad kunne være rådgiver for ministeren.

Heraf følger, at Kontaktudvalgets sammensætning skal afspejle dansk teaterliv i sin helhed, herunder også Det Kongelige Teater.

SAMLEDE ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Vi har fået til opgave at fremsætte forslag med udgangspunkt i et uændret bevilningsniveau. I vurderingen af udgiftsniveauet har vi taget udgangspunkt i de forventede offentlige udgifter til teaterstøtte i 1999, sådan som de fremgår af nedenstående tabel.

Tallene for statsstøtten er fra finanslov 1999 med enkelte justeringer som følge af ændringer efter finanslovens vedtagelse. Tallene for kommunale og amtslige udgifter vedrører amters og kommuners medfinansiering af teatre og ordninger, der også støttes af staten. Derudover støtter kommuner og amter forskellige andre teaterformål. Tabellen giver derfor ikke et fuldt dækkende billede af kommuners og amters teaterudgifter. Tallene for de kommunale og amtslige tilskud er hentet fra foreliggende budgetter samt fra skøn, foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af finansloven eller af udvalgets sekretariat.

Offentlige udgifter til teaterstøtte, 1999, mio. kr.

	Stat	Amter	Kommuner	I alt
Det Kongelige Teater	311			311
DJO	9	11	1	21
DDT	8	10		18
Pulje DDT/DJO, børneteater	1			1
RBOT	7	6		13
Landsdelsscener	60	64		124
DST	31	58		89
Egnsteatre	30	4	26	60
Små storbyteatre	28		33	61
Teaterrådet	80			80
Abonnementsordningen	29	35		64
Tilskud til publ.org.	1			1
Refusionsordningen	17		17	34
UBOT	2			2
Dansens Hus	2			2
DATS	4			4
Kabaretpulje	1			1
Århus Sommeropera	1			1
I alt	622	184	84	887

Anm.: Der er anvendt skøn for den amtslige og kommunale støtte til teaterdrift beskrevet i teaterloven. Lokalt afholdes der yderligere omkostninger til anden teaterdrift. Københavns og Frederiksberg Kommunes abonnementsudgifter er placeret under amterne.
Kilde: Finansloven samt diverse budgetter og skøn.

Vi har opgjort de økonomiske konsekvenser af vore forslag herunder. For det første er der en række forslag, som medfører økonomiske konsekvenser, der ifølge vore forslag vil være lovbestemte. Herved forstås, at staten, amterne og/eller kommunerne ifølge vore forslag efter teaterloven vil være forpligtet til af afholde nærmere bestemte udgifter, eller fritages fra en sådan forpligtelse. Tabellen herunder viser de ændringer i de årlige lovbestemte driftsudgifter, som vil være konsekvensen af vore forslag:

Lovbestemte udgifter				
Mio. kr.	Stat	Amter	Kommuner	I alt
Nyt turneteater	Mindst 4,5	Mindst 4,5		Mindst 9
Teaterrådets turnepulje	-3,5			
Ingen billettilskud til dyre billetter	-4	-4		-8
Tilskud til turnearrangører	1	1		2
Teaterinformationscenter	0,5			0,5
I alt	-1,5	+1,5	0	0

Det nye turneteater foreslås oprettet med en driftsbevilling på 9-12 mio. kr., som deles mellem staten og amterne. Bevillingens størrelse fastsættes efter forhandling mellem tilskudsgiverne. Til finansiering af den statslige udgift reduceres Teaterrådets turnepulje med 3,5 mio. kr. Teaterrådet bruger i 1999 8,5 mio. til støtte til turneteater, inkl. garantiordningen.

Forslaget om at fjerne billettilskuddet til de dyreste abonnementsbilletter skønnes at reducere udgifterne til billettilskud med ca. 8 mio. kr., delt mellem staten og amterne.

Forslaget om et tilskud til turnearrangører betyder en ny udgift på ca. 2 mio. kr., delt mellem staten og amterne.

Oprettelsen af et teaterinformationscenter skønnes at medføre en statslig merudgift på 2,1 mio. kr., som delvis kompenseres ved overførsel af driftsbevillingen på 1,6 mio. til UBOT, hvis sekretariat integreres i informationscenteret.

En række forslag (ændring af statens tilskud til landsdelsscenerne, de små storbyteatre i hovedstadsområdet som opgave for Hovedstadens Udviklingsråd, oprettelse af udviklingspulje, overflytning af kabaretpulje og dansepulje fra tipsmidlerne til finansloven samt overflytning af bevillingen til børneforestillinger ved Den Jyske Opera/Det Danske Teater til Teaterrådet) er udgiftsneutrale for tilskudsyderne under ét, men medfører ændringer i udgiftsfordelingen mellem amterne, eller mellem de statslige finansieringskilder.

De forslag, der medfører lovbestemte udgifter, vil således kunne gennemføres udgiftsneutralt for det offentlige.

Hertil kommer, at en række af vore forslag rummer mulighed for merudgifter, i den udstrækning amter eller kommuner beslutter at støtte teaterinitiativer, som kan udløse statstilskud:

Minimumstilskud til egnsteatre: Det er relativt få egnsteatre, der får et tilskud under 2,5 mio. kr., som vi foreslår som minimumsgrænse for egnsteatertilskuddet, og der skal relativt små tilskudsforøgelser til for at få de sidste egnsteatre op på dette niveau. Det er derfor sandsynligt, at dette vil ske. Resultatet bliver i så tilfælde en kommunal merudgift på 2 mio. kr., hvoraf 1 mio. kr. refunderes af staten.

Minimumstilskud til små storbyteatre: Hvis storbykommunerne (og Hovedstadens Udvalgte Råd) vælger at bringe alle de nuværende små storbyteatre op over de 2,5 mio. kr., som vi foreslår som minimum, vil den kommunale merudgift være ca. 5,8 mio. kr. Staten vil ikke være forpligtet til at øge sit tilskud, men kan vælge at gøre det i forbindelse med kommende forhandlinger om nye aftaler med kommunerne om disse teatre. Vi tror på kort sigt ikke på de store forøgelser af de kommunale tilskud, men udviklingen på lidt længere sigt er vanskelig at forudsæ.

Regionsteatre: Vi anser det ikke for sandsynligt, at der i de nærmest kommende år oprettes mere end et regionsteater. Merudgiften vil i givet fald være ca. 3 mio. kr., delt mellem staten og (sandsynligvis) et amt.

Musikteater/danseteater i hovedstadsområdet: Vi har foreslået, at Hovedstadens Udvalgte Råd finder en løsning for et musikdramatisk teater og et danseteater i hovedstadsområdet. Løsningen kan fx være at gøre sådanne teatre til DST-teatre. Størrelsen af merudgiften og dens fordeling mellem tilskudsyderne vil bero på en forhandling mellem parterne.

Man skal være opmærksom på, at den allerede indgåede politiske aftale om øget statstilskud til Peter Schaufuss Balletkompagni og til Den Jyske Opera forudsætter merudgifter for amterne på 5 mio. kr. årligt, som ikke indgår i ovenstående tabeller.

Bilag

BILAG A. TEATERLOVEN

Lovbekendtgørelse nr. 217 af 22. marts 1996

Senere ændret ved lov nr. 366 af 2. juni 1999

Bekendtgørelse af teaterlov

Herved bekendtgøres lov nr. 408 af 13. juni 1990, Teaterloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 85 af 6. februar 1992, med de ændringer, der følger af lov nr. 289 af 27. april 1994 og af lov nr. 103 af 28. februar 1996.

Kapitel 1

Formål

§ 1. Lovens formål er at fremme teaterkunst og teaterkultur i Danmark.

Kapitel 2

Det Kongelige Teater og Kapel

§ 2. Det Kongelige Teater og Kapel udgør Danmarks nationalscene. Teatret skal uden ensidighed producere et repertoire af høj kunstnerisk kvalitet inden for ballet, opera og skuespil. Der tages særlige hensyn til danske værker. Det Kongelige Teater skal videreføre de klassiske traditioner, samtidig med at det gennem sin virksomhed skal udvikle en nutidig scenekunst.

Stk. 2. Det Kongelige Teater skal gennem sin turnevirksomhed omfatte hele landet. Herudover kan teatret gennemføre turneer i udlandet.

Stk. 3. Det Kongelige Teater har til opgave at skabe mulighed for, at nationalscenens produktioner kan gøres tilgængelige for et bredt publikum gennem udsendelse i radio og tv samt ved salg af optagelser. Teatret skal endvidere bidrage til, at denne mulighed udnyttes på bedst mulig måde.

Stk. 4. Det Kongelige Teater kan drive uddannelsesvirksomhed inden for sine arbejdsområder.

Stk. 5. Det Kongelige Kapel medvirker ved opera, ballet og skuespil og kan herudover gennemføre koncertvirksomhed.

§ 3. Det Kongelige Teater er en statsvirksomhed, der ledes af en bestyrelse på indtil 8 medlemmer, der beskikkes af kulturministeren.

Stk. 2. 6 medlemmer udpeges af kulturministeren og skal repræsentere kulturel og ledelsesmæssig indsigt.

Stk. 3. Medarbejderne på Det Kongelige Teater kan udpege to repræsentanter til bestyrelsen.

Stk. 4. Kulturministeren fastsætter regler for medarbejdernes valg af bestyrelsesmedlem.

Stk. 5. Blandt medlemmerne udpeger kulturministeren formand og næstformand.

Stk. 6. Beskikkelserne gælder for 4 år. Umiddelbar genbeskikkelse kan kun finde sted en gang.

Stk. 7. I tilfælde af udtræden udpeges et nyt medlem for den resterende del af perioden.

Stk. 8. Bestyrelsen tegnes af formanden og i dennes fravær af næstformanden.

§ 4. Bestyrelsen er Det Kongelige Teaters øverste ledelse og har over for kulturministeren det overordnede ansvar for, at de bestemmelser for teatrets virksomhed, der er fastsat, overholdes.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter efter indstilling fra bestyrelsen en vedtægt for Det Kongelige Teater.

Stk. 3. Bestyrelsen træffer efter indstilling fra direktionen beslutning om budgettet inden for de på finansloven fastsatte rammer og om indgåelse og opsigelse af kollektive overenskomster, hvortil der måtte være givet bemyndigelse af finansministeren.

Stk. 4. Bestyrelsen træffer beslutning om sammensætningen af en direktion.

Stk. 5. Bestyrelsen ansætter teaterchefen og direktionens øvrige medlemmer.

Stk. 6. Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 4 a. Teaterchefen varetager den daglige ledelse af Det Kongelige Teater og udarbejder i samarbejde med de øvrige direktionsmedlemmer repertoireplaner og forslag til budget.

Stk. 2. De kunstneriske chefer forestår med ansvar over for teaterchefen den daglige ledelse af henholdsvis skuespil, ballet, opera og kapel.

Kapitel 3

Den Jyske Opera og Det Danske Teater

§ 5. De selvejende institutioner Den Jyske Opera og Det Danske Teater skal bidrage til at dække behovet for teater- og musikdramatiske forestillinger i hele landet ved at opføre et alsidigt og kvalitetspræget repertoire med særlig hensyntagen til værker af danske dramatikere og komponister m.v. Den Jyske Opera og Det Danske Teater skal som led i deres virksomhed medvirke til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer.

Stk. 2. Institutionernes vedtægter skal godkendes af Amtrådsforeningen i Danmark og kulturministeren.

§ 6. Den Jyske Opera og Det Danske Teater drives med tilskud fra samtlige amtskommuner og staten. Statens tilskud fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 2. Tilskuddene til Den Jyske Opera og Det Danske Teater udbetales forskudsvis i henhold til budgetter, der er godkendt af amtrådene. Efter regnskabsårets afslutning indsendes regnskaber til de tilskudsgivende myndigheder.

Stk. 3. Ud over de tilskud, der er nævnt i stk. 1, yder staten efter ansøgning og efter indhentet udtalelse fra Teaterrådet støtte til Den Jyske Opera og Det Danske Teater til turnerende eller opsøgende børneteateraktivitet. Statens tilskud hertil fastsættes på de årlige finanslove.

§ 7. Nærmere regler om Den Jyske Opera og Det Danske Teater fastsættes af kulturministeren efter forhandling med Amtrådsforeningen i Danmark.

Kapitel 4

Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater

§ 8. Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater er en selvejende institution bestående af et antal børneteatre og opsøgende teatre, der tilknyttes institutionen for perioder af 1-3 år.

Stk. 2. Institutionen skal bidrage til dækning af behovet for rejsende børneteatre og opsøgende teatre i hele landet.

Stk. 3. Institutionens vedtægter skal godkendes af Amtrådsforeningen i Danmark og kulturministeren.

Stk. 4. Institutionens styrelse består af højst 24 medlemmer, hvoraf over halvdelen repræsenterer amtskommunerne.

§ 9. Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater drives med tilskud fra amtskommuner og staten. Statens tilskud fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 2. Styrelsen træffer efter indhentet udtalelse fra Teaterrådet beslutning om anvendelse af de bevilgede midler.

Stk. 3. Statens tilskud udbetales forskudsvis i henhold til det budget, der er godkendt af styrelsen. Efter regnskabsårets afslutning indsendes det af styrelsen godkendte regnskab til de tilskudsgivende myndigheder.

Stk. 4. Ud over tilskuddet efter stk. 1 kan staten yde en særlig støtte til dækning af rejseudgifter for de teatre, der støttes af den selvejende institution.

§ 10. Kulturministeren fastsætter efter forhandling med Amtrådsforeningen i Danmark nærmere regler om støtteordningen og administrationen af denne.

Kapitel 5

Landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg

§ 11. Landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg skal bidrage til at dække teaterbehovet i landsdelen ved opførelse af et alsidigt repertoire bestående af såvel ældre som nyere dramatiske værker med særlig hensyntagen til værker af danske dramatikere.

Landsdelsscenerne skal som et led i deres virksomhed medvirke til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer. Når det er påkrævet af hensyn til dækning af landsdelens behov for musikdramatiske opførelser, skal landdelsscenerne give plads for opera- og balletforstillinger, der gennemføres i samarbejde med andre teatre eller institutioner.

§ 12. Landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg drives med tilskud fra amtskommunerne og staten.

Stk. 2. Statens tilskud til landsdelsscenerne fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 3. Tilskuddene til landsdelsscenerne udbetales forskudsvis i henhold til budgetter, der er godkendt af amtsrådene i henholdsvis Århus, Fyns og Nordjyllands Amtskommuner. Efter regnskabsårets afslutning indsender ovennævnte amtsråd de godkendte regnskaber til de øvrige tilskudsgivende myndigheder.

§ 13. Landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg drives som selskaber eller selvejende institutioner.

Kapitel 6

Den storkøbenhavnske teaterstøtteordning

§ 14. Staten yder sammen med Københavns, Roskilde og Frederiksborg Amtskommuner samt Københavns og Frederiksberg Kommuner støtte til driften af et antal teatre i hovedstadsområdet, der skal bidrage til at dække teaterbehovet ved at opføre et alsidigt og kvalitetspræget repertoire bestående af såvel ældre som nyere dramatiske værker med særlig hensyntagen til værker af danske dramatikere. Teatrene skal som led i deres virksomhed medvirke til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer.

Stk. 2. Statens tilskud ydes til en af Københavns, Roskilde og Frederiksborg Amtskommuner samt Københavns og Frederiksberg Kommuner oprettet tværkommunal organisation, der fordeler den samlede bevilling mellem de teatre, der indgår i støtteordningen. Statens tilskud fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 3. De nærmere regler om støtteordningen fastsættes af kulturministeren efter forhandling med Københavns, Roskilde og Frederiksborg Amtskommuner samt Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Kapitel 7

Egnsteatre

§ 15. Staten refunderer 50 pct. af kommunernes og amtskommunernes driftstilskud til egnsteatre uden for de i kapitel 7 a nævnte kommuner.

Stk. 2. Tilskud til husleje kan kun udgøre indtil 15 pct. af det refusionsberettigede kommunale og amtskommunale driftstilskud til det enkelte egnsteater.

Stk. 3. Statsrefusion af kommunernes og amtskommunernes tilskud til det enkelte teater ydes kun, såfremt kommunen og amtskommunen har indgået en minimum 3-årig aftale om driftstilskud med det enkelte egnsteater.

Stk. 4. Det årlige kommunale og amtskommunale driftstilskud til det enkelte egnsteater skal udgøre et minimum, der angives på de årlige finanslove.

Stk. 5. Ved oprettelse af nye egnsteatre kan bestemmelsen i stk. 4 fraviges i den første aftaleperiode.

Stk. 6. Statsrefusion af kommunernes og amtskommunernes driftstilskud til det enkelte egnsteater ydes inden for et maksimum, der angives på de årlige finanslove.

Stk. 7. Kulturministeren fastsætter efter forhandling med Kommunernes Landsforening og Amtrådsforeningen i Danmark, nærmere regler for refusionsordningen, herunder regler om frister for kommunernes og amtskommunernes anmodning om refusion af tilskud til nye egnsteatre.

§ 16. Kommunernes og amtskommunernes tilskud, der berettiger til refusion i henhold til § 15, beregnes på grundlag af budgetter, der er fastlagt i en minimum 3-årig aftale med det enkelte egnsteater, jf. § 15, stk. 3. Refusion udbetales kvartalsvis forud i løbet af finansåret.

Stk. 2. Endelig beregning af refusionen i henhold til § 15 finder sted på grundlag af regnskaber for teatervirksomhederne, der er godkendt af de tilskudsydende kommuner og amtskommuner. Den endelige refusion kan dog ikke overstige den forskudsvis udbetalte refusion.

Kapitel 7 a

Små storbyteatre i Københavns, Frederiksberg, Odense, Århus og Aalborg Kommuner

§ 16 a. Staten yder inden for en beløbsramme fastsat på finansloven driftstilskud til små storbyteatre i Københavns, Frederiksberg, Odense, Århus og Aalborg Kommuner.

Stk. 2. De små storbyteatre skal som et supplement til de i kapitel 5 og 6 nævnte teatre bidrage til at sikre et alsidigt teaterudbud i de store bykommuner.

§ 16 b. Statens tilskud til den enkelte kommunes små storbyteatre fastsættes under et i en 4-årig aftale mellem staten og kommunen. Tilskuddet kan ikke overstige kommunens samlede driftstilskud til disse teatre.

Stk. 2. Tilskud til husleje kan kun udgøre indtil 15 pct. af det tilskudsberettigede kommunale driftstilskud til det enkelte lille storbyteater.

Stk. 3. Statstilskuddet ydes kun, såfremt kommunen har indgået minimum 3-årige aftaler om driftstilskud med de enkelte teatre.

Stk. 4. Driftstilskud til det enkelte teater kan ikke overstige et maksimum, der angives på de årlige finanslove.

Stk. 5. Kulturministeren fastsætter efter forhandling med Kommunernes Landsforening og Københavns og Frederiksberg Kommuner nærmere regler om ordningen for små storbyteatre.

Kapitel 8

Teaterrådet

§ 17. Teaterrådet skal rådgive og bistå offentlige myndigheder i sager angående teaterforhold. Rådet kan på eget initiativ behandle spørgsmål vedrørende dansk teaterliv og fremsætte udtalelser herom.

§ 18. Teaterrådet kan inden for en på de årlige finanslove fastsat beløbsramme yde støtte til:

- 1) Stationær og turnerende samt opsøgende teatervirksomhed bortset fra de i kapitel 2, 3, 5 og 6 nævnte teatre,

- 2) fremme af ny dansk dramatik,

- 3) anskaffelse af teknisk udstyr m.v. samt i særlige tilfælde indretning af lokaler til teaterformål og

- 4) andre aktiviteter, der kan fremme lovens formål

Stk. 2. Ved fordeling af støtte efter stk. 1 skal Teaterrådet søge at tilgodese alle genrer inden for det professionelle teater, herunder det musikdramatiske område. Der skal lægges vægt på at fremme udviklingen af nye teaterformer og anden eksperimenterende virksomhed, og den geografiske spredning af aktiviteterne skal søges fremmet. En væsentlig del af støtten skal anvendes til støtte af teatervirksomhed, der henvender sig til børn og unge.

Stk. 3. Støtten kan ydes til løbende teaterdrift eller til enkeltstående projekter. Støtten ydes som tilskud, garanti eller lån.

Stk. 4. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler for tilbagebetaling af tilskud ydet til anskaffelse af teknisk udstyr m.v.

§ 19. Teaterrådet har den endelige administrative afgørelse med hensyn til fordeling af de midler, der på de årlige finanslove bevilges til rådets virksomhed.

§ 19 a. Teaterrådet følger udviklingen blandt egnsteatrene og de små storbyteatre. Teaterrådet varetager administrationen af statens bevillinger til egnsteatrene og de små storbyteatre og bistår kommuner, amtskommuner og teatre ved udarbejdelse af minimum 3-årige aftaler efter § 15, stk. 3, og § 16 b, stk. 3.

§ 20. Teaterrådet består af 5 medlemmer, der beskikkes af kulturministeren for en periode af 4 år. 2 af medlemmerne udpeges af kontaktudvalget. 3 af medlemmerne udpeges af kulturministeren, der ligeledes udpeger rådets formand blandt dets medlemmer. Medlemmerne kan ikke genbeskikkes.

Stk. 2. Til Teaterrådet knyttes et sekretariat.

§ 21. Der nedsættes et kontaktudvalg til at følge Teaterrådets virksomhed, drøfte dansk teaters situation og afgive udtalelser om principielle forhold til kulturministeren.

Stk. 2. Kontaktudvalget består af indtil tyve medlemmer, som beskikkes af kulturministeren for fire år efter forslag fra de betydende institutioner, organisationer og interessegrupper inden for dansk teater. Kontaktudvalget vælger blandt sine medlemmer en formand og en næstformand.

Stk. 3. Udvalget forelægger ministeren den fra

Teaterrådet modtagne beretning med de bemærkninger, som udvalget ønsker at knytte hertil.

§ 22. Kulturministeren fastsætter efter forslag fra henholdsvis Teaterrådet og kontaktudvalget forretningsorden for de pågældende organer.

§ 23. Kulturministeren kan bestemme, at beføjelser, der i henhold til denne lov tilkommer Teaterrådet, udøves af ministeren.

Stk. 2. Kulturministeren kan give Teaterrådet instruktioner vedrørende udøvelsen af de beføjelser, der er henlagt til Teaterrådet.

Kapitel 9

Teaterabonnementsordningen

§ 24. Amtskommunerne yder tilskud til nedbringelse af prisen på teaterbilletter, der sælges i eller i forbindelse med abonnement eller med ungdomsrabat. Herudover kan der ydes tilskud til andre billetkøbsordninger, samt til administration af ordningerne. I hovedstadsområdet ydes tilskuddene af Københavns Amtskommune og Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Stk. 2. Staten yder amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg Kommuner et tilskud, der fastsættes på de årlige finanslove, til finansiering af de ordninger, der er nævnt i stk. 1, 1. pkt. Statens tilskud ydes med faste kronebeløb pr. billet solgt henholdsvis i eller i forbindelse med abonnement eller med ungdomsrabat. De faste kronebeløb fastsættes af kulturministeren forud for hver sæson.

Stk. 3. Regler for tilskud til abonnement, ungdomsrabat og andre billetkøbsordninger fastsættes af kulturministeren efter forhandling med Amtsrådsforeningen i Danmark og Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Stk. 4. Staten kan yde tilskud til centrale organisationer af teaterpublikum.

Kapitel 10

Særlige bestemmelser om børneteater og opsøgende teater

§ 25. Staten refunderer 50 pct. af kommunernes og amtskommunernes udgifter ved køb af refusions-

godkendte forestillinger af børneteater og opsøgende teater.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter efter forhandling med Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark og Københavns og Frederiksberg Kommuner nærmere regler for refusionsordningen, herunder regler for godkendelse af de forestillinger, der omfattes af ordningen.

§ 26. Kulturministeren nedsætter et udvalg for børneteater og opsøgende teater m.v. Udvalget består af 3 medlemmer, der udpeges efter indstilling af Børneteatersammenslutningen, Foreningen af små Teatre og Danmarks Teaterforeninger, hvis medlem repræsenterer forbrugerne.

Stk. 2. Vedtægter for udvalget godkendes af kulturministeren.

Stk. 3. Der kan ydes tilskud til udvalgets virksomhed.

Kapitel 11

Amatorteatre

§ 27. Der kan ydes støtte til kunstnerisk arbejdende amatørsceners virksomhed og til amatørscenernes centrale organisationer.

Kapitel 12

Teateruddannelse

§ 28. (Ophævet).

§ 29. Der kan ydes støtte til anden teateruddannelsesvirksomhed.

Stk. 2. Støtten kan ydes som årlige driftstilskud eller som engangstilskud til kurser, seminarer og lignende.

Kapitel 13

Generelle vilkår for støtte efter kapitel 3-8

§ 30. Drives teatervirksomhed af et selskab, en forening eller en selvejende institution eller som kommunal institution, skal selskabets, foreningens eller

institutionens vedtægter godkendes af den offentlige hovedtilskudsyder.

Stk. 2. Det påhviler den i stk. 1 nævnte tilskudsyder at påse, at vedtægter for en selvejende institution enten indeholder bestemmelser, der opfylder kravene i lov om erhvervsdrivende fonde eller lov om fonde og visse foreninger, eller bestemmelser, der kan danne grundlag for undtagelse fra denne lovgivning.

§ 31. Den offentlige hovedtilskudsyder skal godkende ansættelser af teaterledelse og de vilkår, der gælder for ansættelsen.

Stk. 4. Der må ikke uden kulturministerens godkendelse res indskrænkninger i teaterledelsens ret til frit og uafhængigt at træffe bestemmelse om repertoire, engagement og øvrige kunstneriske spørgsmål.

Kapitel 14

Ikrafttrædelse

§ 32. Loven træder i kraft den 1. januar 1991 med undtagelse af §§ 5-24, der først træder i kraft den 1. juli 1991.

Stk. 2. §§ 1-10, §§ 16 d og e, §§ 20-21, § 26, § 30 og §§ 34-38 i lov om teatervirksomhed, jf. lovbekend-

gørelse nr. 900 af 15. december 1986, ophæves den 1. januar 1991. §§ 11-16 c, §§ 17-19, §§ 22-25, §§ 27-29 og §§ 31-33 i samme lov ophæves den 1. juli 1991. §§ 1-6 i lov om Det kongelige Teater og om oprettelsen af en kulturel fond, jf. lovbekendtgørelse nr. 898 af 15. december 1986, ophæves den 1. januar 1991.

§ 33. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. I lov nr. 289 af 27. april 1994 fastsættes i § 18, at § 28 i teaterloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 85 af 1992 ophæves den 1. august 1994. I lov nr. 103 af 28. februar 1996 fastsættes i § 3,

at de ændringer, som angår § 15, § 16, § 16 a, § 16 b, § 19 a, § 20 og § 25, træder i kraft den 15. marts 1996,

at indtil 1. januar 1997 ydes statsrefusion af kommunernes og amtskommunernes udgifter til driften af egnsteatre og små storbyteatre efter de hidtil gældende egnsteaterbestemmelser,

at minimum for det årlige kommunale og amtskommunale driftstilskud til det enkelte egnsteater, jf. § 15, stk. 4, fastsættes som en overgangsordning i 1997 til 50 pct. og i 1998 til 75 pct. af det beløb, der angives på de årlige finanslove,

og at de ændringer, som angår § 25, har virkning fra 1. juli 1997.

Kulturministeriet, den 22. marts 1996

Jytte Hilden

/ Frank Rechendorff Møller

Lov nr. 366 af 2. juni 1999

Lov om ændring af teaterloven

(Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab)

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1

I teaterloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 217 af 22. marts 1996, foretages følgende ændringer:

1. Kapitel 6 affattes således:

»Kapitel 6

Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab

§ 14. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab er en selvejende institution oprettet af Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Københavns, Frederiksberg og Roskilde Amter.

Stk. 2. Institutionens formål er at støtte driften af et antal teatre i hovedstadsregionen, der skal bidrage til at dække teaterbehovet ved tilsammen at opføre et alsidigt og kvalitetspræget repertoire bestående af såvel ældre som nyere dramatiske værker samt bidrage til fremme af udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten.

Stk. 3. Institutionen har hjemsted i København.

§ 14 a. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab drives med tilskud fra Københavns og Frederiksberg Kommuner, Københavns, Frederiksberg og Roskilde Amter og staten. Statens og amtskommunernes tilskud fastsættes i 4-årige budgetaftaler mellem tilskudsyderne.

§ 14 b. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab yder inden for den samlede tilskudsramme økonomisk støtte til de i ordningen optagne teatre i form af tilskud til drift og produktion eller huslejetilskud. Inden for tilskudsrammen afsættes desuden særlige midler til udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten samt til kapitalindskud.

§ 14 c. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab ledes af en styrelse på 12 medlemmer, heraf 3 repræsentanter valgt af Københavns Borgerrepræsentation, 1 repræsentant valgt af Frederiksberg Kommunalbestyrelse, 3 repræsentanter valgt af Københavns Amtsråd, 1 repræ-

sentant valgt af Frederiksberg Amtsråd og 1 repræsentant valgt af Roskilde Amtsråd. Desuden vælger kulturministeren 3 teaterkyndige repræsentanter.

Stk. 2. Styrelsens medlemmer vælges for perioden den 1. juli 1999 til og med den 30. juni 2000. Afgår et medlem inden valgperiodens udløb, foretages nyvalg for den resterende del af valgperioden.

Stk. 3. Styrelsen vælger formand og næstformand af sin midte. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende.

Stk. 4. Styrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 5. Til styrelsen knyttes et sekretariat, der ledes af en direktør.

§ 14 d. Styrelsen for Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab administrerer de af tilskudsyderne fastsatte bevillinger til Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab. Styrelsen fastsætter i flerårige resultatftaler størrelsen af tilskud til drift og produktion til det enkelte teaterselskab. Styrelsen fastsætter størrelsen af huslejetilskud. Styrelsen træffer beslutning om fordeling af de særligt afsatte midler til udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten samt til kapitalindskud.

Stk. 2. Styrelsen træffer beslutning om, hvilke teatre der skal indgå i Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab. Styrelsen kan i den forbindelse træffe beslutning om teatres indtræden eller udtræden af Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab.

Stk. 3. Styrelsen træffer beslutning om, at driftsoverskuddet over en vis størrelse hos det enkelte teaterselskab delvis skal tilbageføres til Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab og indgå i de særligt afsatte midler til nytænkning og udvikling inden for teaterkunsten samt til kapitalindskud.

Stk. 4. Styrelsen udpeger efter opslag og indstilling fra et ansættelsesudvalg med repræsentanter for styrelsen og det enkelte teaterselskabs bestyrelse teaterlederen eller ledelsen for de teatre, der er optaget i ordningen med henblik på tilskud til drift og produktion. Ansættelse sker normalt for perioder af 4 år med mulighed for forlængelse uden opslag i maksimalt 3 år. Det enkelte teaterselskabs bestyrelse skal indhente styrelsens

godkendelse forud for eventuel afskedigelse af det pågældende teaters leder eller ledelse.

§ 14 e. De nærmere regler om Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab fastsættes af kulturministeren efter forhandling med Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Københavns, Frederiksborg og Roskilde Amter.»

2. *Kapitel 6* affattes således:

»Kapitel 6

Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab

§ 14. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab er en selvejende institution oprettet af Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Københavns, Frederiksborg og Roskilde Amter.

Stk. 2. Institutionens formål er at støtte driften af et antal teatre i hovedstadsregionen, der skal bidrage til at dække teaterbehovet ved tilsammen at opføre et alsidigt og kvalitetspræget repertoire bestående af såvel ældre som nyere dramatiske værker samt bidrage til fremme af udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten.

Stk. 3. Institutionen har hjemsted i København.

§ 14 a. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab drives med tilskud fra Hovedstadens Udviklingsråd og staten. Statens og Udviklingsrådets tilskud fastsættes i 4-årige budgetaftaler mellem tilskudsyderne.

§ 14 b. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab yder inden for den samlede tilskudsramme økonomisk støtte til de i ordningen optagne teatre i form af tilskud til drift og produktion eller huslejetilskud. Inden for tilskudsrammen afsættes desuden særlige midler til udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten samt til kapitalindskud.

§ 14 c. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab ledes af Hovedstadens Udviklingsråd, jf. lov om Hovedstadens Udviklingsråd.

Stk. 2. Hovedstadens Udviklingsråd kan træffe beslutning om at ændre organisationsformen af Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab efter drøftelse med kulturministeren.

§ 14 d. Hovedstadens Udviklingsråd administrerer de af tilskudsyderne fastsatte bevillinger til Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab. Udviklingsrådet fastsætter i flerårige resultatftaler størrelsen af tilskud til drift og produktion til det enkelte teaterselskab. Udviklingsrådet fastsætter størrelsen af huslejetilskud.

Udviklingsrådet træffer beslutning om fordeling af de særligt afsatte midler til udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten samt til kapitalindskud.

Stk. 2. Hovedstadens Udviklingsråd træffer beslutning om, hvilke teatre der skal indgå i Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab. Udviklingsrådet kan i den forbindelse træffe beslutning om teatres indtræden eller udtræden af Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab.

Stk. 3. Hovedstadens Udviklingsråd træffer beslutning om, at driftsoverskuddet over en vis størrelse hos det enkelte teaterselskab delvis skal tilbageføres til Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab og indgå i de særligt afsatte midler til nytænkning og udvikling inden for teaterkunsten samt til kapitalindskud.

Stk. 4. Hovedstadens Udviklingsråd udpeger efter opslag og indstilling fra et ansættelsesudvalg med repræsentanter for Udviklingsrådet og det enkelte teaterselskabs bestyrelse teaterlederen eller ledelsen for de teatre, der er optaget i ordningen med henblik på tilskud til drift og produktion. Ansættelse sker normalt for perioder af 4 år med mulighed for forlængelse uden opslag i maksimalt 3 år. Det enkelte teaterselskabs bestyrelse skal indhente Udviklingsrådets godkendelse forud for eventuel afskedigelse af det pågældende teaters leder eller ledelse.

Stk. 5. Kulturministeren udpeger et rådgivningsorgan bestående af tre teaterkyndige medlemmer, der skal rådgive og bistå Hovedstadens Udviklingsråd. De teaterkyndige skal afgive en indstilling til Udviklingsrådet i spørgsmål vedrørende § 14 d, stk. 1, 4. pkt., om beslutning og fordeling af de særligt afsatte midler til udvikling og nytænkning inden for teaterkunsten samt til kapitalindskud, § 14 d, stk. 2, om beslutning om, hvilke teatre der skal indgå i Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab og § 14 d, stk. 4, vedrørende opslag og ansættelse af ledelse for de enkelte teatre, der er optaget i ordningen med henblik på tilskud til drift og produktion.

Stk. 6. De tre teaterkyndige udpeges for perioder, der svarer til Hovedstadens Udviklingsråds funktionsperiode.

Stk. 7. De teaterkyndige kan ikke udpeges i mere end to på hinanden følgende perioder.

Stk. 8. Hovedstadens Udviklingsråd træffer nærmere bestemmelse om organisationen af denne rådgivningsforpligtelse efter drøftelse med kulturministeren.

§ 14 e. De nærmere regler om Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab fastsættes af kulturministeren efter forhandling med Hovedstadens Udviklingsråd.«

3. Efter § 31 indsættes som kapitel 13 a:

»Kapitel 13 a

Regnskab og revision

§ 31 a. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om regnskabsaflæggelse og revision for teatre, der modtager tilskud efter denne lov.

§ 31 b. Kulturministeren kan til brug for Rigsrevisionen indhente yderligere materiale fra tilskudsmodtagere.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 1999, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Teaterlovens kapitel 6 som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2, træder i kraft den 1. juli 2000.

Stk. 3. Ved lovens ikrafttræden omfattes følgende teatre af loven: Betty Nansen Teatret, Dr. Dantes Aveny, Folketeatret, Gladsaxe Teater, Nørrebro Teater, Østre Gasværk, Rialto Teatret og Det Ny Teater.

Stk. 4. Indtil den 1. juli 2001 ydes tilskud efter de hidtil gældende regler.

Givet på Christiansborg slot, den 2. juni 1999

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

Margrethe R.

/Elsebeth Gerner Nielsen

BILAG B. BEKENDTGØRELSER

Bekendtgørelse nr. 628 af 28. juni 1996

Bekendtgørelse om statsrefusion af kommunernes og amtskommunernes driftstilskud til egnsteatre

medfør af § 15, stk. 7, i Teaterloven, jf. lovekendtgørelse nr. 217 af 22. marts 1996 og efter forhandling med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark fastsættes:

§ 1. Staten refunderer 50 pct. af kommunernes og amtskommunernes driftstilskud til egnsteatre uden for Københavns, Frederiksberg, Odense, Århus og Aalborg Kommuner, jf. dog §§ 3-6.

§ 2. Ved et egnsteater forstås i denne bekendtgørelse et teater, der udøver professionel teatervirksomhed med hjemsted uden for de i § 1 nævnte kommuner, og hvis drift helt eller delvist finansieres af kommuner og amtskommuner.

Stk. 2. Et egnsteater kan varetage nedenstående primære opgaver:

- 1) stationært teater
- 2) turnerende teater
- 3) teater for børn og unge
- 4) teater for voksne.

Egnsteatret kan desuden som sekundære opgaver samarbejde med amatører, arrangere gæstespil, afholde festivaler, arrangere egnsspil, undervise og udøve dramapædagogisk virksomhed.

Stk. 3. En del af teatrets virksomhed bør være stationær.

Stk. 4. Teaterrådet afgør, om et teaters virksomhed kan karakteriseres som professionel.

§ 3. Statsrefusion af kommunernes og amtskommunernes tilskud til det enkelte egnsteater ydes kun, såfremt kommunen og amtskommunen har indgået en minimum 3-årig skriftlig aftale om driftstilskud med det enkelte teater.

Stk. 2. Egnsteateraftalen efter stk. 1 skal indeholde oplysninger om egnsteatrets huslejudgifter og om finansieringen af disse udgifter.

Stk. 3. Det refusionsberettigede driftstilskud fastsat i egnsteateraftalen efter stk. 1 kan i aftaleperioden reguleres svarende til den årlige opregning af finanslovsbevillingen til egnsteatre.

§ 4. Tilskud til husleje kan kun udgøre indtil 15 pct. af det refusionsberettigede kommunale og amtskommunale driftstilskud til det enkelte egnsteater.

Stk. 2. Ved husleje forstås i denne bekendtgørelse lejeudgifter eller tilsvarende udgifter til lokaler og bygninger, som teatret disponerer over. Udgifter til lokale- og bygningsdrift som f.eks. udgifter til lys, vand, varme og rengøring betragtes ikke som husleje.

Stk. 3. Teaterrådet afgør, om et tilskud skal betragtes som tilskud til husleje.

§ 5. Det årlige kommunale og amtskommunale refusionsberettigede driftstilskud til det enkelte egnsteater skal udgøre et minimum, der angives på de årlige finanslove.

Stk. 2. Regulering af minimum, jf. stk. 1, svarende til den årlige pris- og lønopregning af finanslovsbevillingen til egnsteatre skal i aftaleperioden om nødvendigt modsvares af en tilsvarende regulering af det årlige kommunale og amtskommunale refusionsberettigede driftstilskud til det enkelte egnsteater.

Stk. 3. Ved oprettelse af nye egnsteatre kan bestemmelsen i stk. 1. fraviges i den første aftaleperiode, således at minimum i aftalens første år fastsættes til 50 pct. og i aftalens andet år til 75 pct. af det beløb, der angives på de årlige finanslove.

§ 6. Statsrefusion af kommunernes og amtskommunernes årlige driftstilskud til det enkelte egnsteater ydes inden for et maksimum, der angives på de årlige finanslove.

Stk. 2. En regulering af maksimum, jf. stk. 1, kan i aftaleperioden modsvares af en tilsvarende regulering af det årlige kommunale og amtskommunale refusionsberettigede driftstilskud til det enkelte egnsteater.

§ 7. Teaterrådet varetager administrationen af statens bevilling til egnsteatre og følger udviklingen blandt egnsteatrene.

Stk. 2. Teaterrådet kan bistå kommuner, amtskommuner og teatre ved udarbejdelse af egnsteateraftalerne.

Stk. 3. Teaterrådet skal have mulighed for at kommentere udkastet til egnsteateraftalerne.

Stk. 4. Teaterrådet kan udarbejde vejledende retningslinjer for indholdet af egnsteateraftalerne.

§ 8. Kommunernes og amtskommunernes refusionsberettigede tilskud til det enkelte egnsteater i henhold til § 1 beregnes på grundlag af oplysninger om kommunens tilskud til egnsteatrets drift og husleje fastlagt i egnsteateraftalen, jf. § 3.

Stk. 2. Senest 1. april forud for det finansår, hvor en egnsteateraftale træder i kraft, fremsender kommunerne og amtskommunerne et aftaleudkast til Teaterrådet.

Stk. 3. På baggrund af det fremsendte aftaleudkast opgør Teaterrådet størrelsen af statens refusion, der herefter udmeldes til kommunerne og amtskommunerne.

Stk. 4. Når egnsteateraftalen er underskrevet af aftaleparterne fremsendes den underskrevne aftale til Teaterrådet til orientering.

Stk. 5. Statens refusion udbetales kvartalsvis forud.

§ 9. Endelig beregning af statens refusion i henhold til § 8 finder sted på grundlag af et revideret regn-

skab for det enkelte egnsteater, der er godkendt af de tilskudsydende kommuner og amtskommuner. Det godkendte regnskab fremsendes til Teaterrådet senest 4 måneder efter udløbet af teatrets regnskabsår.

Stk. 2. Den endelige refusion kan ikke overstige den forskudsvis udbetalte refusion.

Stk. 3. Teaterrådet fører tilsyn med, at statens refusion af kommunernes og amtskommunernes driftstilskud til egnsteatre er anvendt i overensstemmelse med reglerne i denne bekendtgørelse.

§ 10. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. juli 1996.

Stk. 2. Indtil 1. januar 1997 ydes statsrefusion af kommunernes og amtskommunernes udgifter til driften af egnsteatre efter de hidtil gældende egnsteaterbestemmelser.

Stk. 3. For egnsteateraftaler, der indgås med virkning fra finansåret 1997, fremsender kommunerne og amtskommunerne senest 1. september 1996 et aftaleudkast til Teaterrådet.

Stk. 4. På baggrund af det fremsendte aftaleudkast opgør Teaterrådet størrelsen af statens refusion, der herefter udmeldes til kommunerne og amtskommunerne senest 1. december 1996.

Stk. 5. Minimum for det årlige kommunale og amtskommunale refusionsberettigede driftstilskud til det enkelte egnsteater fastsættes som en overgangsordning i 1997 til 50 pct. og i 1998 til 75 pct. af det beløb, der angives på de årlige finanslove.

Stk. 6. Kulturministeriets bekendtgørelse nr. 326 af 27. maj 1991 ophæves.

Kulturministeriet, den 28. juni 1996

P.M.V.

E.B.

Frank Rechendorff Møller

Bekendtgørelse nr. 627 af 28. juni 1996

Bekendtgørelse om statstilskud til små storbyteatre

I medfør af § 16 b, stk. 5, i Teaterloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 217 af 22. marts 1996 og efter forhandling med Kommunernes Landsforening og Københavns og Frederiksberg Kommuner fastsættes:

§ 1. Staten yder inden for en beløbsramme fastsat på finansloven driftstilskud til små storbyteatre i Københavns, Frederiksberg, Odense, Århus og Aalborg Kommuner, jf. dog §§ 4-6.

§ 2. Ved små storbyteatre forstås i denne bekendtgørelse teatre, der udøver professionel teatervirksomhed med hjemsted i de i § 1 nævnte kommuner, og hvis drift helt eller delvist finansieres af kommunerne.

Stk. 2. De små storbyteatre skal som et supplement til landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg samt teatrene i den storkøbenhavnske teaterstøtteordning bidrage til at sikre et alsidigt teaterudbud i de store bykommuner.

Stk. 3. En del af teatrets virksomhed bør være stationær.

Stk. 4. Teaterrådet afgør, om et teaters virksomhed kan karakteriseres som professionel.

§ 3. Statens tilskud til den enkelte kommunes små storbyteatre fastsættes under et i en 4-årig budgetaftale mellem Kulturministeriet og kommunen. Statens tilskud kan ikke overstige det i henhold til budgetaftalen fastlagte kommunale driftstilskud til de små storbyteatre.

Stk. 2. Den enkelte kommune kan yde driftstilskud til de små storbyteatre udover den budgetramme, der fremgår af budgetaftalen efter stk. 1.

Stk. 3. Senest 1 år før budgetaftalen efter stk. 1 udløber, forelægger Kulturministeriet udkast til en 4-årig budgetaftale mellem staten og den enkelte kommune om statens samlede driftstilskud til kommunens små storbyteatre i en ny aftaleperiode.

§ 4. Statstilskud til små storbyteatre ydes kun, såfremt kommunen har indgået en minimum 3-årig skriftlig aftale om driftstilskud med det enkelte teater.

Stk. 2. Teateraftalen efter stk. 1 skal indeholde oplysninger om det lille storbyteaters huslejudgifter og om finansieringen af disse udgifter.

Stk. 3. Driftstilskud fastsat i teateraftalen efter stk. 1 kan i aftaleperioden reguleres svarende til den årlige opregning af finanslovsbevillingen til små storbyteatre.

Stk. 4. Senest 1. september forud for det finansår, hvor teateraftalen træder i kraft fremsender kommunen et aftaleudkast til Teaterrådet.

Stk. 5 Teaterrådet kommenterer herefter aftaleudkastet overfor aftaleparterne.

Stk. 6. Når teateraftalen er underskrevet af aftaleparterne fremsendes den underskrevne aftale til Teaterrådet til orientering.

Stk. 7. Statens driftstilskud til de små storbyteatre udbetales til kommunerne kvartalsvis forud.

§ 5. Ved fordelingen af budgetrammen efter § 3, stk. 1, kan tilskud til husleje kun udgøre indtil 15 pct. af driftstilskuddet til det enkelte lille storbyteater.

Stk. 2. Ved husleje forstås i denne bekendtgørelse lejeudgifter eller tilsvarende udgifter til lokaler og bygninger, som teatret disponerer over. Udgifter til lokale- og bygningsdrift som f.eks. udgifter til lys, vand, varme og rengøring betragtes ikke som husleje.

Stk. 3. Teaterrådet afgør, om et tilskud skal betragtes som tilskud til husleje.

§ 6. Driftstilskuddet til det enkelte teater ydet af budgetrammen efter § 3, stk. 1, kan ikke overstige et maksimum, der angives på de årlige finanslove.

Stk. 2. En regulering af maksimum på de årlige finanslove, jf. stk. 1, kan i aftaleperioden modsvares af en tilsvarende regulering af det årlige driftstilskud til det enkelte lille storbyteater.

§ 7. Teaterrådet varetager administrationen af budgetaftalen efter § 3 mellem Kulturministeriet og den enkelte storbykommune, og rådet følger udviklingen blandt de små storbyteatre.

Stk. 2. Teaterrådet kan bistå kommuner og teatre ved udarbejdelse af teateraftalerne efter § 4.

Stk. 3. Teaterrådet skal have mulighed for at kommentere udkastet til teateraftalerne.

Stk. 4. Teaterrådet kan udarbejde vejledende retningslinjer for indholdet af teateraftalerne.

§ 8. De enkelte små storbyteatre udarbejder reviderede regnskaber, der godkendes af den tilskudsydende kommune. Det godkendte regnskab fremsendes til Teaterrådet senest 4 måneder efter udløbet af det enkelte teaters regnskabsår.

Stk. 2. Teaterrådet fører tilsyn med, at statens driftstilskud til små storbyteatre i den enkelte kommune er anvendt i overensstemmelse med reglerne i denne bekendtgørelse.

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15 juli 1996.

Stk. 2. Indtil 1. januar 1997 ydes statsrefusion af kommunernes udgifter til driften af de små storbyteatre efter de hidtil gældende egne teaterbestemmelser.

Stk. 3. Senest 1. september 1996 forelægger Kulturministeriet udkast til en 4-årig aftale mellem staten og den enkelte kommune om statens samlede driftstilskud til kommunens små storbyteatre for perioden 1. januar 1997 til 31. december 2000.

Stk. 4. For teateraftaler, der indgås mellem kommunerne og de små storbyteatre med virkning fra finansåret 1997, fremsender kommunerne senest 1. oktober 1996 et aftaleudkast til Teaterrådet.

Stk. 5. Kulturministeriets bekendtgørelse nr. 326 af 27. maj 1991 ophæves.

Kulturministeriet, den 28. juni 1996

P.M.V.

E.B.

Frank Rechendorff Møller

Bekendtgørelse nr. 325 af 27. maj 1991

Bekendtgørelse om Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater

I medfør af § 10 i lov nr. 408 af 13. juni 1990 om teater og efter forhandling med Amtsrådsforeningen i Danmark fastsættes:

§ 1. Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater er en selvejende institution.

Stk. 2. Institutionen har hjemsted i København.

§ 2. Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater skal bidrage til at dække behovet for rejsende børneteater og opsøgende teater i hele landet.

§ 3. Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater består af et antal børneteatre og opsøgende teatre, der tilknyttes institutionen for perioder af 1-3 år.

§ 4. Ved børneteater forstås teater, der er produceret for børn under 16 år.

Stk. 2. Ved opsøgende teater forstås teater, der opføres på steder som skoler, børneinstitutioner, biblioteker, arbejdspladser etc., hvor publikum også kommer af andre grunde end for at se teater. Denne teaterform kan henvende sig både til børn og voksne.

§ 5. Der ydes kun tilskud til professionelle teatre.

Stk. 2. I tvivlstilfælde afgør Teaterrådet om et teater kan karakteriseres som professionelt.

§ 6. Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater drives med tilskud fra amtskommuner og staten.

§ 7. Statens tilskud fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 2. Statens tilskud kan ikke overstige 50 pct. af det samlede offentlige tilskud.

§ 8. En amtskommunes tilslutning til støtteordningen har virkning, indtil eventuel udtræden meddeles til institutionen inden den 1. januar med virkning fra den næstfølgende teatersæson.

§ 9. Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater skal ved administrationen af den samlede offent-

lige bevilling påse, at der som helhed fremkommer et i alle henseender varieret og alsidigt udbud af teaterforestillinger af kunstnerisk kvalitet, således at støtten fordeles rimeligt mellem de forskellige teaterformer og forskelligartede forestillinger.

Stk. 2. Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater skal desuden søge at sikre en rimelig geografisk spredning blandt de teatre, der optages i støtteordningen.

§ 10. Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater ledes af en styrelse på højst 24 medlemmer med amtskommunalt flertal, hvis sammensætning nærmere fastsættes i de samtidig hermed fastsatte vedtægter.

§ 11. Styrelsen træffer efter indhentet udtalelse fra Teaterrådet beslutning om hvilke teatre, der skal optages i institutionen, samt fordelingen af den til rådighed værende bevilling blandt disse.

Stk. 2. Rådet virker i øvrigt efter anmodning som styrelsens rådgiver i alle spørgsmål vedrørende teaterforhold.

§ 12. Styrelsen godkender vedtægter for de teatre, der deltager i støtteordningen.

Stk. 2. Det påhviler styrelsen at påse, at vedtægterne enten indeholder bestemmelser, der opfylder kravene i lov om erhvervsdrivende fonde eller lov om fonde og visse foreninger, eller bestemmelser, der kan danne grundlag for undtagelse fra denne lovgivning.

Stk. 3. Styrelsen godkender ansættelser af teatrenes ledelse og de vilkår, der gælder for ansættelsen.

§ 13. For både institutionen og de deltagende teatre gælder, at regnskabsåret løber fra 1. juli til 30. juni.

§ 14. Styrelsen godkender budgetter og regnska-

ber for de teatre, der deltager i støtteordningen.

Stk. 2. Hvis regnskabet for den enkelte teatervirksomhed udviser et underskud, må dette enten med styrelsens tilslutning overføres til den følgende sæson eller dækkes ved supplerende tilskud.

Stk. 3. Udviser regnskabet overskud, skal dette tilbagebetales til institutionen, med mindre styrelsen godkender overførsel til den følgende sæson.

§ 15. Styrelsen udarbejder inden hvert års 1. maj et foreløbigt budgetforslag for den næstfølgende teatersæson, som sendes til udtalelse i de deltagende amtskommuner. Samtidig udsendes til amtskommunerne det af styrelsen vedtagne endelige budget for den følgende teatersæson. Budget samt budgetforslag indsendes til Kulturministeriet.

Stk. 2. De amtskommunale udgifter fordeles forholdsmæssigt mellem de deltagende amtskommuner på grundlag af antal indbyggere i disse pr. 1. januar.

§ 16. Både amtskommunernes og statens tilskud udbetales forud til Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater på grundlag af det af styrelsen vedtagne samlede budget for støtteordningen.

§ 17. Styrelsen udarbejder og vedtager et regnskab for institutionens samlede virksomhed.

Stk. 2. Regnskabet skal i revideret stand forelægges de deltagende amtskommuner og indsendes til Kulturministeriet med henblik på eventuel regulering af statens tilskud, jf. § 7, stk. 2.

§ 18. Styrelsen aflægger efter hver sæsons afslutning beretning om institutionens virksomhed til amtskommunerne og Kulturministeriet.

§ 19. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1991.

Stk. 2. Samtidig bortfalder bekendtgørelse nr. 114 af 14. marts 1980 om Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater.

Kulturministeriet, den 27. maj 1991

P.M.V.

E. B.

Jakob Pelch

Bekendtgørelse nr. 328 af 27. maj 1991

Bekendtgørelse om den landsdækkende teaterabonnementsordning

I medfør af § 24, stk. 3, i lov nr. 408 af 13. juni 1990 om teater og efter forhandling med Amtrådsforeningen i Danmark samt Københavns og Frederiksberg kommuner fastsættes følgende, idet reglerne om amtskommuner i denne bekendtgørelse tilsvarende finder anvendelse på Københavns og Frederiksberg kommuner:

Kapitel 1

Ordningens indhold

§ 1. Amtskommunerne yder tilskud til nedbringelse af prisen på teaterbilletter, der sælges i eller i forbindelse med abonnement eller med ungdomsrabat.

§ 2. Amtskommunerne kan herudover yde tilskud til andre billetkøbsordninger, administration m.v.

§ 3. Ved et teaterabonnement forstås efter denne bekendtgørelse en bestilling af billetter til mindst 3 forestillinger.

Stk. 2. Ved salg af billetter i forbindelse med abonnement forstås et biletsalg, der sker til en abonnent til andre forestillinger end de, der indgår i det af abonnenten tegnede abonnement (rabatkuponordningen).

Stk. 3. Ved ungdomsrabat forstås tilskud til nedsettelse af prisen på teaterbilletter, der købes af børn og unge under 25 år.

§ 4. De tilskudsordninger, der er nævnt i § 3, stk. 2 og 3, jf. § 1, stk. 1 gælder for forestillinger, der udbydes i abonnement.

Stk. 2. Amtrådet kan herudover godkende, at disse tilskudsordninger gælder for teaterforestillinger, der ikke er udbudt i abonnementsrække. For så vidt angår de stationære teatre, der er omfattet af Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab meddeles godkendelsen af fællesskabet.

§ 5. Tilskud til nedbringelse af billetprisen kan ydes med faste kronebeløb pr. billet eller med en procentdel af billetprisen.

Stk. 2. Det er den amtskommune, i hvis område forestillingen opføres, der skal træffe beslutning i henhold til stk. 1. For så vidt angår de stationære teatre, der

er omfattet af Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab meddeles beslutningen af fællesskabet.

§ 6. Det er den amtskommune, hvor abonnenten og den unge er tilmeldt folkeregisteret, der yder tilskud i henhold til abonnementsordningen.

§ 7. Enhver, der er tilmeldt et folkeregister i Danmark, kan tegne abonnement, hvor abonnementet måtte være udbudt. Tilsvarende ydes rabatten ved køb af billetter i forbindelse med et abonnement og med ungdomsrabat uden hensyn til, om den pågældende har bopæl i den amtskommune, hvor forestillingen opføres.

§ 8. Staten yder amtskommunerne tilskud til finansiering af de ordninger, som er nævnt i §§ 3-4, jf. § 1, stk. 1.

Stk. 2. Statens tilskud ydes med faste kronebeløb pr. billet solgt henholdsvis i eller i forbindelse med abonnement eller med ungdomsrabat.

Stk. 3. Senest den 15. januar fastsætter Kulturministeriet de statslige kronetilskud pr. billet, der skal gælde for det følgende regnskabsår.

Stk. 4. Regnskabsåret løber fra 1. juli til 30. juni.

Stk. 5. Statens tilskud til den enkelte amtskommune kan højst andrage 50 pct. af det tilskud, som amtskommunen i alt har ydet til nedbringelse af billetprisen i medfør af § 1.

§ 9. Amtrådet eller Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab træffer gennem godkendelse af budgetter, jf. §§ 15 og 21, beslutning om omfanget af udbuddet af forestillinger med offentlige tilskud i henhold til abonnementsordningen.

§ 10. Kulturministeriet og de berørte amtråd kan aftale, at der fastsættes nærmere vilkår for optagelse af forestillinger i abonnementsordningen.

§ 11. Administration af abonnementsordningen varetages af:

- 1) Teaterforeninger.
- 2) Stationære teatre.
- 3) Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab.

Kapitel 2

Teaterforeninger og stationære teatre

§ 12. En teaterforening er en forening, hvis medlemmer er teaterabonnenterne.

Stk. 2. Foreningen ledes af en bestyrelse, der vælges på den årlige generalforsamling. Samtlige medlemmer har valgret og kan vælges til bestyrelsen.

Stk. 3. Teaterforeningen skal godkendes af vedkommende amtsråd som berettiget til at administrere abonnementsordningen.

Stk. 4. Såfremt der i en primærkommune ikke er oprettet en teaterforening, kan abonnementsordningen administreres af en primærkommunal teaterformidlen- de organisation.

§ 13. Stationære teatre kan med vedkommende amtsråds godkendelse selv udbyde deres forestillinger gennem den landsdækkende teaterabonnementsordning. Administrationen af abonnementsordningen varetages i øvrigt af teaterforeningerne.

§ 14. Hvert amtsråd nedsætter et udvalg til at varetage fælles opgaver vedrørende abonnementsordningens administration.

Stk. 2. Udvalget består af repræsentanter for de teaterforeninger og stationære teatre, der af amtsrådet er godkendt til at udbyde teaterforestillinger i henhold til abonnementsordningen. I Københavns Amt omfatter fællesudvalget alene repræsentanter for teaterforeningerne.

Stk. 3. Udvalget kan suppleres med repræsentanter for amtskommunen samt, hvor der er tale om teateraktiviteter henover amtsgrænserne, med repræsentanter for de organisationer, der gennemfører disse aktiviteter.

§ 15. Teaterforeninger og stationære teatre, der modtager tilskud i henhold til den landsdækkende teaterabonnementsordning, skal senest 1. marts indsende endeligt budget for det følgende regnskabsår og budgetforslag for det næstfølgende regnskabsår til amtsrådets godkendelse. Budgettet indsendes gennem det i § 14 nævnte udvalg.

Stk. 2. Amtsrådene udarbejder på grundlag af de godkendte budgetter et samlet budget for abonnementsordningen i området.

Stk. 3. Det samlede budget samt budgetforslag skal indsendes til Kulturministeriet til orientering senest 1. juni.

§ 16. Teaterforeningerne og de stationære teatre indsender senest 1. oktober revideret årsregnskab for det netop afsluttede regnskabsår til amtsrådets godkendelse. Regnskabet indsendes gennem det i § 14 nævnte udvalg.

Stk. 2. Amtsrådene udarbejder på grundlag af de godkendte årsregnskaber et samlet årsregnskab for abonnementsordningen i området.

Stk. 3. Det samlede årsregnskab skal indsendes til Kulturministeriet senest 1. december.

§ 17. Teaterforeningerne og de stationære teatre indsender senest 1. november gennem fællesudvalget til amtsrådet oplysninger om abonnementsalget i perioden frem til 1. oktober og om det forventede abonnementsalg i den resterende del af det igangværende regnskabsår.

Stk. 2. Amtsrådene udarbejder på grundlag af de modtagne oplysninger en samlet opgørelse over abonnementsalget i perioden frem til 1. oktober og en samlet opgørelse over det forventede abonnementsalg i den resterende del af det igangværende regnskabsår i området.

Stk. 3. De to samlede opgørelser skal indsendes til Kulturministeriet senest 1. december.

§ 18. Udbetaling af tilskud sker forskudsvis på grundlag af de godkendte budgetter.

Stk. 2. Statens andel af tilskuddet udbetales til amtskommunerne.

§ 19. Et eventuelt overskud med fradrag af det beløb, som amtsrådet anser for nødvendigt til at videreføre driften, tilbagebetales til staten og amtskommunen.

Kapitel 3

Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab

§ 20. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab administrerer abonnementsordningen for stationære teatre i hovedstadsområdet.

Stk. 2. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab kan godkende, at de stationære teatre, der efter fællesskabets beslutning er optaget i ordningen, selv varetager administrationen. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab fastsætter de nærmere vilkår herfor.

§ 21. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab udarbejder på grundlag af de af fællesskabet godkendte budgetter for de stationære teatre et samlet budget for abonnementsordningen. For så vidt angår de nærmere regler henvises til vedtægterne for Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab.

Stk. 2. Det samlede budget skal indsendes til Kulturministeriet til orientering senest 1. juni.

§ 22. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab udarbejder på grundlag af godkendte årsregnskaber for de stationære teatre et samlet årsregnskab for abonnementsordningen i hovedstadsområdet.

Stk. 2. Det samlede årsregnskab skal indsendes til Kulturministeriet, Københavns, Roskilde og Frederiksborg amtskommuner samt Københavns og Frederiksberg kommuner senest 1. december.

§ 23. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab udarbejder en samlet opgørelse over abonnementsalget i perioden frem til 1. oktober og en samlet opgørelse over det forventede abonnementsalg i den resterende del af det igangværende regnskabsår.

Stk. 2. De to samlede opgørelser skal indsendes til Kulturministeriet, Københavns, Roskilde og Frederiksborg amtskommuner samt Københavns og Frederiksberg kommuner senest 1. december.

§ 24. Udbetaling af tilskud sker forskudsvis på grundlag af de godkendte budgetter.

Stk. 2. Statens andel af tilskuddet udbetales til Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab.

§ 25. Et eventuelt overskud med fradrag af det beløb, som Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab anser for nødvendigt til, at det enkelte stationære teater

kan videreføre driften, skal tilbagebetales til Kulturministeriet, Københavns, Roskilde og Frederiksborg amtskommuner samt København og Frederiksberg kommuner.

Kapitel 4

Fællesbestemmelser for teaterforeninger, stationære teatre samt Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab

§ 26. For så vidt teaterforeninger, stationære teatre og Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab anvender en fælles entreprenør til varetagelse af billet salg i henhold til abonnementsordningen, nedsætter Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab et fællesudvalg med repræsentanter for de pågældende teaterforeninger, teatre og Teaterfællesskabet samt for de amtskommuner og kommuner, der har særlig tilknytning til eller interesse i den billetformidling, der varetages af den fælles entreprenør.

Stk. 2. Det er fællesudvalgets opgave forud for hver sæson at drøfte rammer og retningslinjer for den eller de aftaler, der indgås med entreprenøren og eventuelt fremkomme med indstilling til de pågældende amtsråd om fælles rammer eller retningslinjer herfor.

Stk. 3. Fællesudvalget kan i øvrigt drøfte alle spørgsmål af fælles interesse.

Kapitel 5

Ikrafttrædelse

§ 27. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 1991.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 478 af 12. november 1985 om den landsdækkende teaterabonnementsordning ophæves.

Kulturministeriet, den 27. maj 1991

P. M. V.

E. B.

Jakob Pelch

BILAG C. KULTURMINISTERIETS VEJLEDENDE RETNINGSLINJER

(Afskrift)

10. januar 1996

VEJLEDNING

med retningslinier for, hvorvidt et arrangement kan udbydes med billetkøbstilskud/refusion i henhold til teaterlovens § 24 og § 25

1. Bestemmelserne i teaterlovens § 24 om teaterabonnementsordningen og § 25 om børneteater og opsøgende teater omfatter alene professionelle teaterforestillinger, jf. pkt. 2, 3 og 4 nedenfor.

I almindelighed er teater karakteriseret ved følgende:

- Som grundlag for forestillingen foreligger et manuskript, et dramatisk forløb og/eller et samlende koncept.
- Der medvirker professionelle skuespillere, sangere og/eller dansere i forestillingen.
- Afhængig af forestillingens karakter deltager ved dennes produktion (opsætning) instruktør, koreograf, scenograf mv.
- I forestillingen indgår sceniske effekter som kostumer, scenografi, lys, lyd mv.

Forestillinger, der ikke omfatter de nævnte karakteristika, kan også være teater i teaterlovens forstand. Eksempelvis kan en teaterforestillings scenografi bestå alene i lys- og lyddesign.

Omvendt vil ikke enhver form for optræden, som omfatter alle ovennævnte karakteristika, nødvendigvis kunne godkendes som teater i teaterlovens forstand.

For at man kan karakterisere et arrangement som "teater i teaterlovens forstand", kræves, at forestillingen i sin form, opbygning og fremførelse kan indeholdes i det til enhver tid siddende Teaterråds indkredsning af begrebet teaterkunst.

2. Forestillinger af skuespil (både ældre og nyere dramatik), opera, oprette, musical og ballet, herunder ny dans, falder umiddelbart inden for begrebet "teater" i teaterlovens forstand.

3. For at en teaterforestilling kan karakteriseres som "professionel", kræves, at forestillingens instruktør, scenograf, koreograf samt medvirkende for den væsentlige dels vedkommende qua en teaterfaglig uddannelse på en af staten anerkendt uddannelsesinstitution, i kraft af en teaterkarriere eller en over de seneste år opretholdt væsentlig egenindtægt ved arbejde inden for teatret, kan anerkendes som professionelle.

4. En forestilling, der ikke opfylder de under pkt. 2-3 nævnte karakteristika, kan godkendes af Teaterrådet, såfremt forestillingen efter sin karakter og sin kvalitet kan anses for på et kunstnerisk professionelt niveau at ville bidrage til teaterkunstens udvikling i Danmark.

5. Det påhviler enhver arrangør og producent, herunder også teatre, som modtager produktionsstøtte i henhold til teaterlovens bestemmelser, at sikre sig, at planlagte forestillinger/arrangementer er i overensstemmelse med den aktuelle opfattelse af begrebet "Teater i teaterlovens forstand", i givet fald ved forelæggelse for Teaterrådet, før de udbydes til salg via abonnements-, billetkøbs- og refusionsordninger.

Ved forelæggelse skal der gives rådet en så fyldestgørende redegørelse som muligt for arrangementet. Redegørelsen skal i det mindste indeholde følgende:

- a. Beskrivelse af forestillingens form og forløb, herunder den dramatiske struktur samt angivelse af forfatter/komponist/koreograf.
- b. Oplysning om, hvorvidt der medvirker:
 - instruktør
 - scenograf
 - koreografved produktion (opsætning) af forestillingen og i bekræftende fald hvem.
- c. Navne på de medvirkende skuespillere/sangere/dansere/musikere.
- d. Redegørelse for de under b. og c. nævnte personers professionelle baggrund (uddannelse, karriere eller indtægt ved arbejde indenfor teatret i de seneste år).
- e. Oplysning om der benyttes kostumer, scenografi, lys, lyd eller andre sceniske effekter.
- f. Angivelse af hvor længe forestillingen varer.

6. Hvis en forestilling indgår som en del af et større arrangement, vil refusion og billetkøbstilskud kun kunne udløses for den del, som vedrører den professionelle teaterforestilling, og der skal være adgang til at købe billet alene til denne del af arrangementet.

Særligt i relation til abonnementsordningen:

7. Som hidtil er det amtsrådene eller Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab, der træffer beslutning om, i hvilket omfang de godkendte professionelle teaterforestillinger skal udbydes med offentlige tilskud i henhold til abonnementsordningen. Beslutningen træffes gennem godkendelse af budgetter for teaterforeninger og stationære teatre, herunder stationære teatre i hovedstadsområdet, jf. abonnementsbekendtgørelsens § 9, 15 og 21.

Særligt i relation til refusionsordningen for børneteater og opsøgende teater:

8. Ved den seneste revision af teaterloven, (lov nr. 103 af 28. februar 1996), blev det besluttet, at der fremover skal ske en teaterfaglig vurdering af de enkelte forestillingers kvalitet som forudsætning for refusionsgodkendelse. Godkendelsen af professionelle forestillinger af børneteater og opsøgende teater, der ikke er produceret med støtte i henhold til teaterloven, skal ske i et særligt udvalg, der nedsættes i tilknytning til Teaterrådet. Kulturministeriet har i henhold til Teaterlovens § 25, stk. 2 udarbejdet nærmere regler for refusionsgodkendelsen.

BILAG D. DET STORKØBENHAVNSKE TEATERFÆLLESSKABS RETNINGSLINJER

Det storkøbenhavnske Teaterfællesskab (selvejende institution)

Hvidkildevej 64, 2400 København NV

Telf. 38 10 35 17 Fax 38 19 87 88

14. januar 1999

Sæson 1999/2000

Retningslinier for optagelse i abonnementsordningen

A. Kulturministeriets vejledende retningslinier for hvorvidt et arrangement / en forestilling kan udbydes med billetkøbstilskud i henhold til teaterloven vedlægges.

B. Teaterfællesskabets retningslinier for optagelse som abonnementsforestilling i den storkøbenhavnske abonnementsordning 1999/2000:

- 1) Der skal være tale om en professionel teaterforestilling i teaterlovens forstand.
- 2) Forestillingen må ikke være børneteater.
- 3) Forestillingen skal på hverdage (mandag-fredag - begge dage incl.) opføres efter kl. 16.

En igangværende **forsøgsordning** med tilladelse til spilletidspunkter på hverdage (mandag - fredag) før kl. 16 er udvidet til sæson 1999/2000. Forestillingerne før kl. 16 kan markedsføres i Sæsonmagasinet, men **kan ikke udbydes i abonnement**. De øvrige rabatordninger (ungdomsrabatter, rabatkuponer etc.) kan anvendes. Det skal meddeles DST og ARTE, hvilke dage man ønsker at udbyde sådanne forestillinger. (Denne forsøgsordning gælder udelukkende for forestillinger, som er optaget i abonnementsordningen, ikke for de såkaldte "enkeltforestillinger"). Forestillingerne før kl. 16 på mandage - fredage tæller ikke med i det krævede antal opførelser jfr. punkt 7.

4) Billetttilskud ydes som en garanti. Såfremt forestillingen giver overskud, forbeholder DST sig ret til at kræve det ydede (del af det ydede) tilskud tilbagebetalt.

Der må være sikkerhed for, at der ikke skabes privat fortjeneste på de offentlige tilskud. Der skal være gennemsigthed i regnskabet.

- 5) Der må være sikkerhed (herunder økonomisk) for, at forestillingerne gennemføres.
- 6) Teatret må ikke udbyde billetter til salg med andre rabat-ter end de officielt godkendte.

De officielt godkendte rabatter er indtil videre:

Abonnementssalg, rabatkuponsalg, salg med ungdoms- og grupperabat omfattet af den offentligt støttede salgsordning.

"Billigdag", d.v.s. salg af billetter i prisgruppe D **til alle** på én fast, ugentlig dag sæsonen igennem. Billigdagen skal være samme ugedag sæsonen igennem, men der skal ikke nødvendigvis være billigdag til alle forestillinger. **Billigdag skal fremgå af brochuren, men kan ikke udbydes i abonnement.**

Salg **til unge under 25 år** i pris-gruppe D, uanset til hvilke priser og hvor i salen billetterne ellers udbydes. Skal ikke fremgå af brochuren, og kan ikke udbydes i abonnement.

1/2-prissalg samme dag, som forestillingen spilles, formidlet fra salgsstedet ved Tivoli Billet Center.

Salg til pensionister og efterlønsmodtagere i den såkaldte Magdeloneordning.

Desuden kan der som hidtil sælges "sidste øjeblik billetter" på særlige vilkår til teatrenes eget personale og medlemmer af teatrenes fagforbund.

Udover forpremierebilletter må ARTE-repræsentanter tilbydes fribilletter eller billetter på særligt favorable vilkår ind i den ordinære spilleperiode.

Ovennævnte begrænsninger gælder ikke salg til forpremierer.

Overtrædelse kan medføre udelukkelse af abonnementsordningen.

- 7) Der skal være mindst 12 abonnementsforestillinger fordelt med en forestilling om dagen fordelt over en periode på 12 til 21 dage, d.v.s. der skal spilles minimum 4 dage pr. uge (ikke 4 opførelser, men 4 spilledage). Hvis der spilles flere end 12 forestillinger fordelt over flere end 21 dage, skal der spilles i tilsvarende sammenhæng. Opførelserne skal være på samme spillested.

(Eventuelle opførelser på hverdage (mandag-fredag) før kl. 16 kan ikke medregnes i det krævede antal opførelser)

- 8) Udbuddet af abonnementsbilletter skal være jævnt fordelt over alle forestillingens offentlige opførelser.
- 9) Den storkøbenhavnske Teaterabonnementsordning er primært etableret for stationære teatre. Dette vil indgå i vurderingen af, hvorvidt en turnéforestilling optages i ordningen.

En forestilling optages ikke i abonnement, såfremt den turnerer og sælges til teaterforeninger i Hovedstadsområdet, med mindre teaterforeningerne, der har købt eller køber forestillingen, har godkendt dette. Det påhviler ansøgeren at sørge for denne godkendelse.

- 10) Såfremt en forestilling vurderes til at være vanskelig at administrere som abonnementsforestilling, vil den ikke blive optaget. Der vil herunder blive lagt vægt på erfaringer med f.eks. det ansøgende teaters eventuelle tidligere forestillinger.

De givne tidsterminer - ansøgningsfrist og frist for materiale til abonnementsbrochuren/magasinet m.v. - samt de øvrige regler, som Teaterfællesskabet fastsætter for administrationen af abonnementsordningen, skal overholdes.

Teaterfællesskabet forbeholder sig i særlige tilfælde ret til at kunne dispensere fra de anførte hovedregler. Teaterfællesskabet forbeholder sig endvidere ret til at undlade at yde støtte (herunder af økonomiske årsager), selv om de anførte krav er opfyldt.

BILAG E. UNDERSØGELSEN 'TEATERFREKVENNS 1999'

I efteråret 1998 tog Arte initiativ til en undersøgelse af udbud og efterspørgsel af teater. Baggrunden var dels den samtidige debat om tilskud til henholdsvis teater og film, hvor tilskuertal og støttekroner svirrede i luften, dels erkendelsen af, at man på teaterområdet faktisk ikke havde et pålideligt statistisk materiale, som beskrev teatrenes virksomhed, herunder, hvor mange tilskuere der rent faktisk kom i teatrene. Med nedsættelsen af teaterudvalget i februar 1999 overtog Kulturministeriet efter aftale med Arte finansieringen af undersøgelsen.

UNDERSØGELSE AF TEATRENS VIRKSOMHED

Godt nok indsamler Danmarks Statistik på foranledning af Kulturministeriet efter hver sæson oplysninger fra de statsstøttede teatre, men disse oplysninger vedrører netop kun de teatre, der i den pågældende sæson modtager offentlig støtte, hvori der indgår statslige bevillinger til produktion (produktions-/driftsstøtte i henhold til teaterlovens kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7a og 8). Teatre, der indirekte modtager offentlig støtte gennem abonnements-/billetkøbsordninger (teaterlovens kap. 9) eller gennem børneteaterrefusionsordningen (teaterlovens kap. 10), men ikke får produktionsstøtte, er ikke omfattet af statistikken, og det er naturligvis heller ikke de teatre, der hverken modtager direkte eller indirekte støtte.

I modsætning til film- og biografbranchens velfungerende statistik, som er baseret på afregningerne mellem biograf og filmudlejer, er teaterstatistikken således yderst mangelfuld.

Et andet problem er det i denne betænkning omtalte: Hvad er teater? Skal en statistik fx alene omfatte forestillinger, der er godkendt som 'teater i teaterlovens forstand'?

For at supplere materialet fra Danmarks Statistik er der trukket på eksisterende registre – Danmarks Teaterforeninger og Billetnet – men det er klart, at der er ganske mange forestillinger, der ikke registreres ad denne vej. Det er hensigten at gennemføre en mere systematisk kortlægning af teatersæsonen 1998/99 i forbindelse med et forskningsprojekt på Institut for Teatervidenskab og Kunsthistorie, Københavns Universitet.

Både udbud (i form af antal udbudte produktioner og opførelser) og efterspørgsel (i form af antal tilskuere) kan undersøges ved at indhente oplysninger fra de enkelte teatre.

UNDERSØGELSE AF BEFOLKNINGENS TEATERVANER

En anden måde at undersøge efterspørgsel på teater er ved at spørge folk. Sådanne undersøgelser af befolkningens kultur- og fritidsvaner er gennemført med jævne mellemrum siden midten af 1960'erne af bl.a. Socialforskningsinstituttet (Torben Fridberg: Kultur- og fritidsaktiviteter 1993, København 1994. Der kommer en ny undersøgelse vedr. 1998 ultimo 1999).

Det har været karakteristisk, at spørgsmålene gennem årene er blevet mere præcise. Mens man tidligere spurgte: 'Har De været i teatret inden for det sidste år?' og ikke var klar over, om respondenterne inkluderede fx amatørteater, skolekomedie, revy mv., opererer den seneste undersøgelse fra Socialforskningsinstituttet med flere forskellige typer af teaterforestillinger, såvel professionelle som amatørforestillinger. Herved får man naturligvis et mere præcist billede af aktiviteten.

Hvor Socialforskningsinstituttet spurgte, om befolkningen havde været til den ene eller anden type teaterforestilling inden for den sidste måned, halve år og hele år, så ønskede vi at få et billede af, hvor meget befolkningen gik i teatret, og gennemførte derfor en undersøgelse, hvor der blev spurgt om, hvor mange gange den enkelte respondent har været til den ene eller anden type af teaterforestilling. Gallup A/S stod for den rent praktiske del af undersøgelsen, der foregik ved telefoninterviews. Undersøgelsens population var personer på 15 år eller derover. For at mindske usikkerheden er valgt en temmelig stor stikprøve på i alt 4.417 (opregnet til 4.338) personer. Det svarer til ca. 1 promille af populationen: befolkningen på 15 år og derover, der pr. 1/1-1999 udgjorde 4.345.934 personer.

Der er foretaget opvejning af datamaterialet med hensyn til køn, alder, husstandsstørrelse og amt.

Ved udformningen af undersøgelsens spørgsmål er det tilstræbt, at det i vidt omfang er muligt at sammenligne med resultaterne fra Socialforskningsinstituttets seneste undersøgelser af kultur- og fritidsvaner.

Vi har været interesseret i at få et billede af befolkningens brug af scenekunst i en noget bredere betydning end det traditionelle teaterbegreb, som her omtales som det snævre eller det smalle professionelle teaterbegreb. Derfor indgår i undersøgelsen dels hele amatørområdet, dels former for scenekunst, som almindeligvis ikke rubriceres som teater, men hvor man kan være i tvivl om, hvorvidt det af nogle respondenter vil blive opfattet som sådan. Det drejer sig om revy, koncerter med opera og musical (fx Det Kgl. Teater i Søndermarken eller musicalkoncert på Ledreborg), show (fx Chippendales, Riverdance, Holiday on Ice) og entertainere

(fx Linje 3, Finn Nørbygaard, Victor Borge). Denne mangfoldighed af scenekunst omtales i det følgende som det brede teaterbegreb.

Ved at spørge på så mange forskellige typer af scenekunst opnår vi også at få et billede af forholdet mellem indbyrdes konkurrerende former.

Spørgsmålene

I undersøgelsen blev spurgt om, hvor mange gange respondenterne havde været til

1. En eller anden form for teaterforestilling
- 2 A. Koncert med musical eller opera
- 2 B. Professionelle entertainere, stand-up-komikere mv.
- 3 A. Professionel show eller varieté
- 3 B. Professionel opera
- 4 A. Professionel ballet/ny dans
- 4 B. Professionel musical eller operette
- 5 A. Professionelt skuespil
- 5 B. Professionel revy
- 6 A. Skolekomedier
- 6 B. Professionelt børneteater
- 7 A. Lokalspil/egnsspil
- 7 B. Amatørteater og lokale dilettantforestillinger
8. Performance.

Når spørgsmålene blev læst op for respondenterne, var de ledsaget af eksempler. Spørgsmål 1 havde funktion som filter.

I det følgende fremdrages en del af undersøgelsens resultater, men det store materiale vil blive yderligere bearbejdet og senere danne grundlag for en selvstændig publikation.

Stikprøven opfattes som repræsentativ for Danmarks befolkning på 15 år og derover, og i det følgende omtales undersøgelsens resultater som repræsentative for befolkningens teatervaner.

Selv om det er mest korrekt at skrive: 45 pct. af respondenterne oplyser, at de har været mindst én gang til en eller anden teaterforestilling i løbet af det sidste år, skrives således: 45 pct. af Danmarks voksne befolkning har været til en eller anden teaterforestilling mindst én gang i løbet af de sidste år.

I forbindelse med bearbejdningen af tallene opstilledes en række grupper, som dækkede flere typer (svarende til spørgsmål) af teater:

- Div. scenekunst ekskl. revy (omfatter spørgsmålene 2 A, 2 B, 3 A)
- Div. scenekunst inkl. revy (omfatter spørgsmålene 2A, 2 B, 3 A, 5 B)
- Amatørforestillinger (omfatter spørgsmålene 6 A, 7 A, 7 B)
- Teater ekskl. revy og ekskl. børneteater (omfatter spørgsmålene 3 B, 4 A, 4 B, 5 A, 8)¹
- Teater inkl. revy, ekskl. børneteater (3 B, 4 A, 4 B, 5 A, 5 B, 8).¹

Har været til teater i bred eller snæver forstand...

Mens 45 pct. eller næsten hver anden dansker på 15 år eller derover havde været til en eller anden teaterforestilling i bred forstand inden for det sidste år, er resultatet for det snævrere teaterbegreb ('teater ekskl. revy og børneteater'), som alene er baseret på spørgsmålene vedr. opera, ballet/ny dans, musical/operette, skuespil og performance i Teaterfrekvensundersøgelsen, 31 pct.

Tallene fremgår af nedenstående tabel, der også er forsynet med en sammenligning til Torben Fridbergs undersøgelse for Socialforskningsinstituttet (SFI) i hhv. 1993 og 1987².

1) Børneteater er ikke med i disse to grupper for at tilstræbe umiddelbar sammenlignelighed med Socialforskningsinstituttets undersøgelser. Den endelige undersøgelser vil imidlertid indeholde beregninger såvel med som uden børneteatre i disse grupper.

2) 1993-undersøgelsens stikprøve omfattede den danske befolkning fra 16 år og opefter; 1987-undersøgelsen omfattede danske statsborgere, der 1/1-1987 var 16-74 år gamle

Andel af den voksne befolkning, der inden for det sidste år har været til forskellige typer af teaterforestillinger

	1999 Pct.	SFI 1993 Pct.	SFI 1987 Pct.
En eller anden form for teaterforestilling	45	58	50
Koncert med musical eller opera	19		
Professionelle entertainere/stand-up	13		
Professionel show/variete	5		
Professionel opera	8		9
Professionel ballet/ny dans	7		5
Professionel musical/operette	14		15
Professionelt skuespil	24		23
Professionel revy	9		22
Skolekomedier	18		18
Professionelt børneteater	8		10
Lokalspil/egnsspil	9		11
Amatørteater/lokal dilettant	12		18
Performance	2		
Div. scenekunst ekskl. revy	27		
Div. scenekunst inkl. revy	29		
Amatørforestillinger	27		
Teater ekskl. revy og børneteater	31	37	40
Teater inkl. revy, ekskl. børneteater	34		
Stikprøvens størrelse	4.338	1.843	3.302

Kilder: Teaterfrekvens 1999 samt Socialforskningsinstituttets undersøgelser (SFI) i Torben Fridberg: Kultur- og fritidsaktiviteter, 1994.

For undersøgelsen for 1999 bemærkes det bl.a., at andelen af befolkningen, der har været til diverse professionel scenekunst inkl. revy, er på 29 pct. eller næsten lige så stor som den del (31 pct.), der har været til forestillinger inden for det snævre teaterbegreb. Ligeledes er det interessant at se, at amatørforestillinger ses af 27 pct. af befolkningen, idet man dog skal være opmærksom på, at en stor del heraf udgøres af forældres overværelse af skolekomedier.

For det brede teaterbegreb er direkte sammenligning mellem de tre undersøgelser usikker, da der opereres med forskellige kategorier; men for det snævre teaterbegreb kan man konstatere et fald i befolkningens teateraktivitet. Imidlertid skal man være forsigtig med at konkludere for bastant, da sådanne undersøgelser er behæftet med usikkerhed, som bl.a. hænger sammen med interviewmetode og stikprøvernes størrelse.

For revy er der væsentlig forskel på de to undersøgelseres resultater. Hvor SFI-undersøgelsen i 1993 registrerer, at 22 pct. har været til revy, har teaterfrekvensundersøgelsen i 1999 kun 9 pct. Der er ikke nødvendigvis tale om et fald i revyinteressen; forklaringen er snarere, at 1999-undersøgelsen har flere kategorier i beslægtede genrer (show, entertainere), mens de fleste besvarelser herom i SFI-undersøgelsen formentlig er rubriceret i revykategorien.

For amatørteater kan konstateres et væsentligt fald, uden at det umiddelbart kan forklares i forhold til opgørelsesmetoderne.

Inden for de enkelte forestillingstyper har skuespillet den bredeste bevågenhed. 24 pct. af befolkningen har i 1999 været til professionelt skuespil mindst én gang inden for det sidste år.

Musical- og operainteressen har været stor i efterhånden mange år, men det kan være et problem for undersøgelse af teatervaner, at oplevelse af *koncerter* med numre fra musicals og operaer kan give positivt svar på, om man har været til henholdsvis musical- eller operaforestillinger. Derfor er i denne undersøgelse spurgt direkte på sådanne koncerter. De er overværet af 19 pct., mens besvarelserne for musical/operette og opera er på henholdsvis 14 pct. og 8 pct.

Undersøgelsen har også spurgt til den voksne befolknings overværelse af forestillinger med professionelt børneteater, hvor resultatet på 8 pct. ligger på niveau med overværelsen af opera, ballet/ny dans (7 pct.), og revy (9 pct.).

Køn og alder har betydning for teateraktivitet

Flere kvinder end mænd går i teatret: 40 pct. af mændene og 49 pct. af kvinderne havde været til en eller anden teaterforestilling i løbet af det sidste år, og kvindernes større aktivitet gælder også for de enkelte grupper af forestillinger. Ligeledes er der i et gennemsnitspublikums sammensætning i samtlige grupper flere kvinder end mænd.

Andel af den voksne befolkning, fordelt efter køn, der inden for det sidste år har været til forskellige typer af teaterforestillinger

	Mænd, pct.	Kvinder, pct.	Publikums sammensætning	
			Mænd, pct.	Kvinder, pct.
En eller anden form for teaterforestilling	40	49	44	56
Div. scenekunst ekskl. revy	24	29	44	56
Div. scenekunst inkl. revy	26	32	45	55
Amatørforestillinger	23	30	42	58
Teater ekskl. revy og børneteater	27	35	43	57
Teater inkl. revy, ekskl. Børneteater	30	38	43	57

Kilde: Teaterfrekvens 1999.

En meget stor del af de unge (55 pct. af alle 15-19-årige) har været til en eller anden form for teaterforestilling. Herefter er det blandt de 40-49-årige, der er flest, der har været i teatret, mens grupperne 20-29 år, 30-39 år og 50-59 år alle har samme andel af teatergængere.

I et gennemsnitspublikum er den helt unge gruppe imidlertid ikke så dominerende (8 pct.), da den absolutte størrelse jo ikke er så stor. Ca. 57 pct. af gennemsnitspublikummet er enten i gruppen 20-49 år eller 30-59 år.

Andel af den voksne befolkning, fordelt på aldersgrupper, der inden for det sidste år har været til en eller anden form for teaterforestilling

Alder	Pct.	Andel af publikum Lodret pct.
15 – 19 år	55	8
20 – 29 år	46	17
30 – 39 år	46	20
40 – 49 år	52	20
50 – 59 år	46	17
60 – 66 år	39	7
67 – 74 år	36	7
75 år eller derover	25	4
		100

Kilde: Teaterfrekvens 1999.

Nogle teaterformer har større interesse hos bestemte aldersgrupper. Generelt er det de midaldrende – grupperne 40-49 og 50-59 år – der har størst interesse for de forskellige teaterformer, og for nedenfor viste forestillingstyper udgør gruppen af 40-årige og derover 60 pct. eller mere af gennemsnitspublikummet (lodret pct.). Operainteressen kommer med alderen – her er færrest unge (16 pct. under 30 år) blandt tilskuerne 0– mens balletinteressen er ret varierende. Der er imidlertid ingen helt klare tendenser. Heller ikke revy tiltrækker de yngre i samme grad som fx skuespil og ballet.

Andel af den voksne befolkning, fordelt på aldersgrupper, der inden for det sidste år har været til skuespil, ballet, opera og revy

Alder	Skuespil		Ballet		Opera		Revy	
	Pct.	Andel af publikum Lodret pct.	Pct.	Andel af publikum Lodret pct.	Pct.	Andel af publikum Lodret pct.	Pct.	Andel af publikum Lodret pct.
15 – 19 år	23	6	8	7	6	5	6	4
20 – 29 år	26	18	8	18	5	11	7	12
30 – 39 år	19	16	4	12	4	11	8	17
40 – 49 år	27	19	6	14	8	18	13	24
50 – 59 år	30	21	10	23	11	24	13	22
60 – 66 år	22	8	7	9	13	14	12	11
67 – 74 år	22	7	9	11	9	9	9	8
75 år eller derover	15	5	6	6	9	9	3	3
	100		100		101		101	

Kilde: Teaterfrekvens 1999.

Sættes fokus på de unges teaterbesøg, ligger de 15-29-åriges andel af gennemsnitspublikummet for de fleste forestillingstyper og -grupper lidt over deres andel på ca. 23 pct. af befolkningen. Bortset fra de tidligere nævnte forhold om opera og revy er de unge også underrepræsenterede til børneteater (især vel fordi de ikke selv har børn endnu) og til lokalspil/egnsspil.

Andel af unge, der inden for det sidste år har været til forskellige typer af teaterforestillinger

	15-19-årige Andel af alders- gruppen Pct.	15-19-årige Andel af publikum Pct.	20-29-årige Andel af alders- gruppen Pct.	20-29-årige Andel af publikum Pct.	15-29 årige Andel af alders- gruppen Pct.
En eller anden form for teaterforestilling	55	8	46	17	25
Koncert med musical eller opera	22	8	21	18	26
Professionelle entertainere/stand-up	15	8	16	20	28
Professionel show/variété	4	5	6	19	24
Professionel opera	6	5	4	11	16
Professionel ballet/ny dans	8	7	8	18	25
Professionel musical/operette	16	8	14	16	24
Professionelt skuespil	23	6	26	18	24
Professionel revy	6	4	7	12	16
Skolekomedier	39	14	14	12	26
Professionelt børneteater	7	8	5	9	17
Lokalspil/egnsspil	12	8	6	11	19
Amatørteater/lokal dilettant	20	11	12	17	28
Performance	3	10	3	24	34
Div. scenekunst ekskl. revy	31	8	30	18	26
Div. scenekunst inkl. revy	32	7	32	18	25
Amatørforestillinger	44	11	24	15	26
Teater ekskl. revy og børneteater	32	7	33	17	24
Teater inkl. revy, ekskl. børneteater	37	7	35	17	24

Kilde: Teaterfrekvens 1999.

Uddannelse har betydning for teateraktivitet

Sammenhængen mellem teaterbesøg og uddannelse er tydelig for de fleste typer og grupper af forestillinger. Blandt de højere uddannede er der en større andel, som går til teaterforestillinger.

Andel af den voksne befolkning, fordelt efter uddannelse, der inden for det sidste år har været til forskellige typer af teaterforestillinger

	Grundskole Pct.	Studenter/ HF-/ HH- eksamen Pct.	Erhvervs- uddannelse Pct.	Højere/ videre- gående uddannelse Til og med 3 år Pct.	Højere/ videre- gående uddannelse Mere end 3 år Pct.
En eller anden form for teaterforestilling	34	54	40	59	63
Koncert med musical eller opera	11	25	15	29	30
Professionelle entertainere/stand-up	8	20	11	17	19
Professionel show/variete	2	8	5	9	8
Professionel opera	3	9	5	15	19
Professionel ballet/ny dans	5	9	4	13	14
Professionel musical/operette	9	30	19	40	42
Professionelt skuespil	14	8	10	12	13
Professionel revy	5	22	15	24	24
Skolekomedier	16	6	6	17	15
Professionelt børneteater	4	8	9	12	10
Lokalspil/egnsspil	9	15	11	13	11
Amatørteater/lokal dilettant	11	3	1	4	5
Performance	1				
Div. scenekunst ekskl. revy	17	37	23	39	40
Div. scenekunst inkl. revy	19	38	26	41	43
Amatørforestillinger	24	32	24	32	32
Teater ekskl. revy og børneteater	20	40	25	47	53
Teater inkl. revy, ekskl. børneteater	22	42	29	49	55

Kilde: Teaterfrekvens 1999.

Den del af befolkningen, der har grundskolen som eneste uddannelse, ligger for samtlige typer af forestillinger klart som den lavest repræsenterede, efterfulgt af gruppen med erhvervsuddannelser. Studentereksamen og længerevarende uddannelse indikerer flere teatergængere.

Men inden for de enkelte forestillingstyper er der forskelle: Opera, show/variete, børneteater og performance har en forholdsmæssig meget større del af de højere uddannede som publikum end fx revy, lokalspil/egnsspil og amatørteater.

Hvor mange gange ...?

Respondenterne skulle som tidligere nævnt oplyse, hvor mange gange de havde overværet de forskellige typer forestillinger. Formålet hermed var at skabe grundlag for en opregning til et samlet antal tilskuere/billetter til de pågældende forestillingstyper.

Denne side af undersøgelsen er ny i forhold til tidligere danske undersøgelser af teatervaner.

Når hver respondent 'repræsenterer' 1000 personer, vil en respondents tre besøg til ballet altså give 3000 billetter til ballet.

Problemet med metoden er dels, at man nok ikke kan forvente at respondenterne kan huske, hvor mange gange han eller hun har været til den ene eller anden type forestilling, dels, at der måske vil være en forøget tendens til at 'pynte på kulturaktiviteten', når der direkte skal oplyses et antal.

I hvert fald gav opregningerne af billetter/tilskuere til de forskellige typer forestillinger umiddelbart overraskende høje tal, som det er nødvendigt at efterprøve nærmere.

Billeteopregningerne fremgår af nedenstående oversigt, der også viser en beregning af det gennemsnitlige antal billetter pr. tilskuer inden for hver af forestillingstyperne.

Opregnede antal billetter/tilskuere og gennemsnitsberegning

	1.000 tilskuere/billetter	Gennemsnitligt antal billetter pr. teatergænger
Koncert med musical eller opera	1.761	2,1
Professionelle entertainere, stand-up	996	1,8
Professionel show el. variete	379	1,7
Professionel opera	810	2,3
Professionel ballet/ny dans	520	1,7
Professionel musical/operette	956	1,6
Professionelt skuespil	2.759	2,6
Professionel revy	646	1,7
Skolekomedier	1.709	2,2
Professionelt børneteater	673	1,9
Lokalspil/egnsspil	609	1,6
Amatørteater og lokale dilettant	930	1,8
Performance	205	2,4
I alt	12.953	

Kilde: Teaterfrekvens 1999.

Det højeste gennemsnitstal er for skuespil med 2,6 billetter pr. teatergænger, og i lyset af et teaterabonnements minimum på tre forestillinger virker det jo ikke alarmerende.

Men et samlet tal på billetter/tilskuere til teater i bred forstand på næsten 13 mio. – og i snæver forstand på mere end 5 mio. – er for meget af det gode.

Uoverensstemmelsen mellem de foretagne beregningerne på baggrund af respondenternes oplysninger og de konstaterede tilskuerantal er i flere tilfælde nærmest grotesk stor. – Men ikke på alle områder: Fx har Dansk Amatør Teater Samvirke i mange år beregnet antallet af tilskuere til amatørteaterforestillinger til at ligge omkring 1 mio., hvilket jo passer meget godt med undersøgelsens opregning.

Hvis en pålidelig teaterstatistik havde dækket det samlede felt og ikke blot de statsstøttede teatre, ville det være lettere at gennemskue tallene; nu bliver det interessant at se, hvor stort et tilskuerantal det gennem undersøgelser af aktiviteten i sæson 1998/99 er muligt at gøre rede for.

Visse tal skærer mere i øjnene end andre: 810.000 billetter til operaforestillinger er omkring tre gange så meget, som der overhovedet udbydes i Danmark.

Det er imidlertid ikke blot denne undersøgelse, der har problemer. Lignende problemer (som i denne undersøgelse nok er forstærket af, at der er spurgt direkte til et antal) gælder for langt de fleste undersøgelser af teatervaner. Analyseinstitutter er klar over, at respondenter ikke svarer i overensstemmelse med sandheden; men det er sjældent, at der foretages egentlige 'konsekvensberegninger'.

En oplysning om, at 9 pct. af den danske befolkning har været til opera inden for det seneste år, lyder jo umiddelbart uskyldig. Men en konsekvensberegning viser problemerne. Fra andre undersøgelser vides, at netop operapublikummet går meget til opera, og når der så foretages en opregning af de 9 pct. på baggrund af en gennemsnitsfrekvens på 1,5 operabesøg til hver (lavt sat), når man faktisk op på små 600.000 billetter – og det er også alt for mange billetter.

Men på en anden måde er de groteske tal spændende. De kan tages som udtryk for, at der i befolkningen er en overvældende stor interesse for at gå til visse typer af teaterforestillinger, som så altså bare ikke udløses i helt samme aktivitet.

Materialet i Teaterfrekvensundersøgelsen, der endvidere indeholder oplysninger om teateraktivitetens fordeling på indkomst- og erhvervsgrupper samt regionale grupper, vil i et forskningsprojekt på Institut for Teatervidenskab, Københavns Universitet, blive gjort til genstand for videre behandling.

BILAG F. HØRINGSDELTAGERE

Til teaterudvalgets høring d. 12. april 1999 var følgende inviteret:

Københavns Kommune
Frederiksberg Kommune
Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab
Teaterrådet
Det Kongelige Teater
Amtsrådsforeningen i Danmark
Den Jyske Opera
Det Danske Teater
Arte
Danmarks Teaterforeninger
Landsdelsscenernes Samarbejdsudvalg
Foreningen af Små Teatre
BørneTeaterSammenslutningen
Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater
Danske Teatres Fællesorganisation
Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater
Kommunernes Landsforening
Dansk Amatør Teater Samvirke
Dansk Skuespillerforbund
Danske Dramatikeres Forbund
Sammenslutningen af Danske Scenografer
Foreningen af Danske Sceneinstruktører
Teaterteknikkerforbundet
Dansk Musiker Forbund
Danske Populærautorer
Dansk Solistforbund
Dansk Artistforbund
Foreningen af De Danske Dansekompanier (3 DK)

Ved et af teaterudvalgets følgende møder, d. 10. maj 1999, mødte endvidere Refusionsudvalget.

BILAG G. TEATERRÅDETS FORSLAG TIL ET TEATERINFORMATIONSCENTER

Den 8. august 1997

Kulturministeriet
Postboks 2140
Nybrogade 2
1015 K

På Teaterrådets møde med Kulturministeren den 13. marts 1997 drøftede man bl.a. den utilfredsstillende situation for præsentation af dansk teater i udlandet. I modsætning til musik- litteratur- og billedkunstrådet er der ikke på teaterområdet afsat egentlige midler til eksport.

Til trods herfor og selv om teatret er en af de mest omkostningskrævende kunstarter, er det på mange områder lykkedes dansk teater at gøre sig gældende internationalt.

Det er imidlertid Teaterrådets opfattelse, at der nu bør skabes mulighed for en samlet koordineret indsats med henblik på at støtte kendskabet til og udbredelsen af dansk teater i udlandet, herunder opbygning af netværk af udenlandske kontaktpersoner, deltagelse i internationale teaterfestivaler og seminarer mv. Først hermed kan dansk teater sikres mulighed for at indtage den plads i den internationale teaterverden, som det retteligt fortjener.

Teaterrådet skal derfor foreslå, at der nedsættes et hurtigt arbejdende udvalg, bestående af Anne Flindt Christensen, Jørn Langsted, Alette Scavenius og Carsten Wittrock, som skal fremkomme med et forslag til, hvorledes et samlet informationscenter for hele teaterområdet

det kan etableres, og således at allerede eksisterende aktiviteter bedst muligt kan indarbejdes heri. Udvalget skal desuden komme med forslag til ledelses-struktur, fysisk placering samt budgetramme.

Teaterrådet skal endvidere foreslå, at der allerede nu forhåndsreserveres en særlig pulje af tipsmidlerne for 1998 med henblik på etablering af et sådant informationscenter i foråret 1998.

Med venlig hilsen

Aase Hofmann
